VOIE, Revue religieuse russe
CALE
ORGAN DE GÂNDIRE RELIGIOSĂ RUSĂ
editat de N. A. BERDYAEV, cu participarea B. P. VYSHESLAVTSEV și G. G. KULMAN
În șaisprezece cărți din The Way au fost publicate articole de următorii autori: N. N. Alexveva, P. F. Anderson, N. S. Arseniev, P. Archanbo (Franța), S. S. Bezovrazova, E. Belenson , N. A. Berdyaeva, N. Bubnova, prot. S. Bulgakov, R. Walter, B. P. Vysheslavtsev, N. N. Glubokovsky, L. A. Zander, V. V. Zunkovsky, tatăl A. Elchaninov, P. K. Ivanov, Yu. Ivask, V. N Ilyina, A. Karpova, L. P. Karsavin, A. Kartashev, A. Kartashev , S. Kavertsa (America), L. Kozlovsky (D) (Polonia), G. G. Kuhlman, T. Ts. Ku (Pitay), M. Kurdyumova, I. Lagowskago, F. Liebl (Basel), N. O. Losskago, J. Maritain (Franța), P. I. Novgorodtseva (ț), S. Ollard (Anglia), A Pogodin, A. M. Remizov, Y. Sazonova, E. Skobtsova, V. Speransky, I. Stratonov, V. Seseman, P. Tillich, (Germania)), N. Timashev, S. Troitsky, carte. G. N. Trubetskoy, H. θ. Fedorov (+), G. P. Fedotov, G. V. Florovsky, S. L. Frank, prot. S. Chetverikov, V. Eckersdorf, G. Ehrenberg (Germania), deac. G. Tsebrikova, Prinț. D. Şahhovski (ieromonah Ioan).
eu.... ....
----- Adresa redacției și biroului: -
10, B.D. MONTPARNASSE, PARIS (XV).
Prețul emisiunii a 17-a: 0,60 USD.
Prețul abonamentului este de 2,25 USD pe an (6 cărți). Abonamentele sunt acceptate la sediul revistei.
Nr. 17. IULIE 1929 Nr. 17.

CONȚINUT:

Le Gérant : Vieonte Hotman de ViUliert.

Biblioteca „Runivers”

CĂSĂTORIA ȘI PĂCATUL.

CĂSĂTORIA DUPĂ PĂCAT.

În primul capitol am încercat să aflăm că trăsătura caracteristică a nașterii fără păcat este independența ei față de rațiunea practică a omului. Cealaltă este nașterea păcătoasă. Recunoașterea normalității faptului că procesele de naștere au loc în afara voinței și conștiinței unei persoane este, de asemenea, inerentă umanității păcătoase. Spre deosebire de animale, chiar si apropiate fiziologic de oameni, oamenii se caracterizeaza prin legatura dintre viata generica cu somnul 1), cu noaptea. Biblia spune că se vor naște copii DIN „ZĂPADA” 2). din „plăcerea legată de somn” h), iar Clement Alexandrinul interzice

creștinilor, în timpul zilei, după exemplul cocoșilor, să facă orgii misterioase ale naturii, întorcându-se de la biserică sau de la piață” 4). Sfântul Metodie din Patara - citează cuvintele cărții Înțelepciunea și spune:
*) Dar este posibil să identificăm somnul cu inconștiența? Grigore de Nyssa demonstrează în detaliu că, în ciuda viselor, doar partea vegetativă (δρεπνικον) nerezonabilă (sau inconștientă, în terminologia modernă) a sufletului acționează în timpul somnului. Visele, pe de altă parte, sunt doar câteva imagini ale a ceea ce era treaz în partea conștientă a sufletului, imprimate în partea inconștientă ca urmare a dizolvării, motiv pentru care natura viselor mărturisește la un nivel moral. Despre constituția omului, cap. 13 luni. 44, 168-170; Rusă pe. pp. 124-125'
2) Înțelept. Sol. 4, 6, greacă. „ύπνων”, lat. somnis, dar în rusă. din anumite motive „coabitare”.
3) Prem. Sol. 7, 2.
*) Profesor, 2, 10, Md. 8, 509-512, cf. Plutarh, Simpozioane. 3, 6; Hipocrate 19, 2; Pliniu, 18, 8.

că „trupul lui Hristos nu a fost din voia soţului (Io. 1,13), nici din plăcerea legată de somn” i) şi compară concepţia despre om cu somnul adânc al lui Adam. „Nașterea cărnii este lucrarea nopții”, spune Sfântul Grigorie Teologul.2)
Și, în general, în limba tuturor popoarelor, cuvintele „somn”, „noapte” sunt eufemisme comune pentru desemnarea proceselor de naștere ale unei persoane.
Dar toate acestea sunt recunoscute ca normă, și nu ca realitate. De fapt, în umanitatea păcătoasă, nașterea nu este niciodată acțiunea unei singure naturi, care, așa cum spune Hristos, creează automat, fără participarea conștiinței omului, h) ci este, împreună cu acea materie a conștiinței și voinței omului. , actul lui „vrei niya”, rațiunea sa practică, în consecință, toți oamenii se nasc nu numai din voința cărnii; dar şi din voia soţului (Io. 1, 13). La o persoană păcătoasă, nașterea a încetat să mai fie o explozie a energiei fizice a corpului, coborând și chiar stingând conștiința și, prin urmare, stă în afara evaluării morale, dar a devenit, în limbajul mecanicii, rezultatul a două forțe - puterea inconștientului, atracție fizică instinctivă și atracție conștient-volitivă.eniya la el. Dacă, înainte de păcat, viața tribală se înfăptuia în afara conștiinței primilor oameni, astfel încât „erau goi și nu se rușinau”. (Gen. 2, 25), apoi după păcat, care a constat în a mânca din pomul cunoașterii, adică amestecul conștiinței în viața vegetală a organismului, ea a intrat în această zonă și au „învățat” (Evr. „ otravă”) că sunt goi și și-au făcut șorțuri” (Gen. 3, 5), de ce folosește Biblia
>) Despre înviere, 7.
2) Sărbătoarea 10 Dev, 3, 6, Md. 18, 49 și 57.
8) Creații; Rusă pe. partea 3, p. 224.
4) dl. 4, 27, 28: „ούζ οίδεν αύρας αύωρ,άτ ^ ή γη καρποφορεί”.

lyaet Míe cuvântul „cunoaștere”, i), în (ebraică „otravă”), care este folosit în el pentru a însemna acte mentale conștiente. Fenomenele fiziologice instinctive, inconștiente anterior, au încetat deja, conform expresiei biblice, „întins la ușa” (Gen. 4, 6) a conștiinței, dar au intrat în conștiința însăși și, conform expresiei patristice, s-au „topit” cu ea. . 2)

Mai mult de un trup au început să slujească trupului, dar și duhul a început să asculte și astfel carnea a primit semnificația principală în om și toată omenirea s-a făcut trup (Gen. 6, 3).
Verbul ebraic „otrăvește a”, pe care cartea Geneza îl folosește pentru a desemna experiența conștientă a vieții tribale de către o persoană păcătoasă h) (Gen. 3, 9; 4, 1) este transmis prin traduceri cu cuvinte care înseamnă și cunoaștere, - de natură pur teoretică - ¿γνώρισαν, „știut”, „învățat”, etc., dar aceste traduceri nu transmit o nuanță a sensului originalului. „Otrava” nu înseamnă recunoaștere pur teoretică, impasibilă, obiectivă. Verbul „otrăvire” înseamnă nu numai cunoaștere intelectuală, ci în același timp o experiență interioară profundă. „Poison” înseamnă „nosse cum affectu et effectu” scrie celebrul ebraist Franz Delitzsch și remarcă faptul, care este extrem de important pentru noi, că acest verb nu este niciodată folosit în Biblie pentru a însemna viața generică la animale, ci întotdeauna numai la oameni. Prin urmare, „otrava” este cunoașterea combinată cu voința și sentimentul, iar dacă căutați un termen filozofic potrivit pentru „otravă”, atunci cel mai bine este să îl transmiteți cu termenul „ό νους πρακτικός”,
*) Gen. 4, 1.
2) Vezi de ex. Grigore de Nyssa: „despre constituția omului”, cap. 12, r. pe. pagina 115 etc.
3) ΤνώΟυ γουν καί ό τής παώοποϊας καιρός προ; τής Τοαφής εΐρητει, scrie Clement din Alexandria. Pagină 3, 12, Md. 8, 1180.

„rațiune practică” i) căreia i-au acordat atâta atenție luminarii vechii și noii filosofii Aristotel și Kant. 2)
Prin urmare, când Biblia spune că, după păcat, oamenii „știau” că sunt goi, „știau” binele și răul, aceasta nu înseamnă că nu cunoșteau asta și asta înainte cu mintea lor teoretică, ci că nu cunoșteau asta. cu mintea lor practică, nu au supraviețuit goliciunii și diferenței dintre bine și rău cu ființa lor.
Medicina modernă ne explică și de ce Biblia, văzând în poftă un act mental la care participă nu numai cunoașterea, ci și voința și sentimentul, încă acordă o atenție primordială cunoașterii, în opinia noastră, gândurilor noastre, numind viața generică a unui cunoaşterea persoanei păcătoase. Ideea este că actele pure ale voinței, așa cum subliniază și Augustin, nu pot afecta direct viața rasei. „Uneori”, se plânge el, această emoție apare la momentul nepotrivit când nimeni nu o cere, iar uneori nu apare atunci când o caută. h) Aceasta pentru că voința noastră nu poate influența direct viața tribală, ci doar prin iritare primită prin „reprezentări. Această iritare este transmisă prin nervii senzoriali la măduva spinării și de acolo prin centrul reflectorizant către căile nervoase motorii, pe care le
x) New conimentary on Genesis, Edinburgh, 1888, p. 155.
d) Între timp, un studiu pur obiectiv al vieții tribale, aplicarea la aceasta a lui ὸνονς Ο^ωριτιχός, a rațiunii noastre speculative, teoretice, nu este interzisă, ci chiar recomandată de Hrisostom, invitându-i pe ascultătorii săi „să se curețe cu mintea”. murdăria vieții tribale păcătoase. Un exemplu de astfel de „curățire” sunt numeroasele scrieri patristice. Acesta este unul dintre scopurile cercetării noastre.
3) Acest termen este clarificat cel mai bine într-un studiu special. G. Teichmüller, Nenen Studien zur Geschichte der Begriffe, B. Ili, Gotha, 1879.
De civ. Dei, 14, 16, M.I. 41, 424-425; Tusk. pe. pagina 42.

numiţi un reflex în muşchii corespunzători ai aparatului generic i).
Astfel, actul cunoașterii noastre - reprezentare servește ca o legătură intermediară necesară între zona generică și activitatea mentală conștientă, motiv pentru care actul generic poate fi păcătos doar ca act de cunoaștere.
Unirea nefirească, păcătoasă a rațiunii practice cu viața tribală poartă în psihologia creștină numele de „poftă” (έπιδνμ/α, concupiscentia). Acest concept a fost mult timp o piatră de poticnire pentru teologi, pentru unii pentru că au ignorat natura sa duală, pentru alții pentru că, analizând corect natura poftei, i-au evaluat greșit ingredientele. Un exemplu al primului ar putea fi dezbaterea care a avut loc în 1903 cu privire la problema căsătoriei în cadrul Societății Religioase-Filosofice din Sankt Petersburg, un exemplu al celui de-al doilea este Fericitul Augustin.
La ședințele Societății, majoritatea participanților au fost de acord cu evaluarea negativă a poftei sau „pasiunii” din punct de vedere moral și au căutat doar un remediu potrivit pentru această boală. S-au oferit diverse medicamente: adorarea reciprocă a soților, gândul la societate, milă, iubirea individuală.
Dar V. V. Rozanov a subliniat un fapt care i-a derutat pe moraliști. El a subliniat că știința și experiența au recunoscut cu mult timp în urmă „pasiunea” ca pecetea unei forțe generative reale și bogate, extrase din creuzetul naturii. Acolo unde nu există, nu se naște nici frumusețea, nici geniul.
Vezi Cappelmann, Pastoralmedicin, 16, Aufl. Aachen, 1910, S. 148-149; Referindu-se la cartea L'andois „Physiologie”, Kappelman demonstrează că, în general, procesele generice nu se pot supune niciodată voinței noastre, întrucât nu pot fi niciodată cauzate direct de aceasta.

„Pasiunea”, a argumentat el, a fost un fenomen normal. Mai mult, starea de sănătate a urmașilor este direct proporțională cu gradul de „pasiune” vieții ancestrale și, prin urmare, rețetele care vizează distrugerea acestui semn de sănătate oferă otravă, nu medicament.
Dar, la urma urmei, este și de netăgăduit că creștinismul condamnă pofta și pasiunea și astfel, în urma dezbaterii despre pasiune, s-a dovedit o antinomie insolubilă: pofta inacceptabilă din punct de vedere moral este necesară fizic.
Acesta a fost prăbușirea tuturor discuțiilor despre căsătorie în general, i)
O întâlnire destul de mare, la care au participat teologi și filozofi cunoscuți (Episcopul Sergius de Starogorodsky, V.V. Rozanov, D. Merezhkovsky, A.V. Kartashev, V.A. Ternavtsev) nu a ajuns la nicio concluzie și concluzie definitivă, un tânăr profesor asociat al D. Academia (Vas. Vas. Uspensky) a asigurat întâlnirea că, spun ei, cel puțin nu am putut rezolva o singură problemă, dar însăși „întrebarea” a devenit mai profundă și mai semnificativă, iar V. V. Rozanov a rămas „credincios preferinței sale”. „ pentru „mikveh” evreiesc și „jocurile lui Bacchus și Cyprida” păgâne, doctrina creștină a căsătoriei și într-adevăr întregului creștinism.
Greșeala comună a lui Rozanov și a oponenților săi a fost că toți priveau pofta ca pe un fenomen mental simplu, de necompunet în elementele ei constitutive și, prin urmare, pentru ei întrebarea nu putea fi decât într-o formă secretă: „a fi sau a nu fi poftă. "

O dispută similară despre poftă a avut loc pe jumătate
x) Din același motiv, toate disputele cauzate de apariția în august 1889 a Sonatei Kreutzer și în aprilie 1890 a Postfață la aceasta au fost și ele infructuoase.

tori cu mii de ani în urmă și a avut loc într-o arenă mai largă. Ea a capturat, s-ar putea spune, întreaga biserică, iar ecourile ei se aud încă în teoriile teologilor catolici și protestanți.
Fericitul Augustin era în fruntea unei laturi, cealaltă era reprezentată de Pelagi, Jovinian și Vigilic.
Apoi întrebarea a fost pusă oarecum diferit și poate mai subtil. Fericitul Augustin, care a reușit să se elibereze de dualismul păgân în chestiunea posibilității de a se naște într-o persoană fără păcat, i s-a supus, însă, cu privire la problema naturii nașterii unei persoane păcătoase.
Cu excepția teologilor și filozofilor ruși, a privit pofta, ca și cum la un fenomen complex, în care excreția inconștientă este legată de voință, de mintea practică, dar trendul radioonal al întregii filosofii antice nu i-a permis să devin latura inconștientului predominanța acestei atracții inconștiente asupra voinței.
Potrivit lui, până la păcat, toți membrii, inclusiv cei desemnați pentru naștere, erau complet supuși voinței noastre. Și dacă în paradis oamenii s-ar înmulți, „acești membri ar fi pusi în mișcare prin același act de voință ca toți ceilalți, iar soțul s-ar agăța de sânul soției sale fără entuziasm pasional, cu deplină liniște sufletească și trupească și cu păstrarea completă a castității.
Atunci flacăra agitată nu te-a entuziasmat
') Aceste cuvinte sunt preluate din Eneida lui Vergiliu (VIII, 406).

părți ale corpului, iar puterea liberă ar dispune de ele în funcție de măsura nevoii. i)
Câmpul ancestral ar schimba proiectilul creat cu acesta în același mod în care mâna schimbă pământul în prezent. 2)
În dovada posibilității acestui Bl. Augustin se referă la faptul că și acum există oameni care, după dorința lor, din trup fac ceva ce alții absolut nu pot, de exemplu. mișcarea urechilor sau separat de către fiecare sau ambele împreună, coborât pe frunte și ridicat părul de pe cap, devin insensibil etc. h)
Dar, după păcat, voința omului și-a pierdut puterea asupra membrilor tribalului, care acum nu sunt ținuți de căpăstrul stăpânitor al minții, care este subiectul rușinii.
Acest aspect bl. Augustin trebuie recunoscut ca fiind eronat din motive atât 1) antropologice, cât și 2) psihologice și 3) morale.
1. Bl. Augustin nu ia în considerare antropologia biblică. El nu vrea să știe că Biblia distinge două laturi într-o persoană - carnea, ca substanță comună întregii omeniri, purtătoarea vieții tribale, și corpul, ca organism individual, organ al spiritului uman.
Între una și alta, învățătura biblică, așa cum am văzut, trasează o linie ascuțită, nu numai în antropologie, ci și în soteriologie, escatologie și chiar în hristologie. Sensul, scopul și soarta finală a corpului și a cărnii sunt complet diferite. A bl. Augustin vrea să distrugă această diferență, care este inclusă în planul cel mai divin al universului. El vrea trupul nostru

CH Despre Cetatea lui Dumnezeu, 14, 26, M1. 41, p. pe. Kiev, 1882, p. 59.
2) Op. cit 14, 23, ml. 41, 431.
') Ibid, cap. 19-24, Ml. 41, 427, 431, 434; Rusă transl. pp. 46-57.

a devenit același organ al spiritului nostru ca și corpul nostru. Și aceasta înseamnă a trăda aceeași semnificație veșnică a cărnii ca și a trupului. Între timp, am văzut că, conform învățăturii biblice, numai trupul trebuie să fie nemuritor, în timp ce carnea are un sens tranzitoriu și nu poate moșteni Împărăția lui Dumnezeu (I Cor. 15:50). De natură eronată, sarcina de a transforma carnea într-un corp nu este fezabilă. Pe bună dreptate indică bl. Augustin că domeniul corpului, supus voinței noastre, poate fi extins. Cu toate acestea, are și anumite limite. Fiziologia ne învață că voința noastră nu poate subjuga decât acele mișcări reflexive care, deși apar parțial sub influența ei, dar efortul voinței nu poate fi niciodată aplicat în raport cu asemenea mișcări, care nu pot fi niciodată provocate de voință. De exemplu, voința noastră poate împiedica închiderea reflexivă a pleoapei și la atingerea globului ocular, dar este complet neputincioasă în raport cu mișcările reflexe ale irisului ochiului.
Iar procesele generice aparțin tocmai unor astfel de mișcări, independente de voința noastră.
2. Fără a distinge între conceptele antropologice de trup și carne, Augustin nu distinge între natura psihologică a rușinii. În opinia sa, viața tribală provoacă rușine pentru că nu se supune rațiunii, în timp ce ar trebui să se supună. Astfel, potrivit lui Augustin, rușinea este conștientizarea că automatitatea vieții tribale este anormală. Dar, în primul rând, există o nedumerire de ce nenumăratele procese automate din corpul nostru, de exemplu. digestia, circulatia sangelui, care apar din

participarea voinței noastre nu provoacă rușine. Nici mișcările reflectorizante ale corpului nostru nu provoacă rușine. Ne este cu adevărat rușine de faptul că pleoapa se închide de la sine atunci când un corp străin se apropie de ochi, că pupila noastră fie se îngustează, fie se dilată de la sine etc.? Ne este rușine că nu ne putem mișca urechile după bunul plac!
Și atunci, îndeplinirea multor funcții inferioare de către organismul nostru în mod automat, fără intervenția rațiunii noastre practice, scade în vreun fel demnitatea noastră morală? Nu este invers, organismul nostru fizic nu devine cu atât mai valoros cu cât necesită mai puțin intervenția forțelor superioare ale spiritului nostru în procesele vegetale, nutriționale, generice, motorii, lăsând aceste forțe libere pentru scopuri mai înalte?
La urma urmei, cu cât mașina este mai perfectă, cu atât lucrează mai complex în mod automat, fără a necesita intervenția unui muncitor. De ce natura automată a vieții ancestrale ar trebui să trezească sentimente de rușine?
De fapt, nu este automatitatea vieții tribale, ci tocmai opusul - automatitatea sa insuficientă trezește un sentiment de rușine. Bl. Augustin nu ține cont de diferența specifică dintre rușine și sentimentul de nepotrivire, păcătoșenie și conștiință. Esența conștiinței constă în conștiința abaterii voinței noastre de la norma morală. Esența rușinii se află în conștiința anormalității de a

dezvălui ceea ce ar trebui ascuns. Cuiva se poate rușina și de faptele bune, de exemplu, împărțirea de pomană în fața străinilor. Există chiar și un anumit antagonism între conștiință și rușine. Conștiința ne îndeamnă să ne oprim gândul asupra unui păcat perfect și să ne deschidem

lăsați-l altora, cucerind în același timp sentimentul de rușine. Cuvântul conștiință de la rădăcina „ved” este apropiat ca înțeles de cuvintele cunoaștere, perspicacitate. Între timp, rușinea, prin însăși natura ei, este împotriva cunoașterii, a înțelegerii. Cuvântul rușine, străvechiul „studiu” are aceeași rădăcină cu cuvântul „rece”, rece și înseamnă un sentiment de răceală spirituală în conștiința a ceea ce ar trebui ascuns conștiinței. Aceasta a fost tocmai prima manifestare a rușinii din istoria omenirii. „Și li s-au deschis ochii amândurora și au știut că sunt goi și și-au cusut frunze de smochin și și-au făcut șorțuri.” (Geneza 3:7). Cauza rușinii nu este o parte din acțiunea noastră în sine, ci asimilarea acesteia de către conștiința noastră sau conștiința altor oameni. Îți poți fi rușine de gândurile tale și poți fi singur cu tine însuți. Turgheniev notează că mireasa lui Kirsanov, Katya, s-a simțit rușinat la gândul că logodnicul ei va fi la picioarele ei. 1)

Astfel, nu este automatitatea vieții tribale, ci tocmai automatitatea ei insuficientă, tocmai amestecul voinței și conștiinței noastre în ea este cea care provoacă un sentiment de rușine. Și dacă oamenii, după rețeta bl. Augustin, au reușit să subjugă procesele de naștere voinței lor, nu aveau decât să devină nerușinați, dar nu inocenți.

Și motivul pentru care obiectul rușinii, ca un sentiment de anormalitate al interferenței conștiinței, este în principal viața tribală, nu este greu de înțeles. În timp ce esența vieții tribale este diviziunea, esența conștiinței este unitatea, iar fuzionarea cu viața tribală, conștiința îi distorsionează natura.

3. Dar falsitatea opiniilor lui Bl. Augustin, acele practici morale

*) Părinți și copii.

unele concluzii care decurg inevitabil din aceasta.

Bl. Augustin spune că într-o stare normală, paradisală, viața tribală a fost în întregime supusă rațiunii noastre practice, dar după cădere nu este în întregime supusă acesteia. Dar dacă da, atunci datoria noastră morală este să ne străduim să readucem natura noastră la starea ei normală, primitivă și să ne asigurăm că viața noastră tribală îndeplinește dictaturile voinței noastre.

Ce mijloace avem pentru a supune voinței noastre mădularele trupului care nu o ascultă rău? Există un singur mijloc pentru aceasta, și acesta este efortul repetat și persistent al voinței de a exercita membrul în cauză într-o anumită direcție. Bl. însuși recunoaște acest lucru. Augustin, spunând că observăm o subordonare deosebit de completă a corpului față de voință „la maeștrii artelor corporale, unde se adaugă exercițiul pentru a da unei naturi slabe și inactive o mai mare mobilitate.”!)

De aici rezultă că trebuie să ne gândim cât mai mult la viața rasei și să ne exercităm voința cât mai mult și cât mai des în această direcție, în speranța că până la urmă ne vom realiza supunerea ei față de noi. De aici rezultă că tânărul necorupt, în care excitarea pasiunii este doar moștenirea unui exces al forțelor corpului și este complet independent

de rațiunea sa practică, se află pe treapta cea mai de jos a moralității tribale, în timp ce bătrânul experimentat. libertin, în care viața tribală este dictată de voința sa depravată și de imaginația pervertită, extrem de aproape de inocența cerească.
Enormitatea unor astfel de concluzii este inevitabil
*) De civ. Dei 14, 23, ml. 41. p. pe. pagina 52.

suflând din învățăturile Bl. Augustin, și în același timp falsitatea și doctrina însăși sunt prea evidente, 1) și între timp această doctrină a avut o influență largă atât asupra naturii altor prevederi din doctrina căsătoriei prin samago bl. Augustin și, în general, în istoria gândirii teologice occidentale.
Întrucât asumarea normalității naturii inconștiente a vieții tribale era în contradicție fundamentală cu viziunea lui Augustin despre pofta, el refuză în general să răspundă la întrebarea, în ce direcție ar trebui să mergi pentru îmbunătățirea vieții tribale. El pune problema nu a recuperării, ci doar a justificării acesteia. Potrivit lui, viața tribală este inseparabilă de poftă și, în esența ei, ambele concepte coincid între ele. Viața generică este așa atât în căsătorie, cât și în afara căsătoriei. Și în căsătorie, viața generică, care este o expresie a poftei, rămâne păcătoasă, dar mai puțin.
Aici concupiscentia, pofta este culpa venialis, vinovăție scuzabilă, pentru că atinge un scop bun („scopul justifică mijloacele") urmaș. „Din răul poftei", scrie Augustin, actul conjugal produce un fel de urmaș." 2) de parcă urmașii nu pot proveni din curvie, așa cum scrie însuși Augustin într-un alt loc, h) Acesta este motivul pentru care Biserica Apuseană a dogmatizat doctrina păgână a urmașilor ca scop principal al căsătoriei.
Dar dacă pofta este încă un rău, atunci nu ar trebui să se străduiască să scape de acest rău și să refuze
x) De asemenea, trebuie adăugat că întreaga argumentare a lui V. V. Rozanov împotriva oponenților pasiunii în viața tribală este cu totul aplicabilă și împotriva teoriei lui Bl. Augustin.
d) De homo coniugali, cap. 3, et. 6.
3) De virgin. 1, 10, ml. 40, 401: „Virgo nascitur etiam de sturpo".

de la naștere și căsătorie? Da, răspunde Augustine.
Pentru el, căsătoria normativă este o căsătorie „spirituală", căsătoria lui Iosif cu Maria, și demonstrează că promisiunea reciprocă a abstinenței complete este căsătoria adevărată, i)
Cu cât soții vin mai repede la el, cu atât mai bine, 2) scrie Augustin, uitând de sfatul apostolului (1 Cor. 7, 3-5). Dar, la urma urmei, dacă toată lumea este ghidată de o astfel de normă, rasa umană va dispărea. La fel ca L. Tolstoi h), Augustin nu se oprește la o asemenea concluzie și, uitând propria-i învățătură despre numărul de oameni predeterminați de Dumnezeu, se îndreaptă cu curaj către adversari: „Utinam omnes hocvellent! exclamă el. Multo citius civitas Dei comparetur et acceleretur terminus saeculi!" 4)
Cu atât mai puțin o astfel de doctrină era conciliabilă cu doctrina că scopul principal al căsătoriei este urmașul. La urma urmei, este imposibil să concilim cele două propoziții care se exclud reciproc, conform cărora urmașii este scopul principal al căsătoriei și că căsătoria ideală este căsătoria fără relații tribale și, prin urmare, fără urmași. Prin urmare, învățătura lui Augustin despre căsătoria

spirituală a cauzat nu puține probleme teologilor și canoniștilor catolici.

Nu fără motiv, Augustin însuși s-a îndoit de adevărul teoriei sale despre poftă. 5)

Toma de Aquino repetă și gândurile lui Augustin. El află că copula este întotdeauna legată „cum quaedam rationis jactura” și de aceea (!) Căsătoria trebuie justificată sub forma a trei primite.

b De nuptiis et concup., 12.

') De bono coniug. 22.

*) Sonata Kreutzer, Berlin, 1890, p. 33-35, Postfață, Weimar, 1890, p. 3-15.

4) De nuptiis et concup., 12.

s) „Coniiciamus ut possumus”. De civ. Dei 14, 26, M.I. 41, 434.

prin el este bine, iar printre aceste binecuvântări el include, pe lângă urmași, indisolubilitatea căsătoriei și fidelitatea soților), de parcă fidelitatea complicilor la o faptă rea justifică cumva această faptă.

Iar marele admirator al lui Augustin, fostul călugăr augustin Luther, în strictă concordanță cu Augustin, spune, 4ȚO este de fapt căsătorie la fel ca curvia și, referindu-se la ps. 50:7 consideră copula soţilor un păcat pe care numai mila lui Dumnezeu îl iartă2).

Dar nici oponenții lui Augustin nu au fost capabili să rezolve corect problema poftei. Pelagius, Julian și alții au respins în mod strălucit teoria lui Augustin, lovind cu pricepere punctul cel mai slab – presupozițiile sale dualiste. Ei și-au dat seama că teoria lui Augustin este deja eronată pentru că vede păcătoșenia în ceea ce se întâmplă împotriva voinței, în timp ce poziția principală a moralității creștine este: „opte peccatum ex volunta te! h). Dar ei, ca și Augustin, nu au îndrăznit să rupă cu tradițiile gândirii filozofice grecești și să plaseze inconștientul în zona generică deasupra conștientului. Ei ocolesc problema naturii duble a poftei și, la fel ca cinicii din vremuri și V.V.Rozanov împreună cu adepții săi 4) în vremea noastră, justifică pofta în întregime. Conform învățăturilor lui Pelagius și Julian, concupiscentia sau libidoul este în sine indiferentă și inocentă ca

Ch Summa Theolog. I, trimis 2, dist, 20, q. 1.

') Schriftüber Monchsgelübde, Braunschweig-ausgabe, I, 350, II, 197.

a) cm. A. Harnack, Dogmengeschichte VI, 4 Aufl, Tubingen, 1920, SS 193, 262.

*) Unul dintre ei (Arh. A. Uspensky a sfătuit să facă un act de naștere în biserică). Scrisoarea sa, publicată în 1901 în Novoye Vremya (nr. 8868, p. 4, coloana 8), a stârnit o mare vâlvă.Vezi Prot. A. Dernov. Căsătorie sau desfrânare? SPB. 1901, pagina 30

parte a creației lui Dumnezeu. Dacă libidoul ar fi păcat, ar fi distrus prin botez. Rușinea nu dovedește păcătoșenia poftei – nu este altceva decât convenție și obicei. Libidoul nu este un păcat nici în general, nici în special, ci doar în excesul său.

Concluzia practică de aici este respingerea sentimentului de rușine sexuală, conform justei observații a lui Bl. Augustin referitor la nerușinarea „filozofilor canini” – cinici, este deja infirmat de natura însăși și „rușinea se dovedește a fi mai puternică pentru a-i face pe

oameni să roșească în fața oamenilor decât amăgirea pentru a-i face pe oameni să se străduiască să se asemăne cu câinii”. i)
Infirmarea învățăturilor eronate despre poftă deschide calea pentru o elucidare corectă a naturii sale psihologice și morale. Această clarificare se reduce la demonstrarea a două propoziții. Spre deosebire de pelagieni, mulți sectari și membri ai Societății Religios-Filosofice, pofta ar trebui să fie recunoscută ca un fenomen complex, constând din ingrediente instinctive și volitive, și în contrast cu Fericirea. Ingredientele voliționale conștiente și nu instinctivele inconștiente sunt cele care trebuie recunoscute ca anormale din punct de vedere moral de Augustin.
Însuși numele poftei, „cel puțin”, „concupiscentia”, - „Be-gierde”, άν-δυμία indică complexitatea acesteia. Rădăcina sa „cel puțin” 2) δυμ „domnule” domnule” indică o atracție pozitivă care se ridică de la sine din adâncurile inconștiente ale naturii noastre și îmbrățișează conștiința noastră. De exemplu. greacă δυμο'ς
J)De civ. Dei, 14, 20, ml. 241, rusă. transl. 48.
s) Cuvânt vechi rusesc. Vezi M. Gorchakov. Despre secretul căsătoriei, p. 298.

înseamnă viață, spirit, aspirație puternică, îmbrățișarea unei persoane, în special furie sau o creștere a curajului, un sentiment de curaj. În Noul Testament κοινή acest cuvânt are un înțeles mai târziu îngust de mânie, mânie, i) dar în același timp apostolul îi îndeamnă pe părinți să nu-și jignească copiii, astfel încât aceștia u.Tj ¿δυ/ιώσιν (Colos. 3, 21).) - nu yali. spirit. 2) La fel, „cel puțin”, cupidita sunt în sine concepte pozitive. Dar în poftă li se alătură ceva exprimat prin prepoziții: „nu”, „cum”, επί. Aceasta este tocmai interferența rațiunii noastre practice, care distorsionează natura efortului natural, normal.
Față de „dorința” generică în sine, de concepție și naștere, învățătura creștină are o atitudine pozitivă. Ca și în alimentație (1 Cor. 8:8) și în creștere (Mt. 6:24-27), nu vede niciun merit personal al unei persoane în viața tribală, ci vede în ea consecința binecuvântării lui Dumnezeu. , continuarea creației, față de care o persoană ar trebui tratată cu evlavie. Vede mare bucurie în nașterea omului (Ioan 16:21). Ea onorează foarte mult copiii și nici măcar nu permite posibilitatea mântuirii pentru cei care nu vor fi ca copiii (Matei 18:3). Consecvent și hotărât luptă împotriva abaterii spre condamnarea genului și a genului, care a fost adoptată de multe secte creștine și nu este străină unor scriitori bisericești, și le apără ferm demnitatea.
În detesta vieții tribale, vede o grea
x) De ce aici επιθυμία este adesea folosită și în sensul lui θυμός, având un sens pozitiv. mier Augustin, De civ. Dei, 14, 7, rus. pe. pagina 15.
2) miercuri. Trimis. Clement al Romei 49, 9: αθυμία.

un păcat flagrant de condamnare a creației lui Dumnezeu, supusă maximului pedeapsă bisericească. Și aceasta nu este doar învățătura reprezentanților individuali ai bisericii, ci și învățătura recunoscută oficial de către biserică în canoanele ei. „Dacă cineva, spune Canonul al 51-lea Apostolic, se îndepărtează de căsătorie, de carne și de vin, nu de dragul isprăvii abstinenței, ci din pricina dezgustării, uitând că tot binele este rău și că Dumnezeu, făcând om, soț și soție, i-a

creat și astfel, defăimând defăimând creația, sau să fie corectată, sau să fie izgonită din cipul sacru și respinsă din biserică. „Dacă cineva urăște o femeie care copulează cu soțul ei sau îi reproșează, să fie blestemat”, spune Canonul 1 al Consiliului Gangra. În Regula 1 din St. Atanasie cel Mare explică în detaliu că „orice creație a lui Dumnezeu este bună și curată, întrucât cuvântul lui Dumnezeu nu a creat nimic rău și necurat. Nu mai este nimic necurat în oamenii care, potrivit apostolului, sunt „mirosul lui Hristos” (2 Cor. 2:15). Dacă omul este creația mâinilor lui Dumnezeu, așa cum spune Scriptura, atunci cum se poate întâmpla ceva rău din puterea pură? Și dacă suntem generația lui Dumnezeu, așa cum spun Faptele Apostolilor, atunci nu avem nimic necurat în noi înșine”. În special, nu există nimic impur în comuniunea tribală. „Căsătoria este cinstită și patul neîntinat (Evr. 13:4), spune Sf. Pavel. Prin urmare conchide Sf. tată, binecuvântat este cel care poartă jugul căsătoriei din tinerețe și folosește natura pentru a naște copii.

Dar, la urma urmei, aspirația tribală este atât de puternică încât captează complet o persoană și chiar îi întunecă conștiința.

Am văzut deja că Biblia leagă viața de naștere cu somnul. Iar Weininger are dreptate când spune că, în cazul ideal, această viață îi lipsește temporar complet pe părinți de conștiință pentru a da

viata de copil. Dar această întunecare și chiar privare de conștiință, care pare a fi rău pentru filozofii greci, Augustin și Weininger, nu este deloc așa din punctul de vedere al viziunii creștine asupra lumii. Dacă bl. Augustin afirmă că în paradis „somnul nu a înclinat oamenii împotriva voinței lor”) 1), atunci nu există nici cea mai mică bază pentru această afirmație în textul biblic. În întunecarea temporară și chiar pierderea conștiinței, în măsura în care este o consecință a unor procese fiziologice, Biblia nu vede nimic reprobabil și, dimpotrivă, o astfel de pierdere periodică a conștienței este chiar inclusă în planul universului, întrucât schimbarea zilei și a nopții, a somnului și a veghei este o chestiune de creativitate (Gen. 1, 14), fiind, parcă, o amintire a creării lumii din nimic și a întunericului care era deasupra prăpastiei (Gen. 1, 2)

Cum spune poetul:

„Constelațiile curg mereu în jur,
Pentru totdeauna lumina întunericului este schimbată, Încălcarea și pedeapsa. Există mișcări de lege..
Și voia lui Dumnezeu să îndure întunericul,
Fenomene păstrând dualitatea. 2)

Dumnezeu însuși la crearea Evei l-a lipsit pe Adam de conștiință și a adormit (Gen. 2, 21). Dumnezeu a făcut același lucru cu Avraam (Geneza 15:12), cu Saul și tovarășii săi (1 Samuel 26:12).

Într-un vis, când voința păcătoasă a unei persoane nu este manifestată, Dumnezeu se descoperă oamenilor (Iov. 4, 13, 16) Până când trupul lui Hristos a fost proslăvit, El

*) De civ. Dei 14, 26; ml. 41; pe. p. 59: „von somnus premebot inuitum”.

*) A. Tolstoi, Don Juan.

a dormit și nu de bunăvoie, ci de oboseală, i) Abia după duminică „nu va fi noapte” (Apocalipsa 21, 25, 1, 22, 5) dar atunci nu va mai fi timpul în sine (Apoc. 10.6) și, în general, cum am văzut, atunci viața

omului va avea un caracter complet diferit în comparație nu numai cu viața de după cădere, ci și cu viața în paradis.
Privind necondiționat pozitiv nașterea ca un proces fiziologic, Biblia este la fel de necondiționat negativă cu privire la orice interferență a voinței și conștiinței noastre, rațiunea noastră practică în viața tribală.
Însuși Iisus Hristos indică faptul că toate procesele fiziologice din noi, „pântecele” nostru nu spurcă o persoană, ci o spurcă numai cu ceea ce iese din inima lui, ca simbol al activității mentale conștiente, unde sunt efectuate gânduri rele și acte volitive criminale (Mc. 15, 17-20). În special, păcătoșenia adulterului stă în privirea poftitoare către o femeie (Mt. 5, 28). Iar apostolul Pavel, referindu-se la Hristos, dovedește că în natura însăși „nu este nimic necurat în sine”. (Rom. 14, 14), că „totul este curat” (Rom. 14, 20) și afirmă categoric că numai mintea și conștiința umană pot fi necurate (ήσυνό/δησις – conștiința, Tit. I, 15). De aceea, sursa tuturor perversiunilor sexuale în păgânism, conform apostolului, a fost „mintea perversă” a oamenilor, ruptă de ideea lui Dumnezeu (Rom. 1, 28) și inima lor nesimțită (Rom. 1). , 21), care a creat impurități într-o persoană, astfel încât nu trupul este cel care spurcă persoana, ci, dimpotrivă, persoana însuși își spurcă
!) „Simându-se obosit, El (Hristos) S-a așezat și, având nevoie de somn, a adormit”, spune mesajul conciliar al Patriarhului Sofronie al Ierusalimului, citit la Sinodul VI Ecumenic. Acte, vol. VI, Kazan, 1871, 321; mier Rapid. Apostol 8, 12, p. 275.

trup (Rom. 1, 24.) Iar în materie de nutriție nu există hrană necurată (cf. Fapte 10, 15), iar hrana necurată se face printr-un act voițional al persoanei însuși, atunci când mănâncă mâncare, considerând-o. se necurătează și astfel „se condamnă pe sine în ceea ce vrea” (Rom. 14:22-23) sau când un alt creștin îl consideră necurat, iar cel care mănâncă din ea dă naștere la ispită și astfel încalcă dragostea frățească (Romani 14: 15, 21).
Așadar, apostolul, în același loc în care spune că întreaga viață morală a unui creștin ar trebui să fie în Lumină (Efes. 5:13-14), interzice chiar să numiți curvia și orice necurăție (Ef. 6:3), despre care este „rușinos să vorbim” (Efeseni 5:12).
Sinoadele Ecumenice au fost cu peste o mie de ani înaintea societăților moderne anti-pornografie. „Sentimente corporale, spune de exemplu. canonul al sutelea al Consiliului Trull, aduc convenabil impresiile lor în suflet. De aceea, imaginile de pe plăci sau de pe orice altceva prezentat, corupând mintea și producând aprindere de plăceri impure, nu mai au voie să fie înscrise în niciun fel. Dacă cineva începe să facă asta, să fie excomunicat.”
Clement al Romei, interpretând αγ^αφον al lui Hristos că „Împărăția Lui va veni când masculinul împreună cu femininul nu va fi nici masculin, nici feminin”, spune că aceasta se va întâmpla atunci când un frate (adică, un creștin), va vedea o soră (un alt creștin) nu se gândește la ea la nimic feminin (δηδικόν) și o soră, văzându-și fratele, nu se va gândi la el la bărbat (¿| Zaoii0v) I) Sfântul Afanasyvelykiyu, izvorul tuturor căutărilor, „necurat și gânduri rele”, referindu-se la confirmarea celor de mai sus.cuvintele lui Hristos şi cele apostolice
1) 2 Ate, și Corina. 12, 2, 5, ed. Gebhardt, Lipsia, 1906, p. 40-41.

iar pe psalmi (Ps. 50, I). „Impuritatea nu stă în trupurile care sunt combinate, ea formează viziunea bisericească a lui Hrisostom, ci în voință și în gânduri. 1)

S. Troitsky.

*) Discurs despre 1 Cor. Md. 61, 155; Rusă pe. X, 181.

LIBERTATE DIN LUME.

Nu „acceptarea”, nu „respingerea lumii”, ci libertatea de ea.

eu

Doi oameni se apropie de Hristos: „Doamne, judecă-ne, ne certam pentru un nume.” „Cine m-a rânduit să Te judec?...”, zice Domnul. Dumnezeu refuză să judece! Nu există temei de judecată. Dar – își continuă Domnul cuvântul – „feriți-vă de lăcomie... viața unei persoane nu depinde de abundența numelui său”.

În fața celor doi care s-au apropiat de Hristos cu o cerere de dreptate pământească, întreaga lume s-a apropiat de Hristos. Dacă vrei să vezi lumea, aici este deschisă înaintea Adevărului, uită-te la ea.

Cei doi, desigur, nu au înțeles că în fața lor, toate relațiile lumești, toată complexitatea vieții muritoare lumești s-au apropiat de Hristos și și-au deschis abisul spre a devora.

Dar Dumnezeu nu s-a implicat în complexitatea păcătoasă a lumii. Domnul și-a întins mâna și a împins-o deoparte. Asta ar trebui să-și amintească oamenii, atât cei care vor să „obțină” lumea, cât și cei care refuză să o „obțină”.

„Cine m-a numit să te judec!?”*, întrebarea lui Hristos. Niciunul dintre oameni nu poate răspunde la nimic. Hristos Însuși răspunde, la fel

întrebare: „Nimeni nu M-a pus să te judec”. La urma urmei, nimeni nu L-a putut pune pe Domnul în cadrul relațiilor păcătoase ale lumii.

Iată cheia întrebării ordinii lumii. - Domnul nu acceptă această ordine - ca Dumnezeu, și nu o neagă - ca Om.

Ordinea lumii este recolta de cereale. Domnul le spune îngerilor să nu-l atingă. Până la Curte.

II

Nu judeca lumea, ci Domnul a venit să o mântuiască. Nu putem înțelege aceste cuvinte? Dacă Domnul spune că El a venit în lume „să nu judece”, atunci este cu adevărat posibil să ne îndoim că lumea este vrednică de judecată?! Domnul nu ar amâna judecata dacă lumea nu ar fi coaptă pentru el (altfel ce este mântuirea*?). Însuși cuvântul „judecata” nu ar fi fost menționat de Domnul dacă nu ar fi fost urgența judecății lui Dumnezeu pe pământ.

Paharul pământului fără de lege - Paharul Fiului lui Dumnezeu este umplut. Domnul a coborât pe pământ în haine pământești. Dacă Domnul ar veni să judece lumea, atunci toate elementele pământului s-ar ghemui și ar arde, așa cum vor arde la a doua și glorioasa Sa venire. Dar, pentru prima dată, Domnul a venit să mântuiască. El, parcă, a captivat curtea, a ținut-o în mâna nemăsurată Filantropiei Sale. El a apărut sub forma unui sclav, milostiv, smerit, păcătos. Altfel, pământul ar arde. Dreptatea și Adevărul sunt păstrate în sânul lui Dumnezeu. Acum, până la o judecată cu adevărat teribilă, este împărăția harului milostiv.

III

Apărând în lume, întorcându-se, îmbrăcat în viața lumii, Domnul nu a luat-o, ci a ridicat-o. În

în toate cuvintele Sale, în toate mișcările Sale, în fiecare minut al slujirii Sale, Domnul este Plinătatea vieții non-lumești. Priviți în Evanghelie, cum se furie lumea în jurul Lui, cum valurile lumii se rotesc peste El. Crucea a fost îmbrățișată de Domnul în ieslea din Betleem — chiar mai devreme — în Sinodul Preveșnic al Preasfintei Treimi. Cele trei ispite din pustie sunt doar un episod din viața pământească a Domnului. Ele sunt doar ascuțirea ispitei; ascuțimea ispitelor nu este întotdeauna mai grea decât discretia ispitelor — uneori este mai ușor.
Cum o mare rece și uriașă a cuprins lumea omenească cu strălucirea Iubirii Unice - Chipul lui Dumnezeu... „Nu se dau niciun semn acestei lumi, cu excepția semnului profetului Iona”.
Cât de leneș și vânt lumea în jurul Domnului, dar nu-L poate înghiți. Domnul merge pe ape.
Această străduință a lumii către Mântuitorul și Creatorul ei este înfricoșătoare, tremurătoare și fericită de văzut în Evanghelie.
IV
Când lumea, topindu-se într-un abis într-o blândețe înșelătoare, se așează la picioarele lui Hristos și, urcându-se, Îl întreabă: „Să dau tribut Cezarului?”, răspunsul Domnului, în cuvintele unui ierarh. al Bisericii, este creat din nimic. „Aduceți-mi moneda cu care plătiți tribut”, „a cui este imaginea pe ea?” „Cezariana? Așa că dă-i-o lui Cezar”. „Dă-i lui Dumnezeu lucrurile lui Dumnezeu”.
Dar respingerea exterioară a lumii, pe cea interioară... Deci - întreaga Evanghelie, fiecare dintre rândurile ei.
Respingerea exterioară va avea loc în Hotărâre. Înaintea Judecății - mântuire, respingere interioară a esențialității lumii. „Neutralizarea lumii”, cum se spune

fie în știință, pentru activitatea focului iubirii, asemănarea activă și deplină cu Dumnezeu, adică mântuirea.
V
Ei vorbesc despre libertatea creștină față de autoritate... Dar prima libertate a unui creștin este libertatea față de lume. Hristos a imputat lumea la nimic. Era în creativitatea sa babiloniană - nimic. Domnul a venit, a spus lumii despre aceasta și a dat omenirii o armă împotriva pretențiilor lumii: Învierea Sa și Cuvântul Său.
Lumea este acum goală în ochii lui Dumnezeu; toate palatele și colibele, piețele și deșerturile lui sunt goale. Ceva încă mai dăinuie în el, neavând preț, nu respins de Hristos, nu călcat în picioare de El, ci lăsat deoparte, pentru că nu are valoare de iubire.
Domnul nu a respins materialitatea vieții, El a acceptat-o, s-a supus temporalității ei și, prin ea, a suferit în slavă. Și nu-l putem respinge — ele rezistă toate aceste monede ale Cezarului, toată această mâncare care intră și iese dintr-o persoană, toate aceste împărțiri de nume... Domnul s-a ridicat în mijlocul tuturor acestor lucruri și a stat în afara ei. toate.
VI
„Fiecare rămâne în acel zbanii, în care ești chemat. Dacă ai fost numit rob, nu te rușina... căci un rob chemat în Domnul este omul liber al Domnului, așa cum cel care este numit liber este rob al lui Hristos... Vă spun, fraților: timpul este scurt, astfel încât cei care au soții să

fie ca și cum nu au; și plâns, parcă nu plânge; și bucurându-se ca și când nu s-ar bucura; și cumpărarea, ca și cum nu achiziționează; Și

cei care folosesc world sim, de parcă nu l-ar folosi; căci imaginea acestei lumi trece. Și vreau să fii fără griji.”
Ciocanul zdrobitor al cuvântului apostolic cade peste toate manifestările sufletului lumii și le distruge sensul pământesc. Aceste cuvinte apostolice trebuie citite întotdeauna alături de fericiri. Ei sunt cealaltă parte a Fericirilor. Hristos s-a întors la nou, apostolul arde pe cel vechi.
Apostolul nu condamnă „pe cei care au”. Spune doar că ar trebui să fie de parcă nu ar fi... Apostolul îi ajută să-L înțeleagă pe Hristos celor doi care s-au apropiat de Hristos din cauza împărțirii numelor lor.
Plânsul și bucuria sunt stări de bogăție a sentimentelor. Fie ca această bogăție să fie atașată de adevăr și nu de gol. A plâns sau a te bucura „din cauza perisabilului” este nerezonabil; timpul este deja scurt, trebuie să dai bucurie adevărului veșnic și să plângi pentru el, căci chipul acestei lumi nu mai există; „trece”, așa cum spune cu blândețe apostolul.
Ieromonah Ioan (Șahovskoi).
Biserica Alba. -

ÎN TAVORS LUMINA.
„Legea este sfântă, dar acum, după ce am murit legii de care eram legați, am fost eliberați de ea, ca să putem sluji lui Dumnezeu în înnoirea duhului, și nu după litera veche.”
Vedem Biserica Rusă în viața ei interioară, în plinătatea lucrării ei creștine, „de la distanța frumoasă” a existenței noastre străine?
— aceasta este întrebarea care trebuie pusă înaintea tuturor celorlalte.
Credem că vedem puțin. Viziunea noastră este întunecată, pe de o parte, de disputele canonice și, pe de altă parte, de chinul inevitabil legat de captivitatea Rusiei și de gândul dacă Biserica va ajuta sau nu la eliberarea poporului rus.
Atenția noastră este îndreptată acolo pur spre exterior; entuziasmul nostru pentru soarta Bisericii Ruse este în mare măsură utilitarist: „în măsura în care”.
Această percepție externă, utilitară, a vieții ecleziastice rusești este, în esență, principala cauză a tuturor dezacordurilor noastre ecleziastice emigrate. Pentru. biserica este dublă: formală și internă. Biserica formală este precisă, punctuală, vigilentă. Ea este toată „din sapă” și „în lege”. Ea are grijă de gardul exterior al bisericii, respectă canoanele, păzește cuvântul.
Biserica interioară rămâne în Cuvânt, în Hristos. Ea nu caută exteriorul, nu-i pasă „de ziua de mâine”, ea este toată „în Spirit și adevăr”.

Biserica pământească îmbină în sine, ca fiecare persoană, principiile trupești și spirituale. În ea, Martha și Mary sunt în cea mai strânsă relație, în apropiere aproape inseparabilă. Dar Marta este acceptată de Hristos atunci când este în armonie cu sora ei. Plângând Marta îl întâlnește pe Hristos:. „Doamne, dacă ai fi fost aici, fratele meu nu ar fi murit. Dar și acum știu că orice vei cere lui Dumnezeu, Dumnezeu îți va da.” (Ioan cap. II). Și ea pronunță aceleași cuvinte când o vede

pe Învățătorul care vine, Maria. În acest moment de tristețe și credință, Marta și Maria sunt una.
Marta, ca și Maria, Biserica numește un sfânt, conform Evangheliei, povestește despre momentul în care Hristos pune în contrast două surori. În preocuparea ei umană, în preocuparea ei pentru ceea ce este necesar și esențial pentru trup, Marta aproape îi reproșează lui Hristos că a lăsat-o în acel moment fără nicio atenție.
- „Doamne! Sau nu ai nevoie ca sora mea să mă lase singură să slujesc? spune-i să mă ajute”. „Martha a avut grijă de un mare răsfăț”, spune evanghelistul. De aceea, ea a avut grijă de Învățător, căci „Marta L-a primit în casa ei”. Nu există nicio îndoială că această preocupare a fost un câmp al iubirii și zelului, o pregătire arzătoare de a fi pe placul lui Hristos. Este de înțeles din supărarea pământească a Martei față de nepăsarea surorii ei, care singură a pus asupra ei toată povara treburilor gospodărești și, în loc de ajutor, în loc să lucreze împreună cu sora ei, „s-a așezat la picioarele lui Isus și am ascultat cuvântul Lui.”
Ca om, Maria merită condamnată, Maria, care a uitat de casa ei, de datoria ei casnică. Dar Hristos nu îi reproșează ei, ci Martei că este prea preocupată de această casă și de această datorie casnică. Hristos, care a spus: „Cine

dintre voi, având grijă, puteți adăuga măcar un cot la statura lui? - în fața a două surori, ea neagă datoria pământească în numele unei chemări superioare: „Marta! Martha! vă pasă și vă agitați de multe lucruri; dar este nevoie doar de unul. Maria a ales partea bună, care nu-i va fi luată.”
Acum trăim această separare a cerului de cel pământesc în Biserica noastră, în viața noastră bisericească, în toată acuitatea.
Maria la picioarele lui Isus. Marta în grijă, în chin, în lacrimi de durere pământească, „îngrijită de multe pământuri”.
Ea nu vede sau înțelege că Maria „ascultă de cuvântul Lui”.
De-a lungul secolelor istoriei noastre rusești, ne-am obișnuit să percepem și să prețuim Biserica noastră în ansamblu tocmai ca Marta, care are grijă de casa în care vrea să-L primească pe Învățător. Dispensația Martei a fost cu adevărat mare în multe privințe, de la primii prinți Kieveni, care au plantat creștinismul într-o țară păgână anterior, până la Patriarhul Nikon, care a realizat o reformă a bisericii prin corectarea cărților liturgice. Rusia imperială, în termeni ecleziastici, și-a dorit să fie Marta în felul ei, afirmând și reglementând evlavia într-o țară vastă prin metode birocratice.
Nevoia acestei dispensații s-a îmbibat în carnea și sângele nostru într-o asemenea măsură, încât cei mai mulți dintre noi am uitat deja cum să distingem între Biserică și Rusia, Patria Cerească de Patria pământească, Statul Rus de „Împărăția nu a acesteia”. lume."
Și când acum casa noastră s-a prăbușit, când nu suntem în stare să o adunăm și să o aranjam așa cum vrem, ne întoarcem cu amar de reproș acolo, către Biserica Rusă, care

de parcă ne-a lăsat neputincioși și îi obligă pe unii să slujească mântuirii și eliberării poporului și a țării.
În viața bisericească rusă, suntem ocupați și absorbiți predominant de latura sa formală - organizațională, administrativă, canonică, organizațională în general. Canonul, ca atare, atât în sensul literal,

cât și în sensul mai larg al cuvântului, a fost întotdeauna pentru noi o piatră de poticnire și în același timp o mare ispită, ascund adesea însăși esența credinței.
Nu ar fi o greșeală să afirmăm că în Ortodoxia istorică rusă, în afară de unitățile individuale, a prevalat și a dominat principiul Martei. Așa a fost soarta noastră istorică: la început am amenajat o casă, apoi am păzit-o și am apărat-o mai întâi de „murdari”, apoi de „latini”, apoi de tot felul de erezii care veneau din afară și din interior. Ai grijă de scrisoare, de rit. Și litera ritului a devenit o astfel de dogmă, încât, sub Nikon, schisma a sfâșiat ortodoxia rusă. Iubește splendoarea din toată inima, ne-am agățat de ea în așa măsură încât problema mersului „ca sarea” ar putea deveni o cauză de ostilitate între prințul Moscovei și mitropolitul întregii Rusii și un subiect inepuizabil de lungi și încăpățânate polemici. . Pentru îndoirea degetelor, pentru o aleluia curată, oamenii și-au pus sufletul și viața, fiind siguri că cea mai mică abatere de la formă nu este nimic mai mult, nimic mai puțin decât o abatere de la Hristos.
Am studiat ritul și carta Bisericii până la perfecțiune, până la claritatea fiecărui detaliu, până la simțirea fiecărei nuanțe din el. Toate forțele minții și inimii sale, tot geniul său artistic, poporul rus de-a lungul secolelor au dat întreg cultul ritului. Fără exagerare, putem spune că, deși am acceptat Ortodoxia de la greci, dar „șeful” ortodox rus, tot stilul ne
s zz

ei l-au creat ei înșiși, rememorând-o subtil, punând în el propriul ritm, propriul gust, propriul lor patos religios și estetic.
Acest stil a pătruns nu numai în viața bisericească, ci și în viața privată, care, din exterior, părea involuntar o continuare a ritualului bisericesc.
Potrivit cartei, slujba bisericească se săvârșește în temple, iar „după carte” viața domestică a continuat aproape în același ritm, pe același ton. Nu e de mirare că vechile turnuri din Moscova sunt asemănătoare în pictură și decorare cu vechile biserici din Moscova, iar bisericile arată ca niște turnuri. Tocmai una și aceeași bucată de brocart greu „de aur” se desfășoară în fața noastră în Catedrala Buna Vestire a Curții de la Kremlin și se întinde într-o fâșie uniformă până la camerele „Țarului și Marelui Duce al Moscovei și al Întregii Rusii”. Același brocart pe veșmintele episcopilor și barmahs-ului suveranului Moscovei - Ivan cel Groaznic și țarul liniștit Alexei Mihailovici este același.
Frumusețea artistică a unei astfel de uniformități maiestuoase este cu adevărat uimitoare și nu degeaba mulți oameni sunt îndrăgostiți admirativ de acest stil și de vechiul stil Moscova îndepărtat din timpul nostru ... Dar există ceva teribil și tragic în el.
Este îngrozitor nu numai să îmbinăm cel mai strict post, plecăciuni și îndelungi slujbe cu sângele execuțiilor și răutatea torturilor crude, este îngrozitor să ascundem adevăratul Chip al lui Hristos și acest brocart și acest ritual al vieții bisericești. , afirmându-și cu mândrie prezența în adevărata credință doar în executarea formală a unei carte complexe.
Pentru vechea Rusă moscovită, rugăciunea rituală, viața rituală conținea plinătatea evlaviei creștine - toată „legea și profeții”.

Ioan cel Groaznic în ochii noștri este un monstru și un monstru. Cercetătorul de mai târziu al personalității sale și al epocii sale (i) are un alt punct de vedere: pe fondul vârstei sale, Groznîi nu pare a fi deloc un răufăcător excepțional. Dacă multe din acțiunile sale au fost rezultatul dezechilibrului său spiritual și al cruzimii excesive, atunci caracterul general al acțiunilor sale nu este în mod deosebit în armonie cu spiritul acelui timp. Pentru a dovedi corectitudinea unei astfel de evaluări, este suficient să aruncăm o privire mai atentă la predecesorii lui Grozny pe tronul Moscovei. Chiar dacă cedează lui Ioan al IV-lea în numărul de execuții, atunci din punct de vedere moral cu greu vor fi cu mult mai mari decât el. Și toți, suveranii Moscovei, sunt evlavioși în același timp, adică sunt bine citiți în Sfânta Scriptură și sunt stricti în executarea ritului și a hărții. Cu râvnă sinceră ei construiesc temple, le împodobesc; vizitați și faceți bine mănăstirilor. Și printre aceștia, este Cel Groaznic care cunoaște mai ales nu numai în Sfânta Scriptură, ci și în literatura bisericească în general. Este un cunoscător al cântului bisericesc și un compozitor spiritual; este un iubitor neglijent de ustensile bisericești. Amprenta marelui său gust artistic înnăscut se află pe toate acele obiecte sacre și liturgice care au fost realizate din ordinul său și donate diferitelor biserici și mănăstiri! Și acest lucru nu l-a împiedicat deloc să verse sânge și să se delecteze cu chinul victimelor sale. Călăul său de curte, Malyuta Skuratov, nu a fost mai puțin sârguincios în vizitarea bisericilor și în îngrijirea mănăstirilor. Temnița și rugăciunea, „adevărata credință” și „deprinderea în spate” au coexistat una lângă alta, pe măsură ce ipocrizia, înșelăciunea, viclenia pur mongolă și viclenia coexistau.

i) Ivan cel Groaznic. Prof. R. Yu. Vipper. Moscova 1922.

distrugerea, în cazurile necesare, a sărutării crucii; denunțuri, intrigi, sete de putere, înșelăciune în relația cu prietenul și dușmanul, călcarea completă a personalității umane în „înțelepți”, servilism și servilism, cruzime stupidă și răzbunare ascunsă. Toate acestea, departe de trăsături creștine, nu au aparținut nici unei domnii, ci unei întregi epoci lungi, care, împreună cu grătarul și cleștele pentru a smulge bucăți din trupul viu, au construit temple cu cupolă de aur, una mai maiestuoasă și mai frumoasă decât alte.

Statul moscovit în perioada „colectării” și aprobării sale a fost mai ales nediscriminatoriu în mijloace, conform proverbului „pădurile tăiate - zboară chipsuri”. Constructorii săi, datorită unei serii întregi de condiții istorice și împrejurări anterioare, poate că nu ar fi putut acționa altfel, iar mult sânge și crime, mari și mici, au fost amestecate în cimentul Rusiei moscovite. A fost o perioadă de teribilă duritate a moravurilor. În Suveranul Moscovei, nu a existat nici măcar o urmă a acelei dispoziții pur creștine, care era impregnată de unii dintre prinții din Kiev și perioade specifice. Dar înrăutățirea moravurilor, fără a separa și înlătura Rusul Moscovit și conducătorii ei de Biserica Ortodoxă, i-a forțat să perceapă și să asimileze Ortodoxia într-un mod diferit.

Porunca principală a lui Hristos, piatra de temelie a adevăratului creștinism - „iubiți-vă unii pe alții” - epoca acelui timp, în cea mai mare parte, nu a putut accepta și înțelege în toată profunzimea ei, desigur, viața de atunci, în ciuda celor mai stricte respectarea „cartei”, în ciuda obligativității „inferioare

albină”, s-a exprimat în distribuirea de cash și mâncăruri, aproape că nu era loc pentru ea.
Nu degeaba reverendul Serghie, chiar și în zorii formării Statului Moscova, cu mult înaintea lui Ioan al IV-lea, a refuzat atât de hotărât să moștenească tronul Mitropolitului și a pus crucea de aur a Patriarhului Rus. Sfinții asceți cu viața lor personală au dat un exemplu de iubire adevărată și smerenie, au încercat să întemeieze în ei pe frații lor monahali, i-au învățat pe pelerinii care veneau la ei, dar, desigur, nu au putut schimba concepțiile religioase ale poporului rus la ei. chiar rădăcina. Isprava sfântului, blândețea duhului său i-a atins pe credincioși, i-a făcut să suspine „despre cetatea raiului”, dar nu a trezit atenția iubitoare și grijulie pentru o persoană care trăiește „în lume”. O dispoziție evlavioasă a evocat exact opusul: neglijare și, uneori, chiar aversiune față de lumea „zăcută în rău”. „Chipul lui Dumnezeu” aproape că nu era observat la o persoană lumească, îl căutau într-o chilie, într-un schit, în general „în afara gardului”.
În viziunea vechiului popor din Moscova, gardul despărțea două sfere complet opuse ale vieții: într-una, sfințenia și mântuirea, în cealaltă, păcatul și moartea.
Dacă naturile excepționale au căutat o ispravă monahală la chemarea inimii lor de dragul vieții în Dumnezeu, atunci masa medie a întins instinctiv să se refugieze spiritual lângă zidurile mănăstirii din sentimentul de autoconservare, din frica de veșnicie. moarte. În același timp, cu privirea ei duhovnicească, ea a îmbrățișat doar exteriorul: hrisovul și viața de zi cu zi a unui monahal. Carta și viața de zi cu zi în sine păreau deja o garanție a mântuirii, a protecției împotriva păcatului, un mare altar.
Dacă nu era posibil să „te închizi în gard” pentru totdeauna, atunci era necesar din când în când

coborâți-vă la sanctuarul hărții, inhalați chiar aerul mănăstirii și din opulențele lumii păcătoase duceți-vă acarianul în mănăstire. O donație generoasă către mănăstiri a ușurat sufletul. Și mănăstirile s-au îmbogățit. Mulți dintre ei, deținând moșii uriașe, erau complet absorbiți de preocupări economice și comerciale. Stareții și monahii înșiși s-au îndepărtat destul de des de idealul „vieții îngerești”, dar acest lucru nu a subminat credința în semnificația autosuficientă a klobucului monahal.
Omul credincios al vechiului Rus a opus necontenit mănăstirea lumii. În lume, oamenii păcătoși obișnuiți și „tamful de zi cu zi” pe care îl creează; viața lumească este greu de schimbat și merită să o schimbi? „Păcatul lumii” este fără speranță, dar în mănăstire totul este „după ordine”. Armonia și distincția vieții rituale, chiar dacă doar exterioare, au încântat în același timp atât sentimentele religioase, cât și estetice ale poporului rus. Însuși contactul cu „bunăstarea” a mângâiat și saturat inimile. Dar în afara porților mănăstirii a început deodată împărăția păcatului. Lacrimi de tandrețe s-au uscat pe gene, moliciunea sufletului a dispărut; „Hainele de nuntă” ale spiritului au rămas în pragul mănăstirii, înlocuite cu o armură tare și de nepătruns. Pelerinajul zelos de ieri cu „spine” înclinându-se fără să socotească, privind cu evlavie la frații mănăstirii, de multe ori, astăzi „fratele său” din lume pur și simplu nu a observat, privind indiferent în trecut. De asemenea, putea să-l distrugă fără nicio pocăință interioară

deosebită, căci o conștiință tulburată avea întotdeauna ocazia să se liniștească, plătind datoria cu post strict, îndelung slujbe și, în cele din urmă, fapta cea mai evlavioasă - jertfa mănăstirilor. . Dar pentru asta este mult mai groaznic

a păcătui împotriva hărții – a jignit miercuri sau vineri cu mâncare nepotrivită.
Într-o asemenea înțelegere a datoriei religioase, s-a arătat ignoranța grosolană și naivă a vremurilor. Ortodoxia era un sicriu deosebit de prețios, care era deschis doar pentru câțiva, arătându-le adevăratul spirit al credinței lui Hristos, în timp ce masa obișnuită nu vedea nimic, cu excepția decorațiunilor sale exterioare, pe care se împletește în mod deosebit un model bizantin subțire și complicat . cu modele artistice și casnice rusești.
Cu toate acestea, închinarea sculpturii exterioare, aurii și picturii strălucitoare a „sicriului” a fost păstrată în Rusia până la sfârșitul Bisericii sinodale. Dacă oamenii de rând, uneori, cu un sentiment de credință pură au pătruns intuitiv în comorile lor interioare, atunci tot nu le-ar putea asimila și a le fixa în conștiința lor. De aceea, în grosimea vieții oamenilor, s-a dovedit un amestec pestriț de evlavie zeloasă cu o viață sălbatică și grosolană: la sărbătorile majore, starea evlavioasă la liturghie a fost imediat înlocuită cu o furie de beție chiar acolo, la pridvorul. biserica din sat, și rugăciuni pentru morți - rugăciuni de despărțire pentru morți - o sărbătoare păgână de rușine Noe. Clasele de mijloc ale societății, care păreau să „conțină puternic credința”, nu și-au extins zelul pentru aceasta dincolo de grijile legate de aceeași aurire exterioară. Desigur, în acest caz vorbesc de majoritate, care a dat tonul general al „sfântului Rus”. Acum suntem foarte înclinați să idealizăm și să supraestimăm trecutul, dar această idealizare ajută, cel mai puțin, să răspundem la întrebarea: de ce s-a prăbușit atât de ușor și rapid stilul evlavios de viață „Sfântul Rus” chiar în primele zile ale revoluției? Desigur, în sine, în primul rând, existau niște pârghii care puteau fi rotite în direcția opusă.

lateral și să facă un accident. Și aceste pârghii au fost făurite din cele mai profunde contradicții dintre credință și fapte.
Atât Biserica oficială, sugrumată de stat, cât și statul însuși, cu „zelul său dincolo de rațiune” în chestiunile bisericești, nu au putut decât să mențină aspectul exterior al Ortodoxiei, în timp ce fundamentul interior, spiritual al credinței în sufletele rusești s-a scufundat și s-a scufundat din oră în oră; dând noi și noi fisuri. Dacă Dostoievski a fost numit „profetul revoluției ruse”, atunci într-o măsură mai mică a fost pe jumătate uitatul N. S. Leskov, pe care îl cunoșteam puțin și citim mai mult pentru „divertisment”. Leskov nu s-a aflat niciodată în „primă rânduri”, nu posedând nici geniu artistic, nici un cuvânt de foc, privirea sa modestă „filistenă” nu a atins adâncurile „infernale”, ci doar în liniște, dar foarte temeinic, „a afirmat faptele”. Dostoievski „a prevăzut” și „a prezis”, Leskov nu a mai încălcat „a crea pentru veacuri” și „a arde inimile oamenilor cu verbul”. Dar mai avea ceva: cunoștințele unui tehnician - un specialist care, cu un ochi atent și experimentat, examinând o structură colosală din piatră în piatră, a trecut în notițele sale că toate acestea erau foarte fragile și cu siguranță se vor prăbuși. Cu toate acestea,

fundația va supraviețui, iar din materialul vechi se va găsi cu siguranță ceva foarte valoros pentru noua clădire la momentul potrivit.
- „Ce se va întâmpla din toată această precaritate?... Fără un ideal, fără credință... Asta... asta va distruge Rusia”.
Așa că Leskov a vorbit pe buzele protopopului său Tuberozov Leskov în epoca strălucitoare a reformelor de eliberare...
Leskov cunoștea prețul evlaviei de zi cu zi și gradul de rezistență al cimentului care ținea peisajul magnific al „splendorii” „Sfântului Ru-

si". Evitând concluziile generale, fără a încălca în vreun fel sinteza profetică, a străbătut în liniște detaliile și a făcut una după alta „schițe din natură”, dar în observațiile lui mărunte se vedea uneori o privire ciudată. Iată cel puțin câteva lovituri aruncate accidental despre o familie de negustori de provincie care se adună în pelerinaj „cu ocazia descoperirii moaștelor unui nou sfânt”.
„Comercianții din S. erau considerați prin importanța lor primii hoți, iar importanța lor s-a extins până la punctul în care casa lor, în loc de nume de familie, a primit o poreclă înălțătoare. Casa era, desigur, strict evlavioasă, unde se rugau dimineața, se înghesuiau și jefuiau oamenii toată ziua, iar apoi se rugau din nou seara. Și noaptea câinii zdrăngănesc în lanțuri pe frânghii și în toate ferestrele sunt „lampi și strălucire”, sforăituri puternice și lacrimi arzătoare ale cuiva.
O astfel de „casă evlavioasă” în mare măsură era atât a Rusiei vechi, cât și a Rusiei imperiale.
Au apărut mari sfinți, s-au făcut minuni; mulți s-au rugat cu lacrimi de credință caldă; au existat fapte ale credinței și spiritului, dar în general Ortodoxia nu a fost pe deplin acceptată de poporul rus, pentru că „lămpile și strălucirea” nu puteau împrăștia întunericul general.
O trăsătură caracteristică a semi-credinței rusești a fost uitarea poruncii despre iubirea față de aproapele, despre iubirea pentru o persoană sau, mai degrabă, înțelegerea ei pervertită. „Glozia pentru Dumnezeu” nesigură a adus o persoană la nimic. Lupta cu păcatul și ura față de păcat s-au extins și la păcătos. În loc să vadă în el un „vas slab”, victimă a ispitei, au văzut în el un „vas al diavolului”, care nu ar trebui să aibă nici cea mai mică milă. De aceea, în afara dreptei credințe, o persoană

a încetat deja complet să mai existe: era „murdar”. Erezia a fost privită nu ca o amăgire și o boală spirituală care necesită vindecare spirituală prin puterea convingerii și a iubirii, ci ca o infecție dezgustătoare care amenință pe toată lumea, care trebuie exterminată împreună cu cei infectați. Violența fizică – pedeapsa corporală, tortura și execuția – acestea sunt armele de luptă, permise nu numai în raport cu „necredincioșii” și „apostații”, ci într-o anumită măsură și în raport cu proprii lor ortodocși, pentru edificarea religioasă corespunzătoare. Protopopul Avvakum, care a îndurat cu curaj atât chinul, cât și moartea pentru vechiul rit, om de mare fervoare spirituală, când era rector al catedralei din Moscova, a pus un lanț în pridvorul bisericii, preoții subordonați lui pentru că întârziau la slujbele de dimineață. . Prof. Kapterev) într-una dintre lucrările sale citează un document neobișnuit de interesant: povestea unui călugăr bătrân despre modul în care un mentor l-a învățat o viață dreaptă în mănăstire. Lecția a constat în bătăi zilnice severe, care în final au provocat răni ireparabile. Dar naratorul nu se plânge deloc de

conducătorul său spiritual, iar cu tandrețe și recunoștință își amintește cum „era bătut în fiecare zi” cu orice: - și că (mentorul) lui nu și-ar atinge mâinile sfinte, de aceea m-a bătut. . La sfârșitul vieții, bătrânul călugăr schilod, privind înapoi la carnea sa mutilată, se bucură de slăbiciunea ei totală și face o paralelă caracteristică între trupul omenesc păcătos și aluatul din brutăria mănăstirii: cu cât bat mai mult aluatul, cu atât mai alb este.se intampla si cu cat bat mai mult si

*) Patriarhul Nikon și țarul Alexei Mihailovici.

deformează trupul, cu atât sufletul este mai purificat.

Când reforma bisericii lui Nikon era în curs, două fundamente fundamentale ale Ortodoxiei Moscovei au fost dezvăluite în plină forță: aderarea la literă, confuzia ritualului cu dogmele, uitarea completă a esenței credinței de dragul formelor sale exterioare și intoleranța crudă. faţă de încălcatorii legilor rituale. Susţinătorii celor „două credințe”, „vechiul” și „noul”, uitând de singura adevărată Ortodoxie, de legămintele blânde ale lui Hristos, s-au aprins de ură unul față de celălalt.

În același timp, pregătirea pentru o ispravă și „zelul pentru Dumnezeu” au ars nu numai inimile apărătorilor evlaviei antice, ci și pe ei înșiși, înghițind focurile vii și oamenii vii cu foc real ...

„Glozia pentru Dumnezeu”, chiar și cea mai sinceră și aprinsă, a lăsat o persoană deoparte, în uitare și neglijare. Ea tânjea după Hristos Dumnezeul, privea îmbietor la Chipul Său aspru și aspru de pe vechea icoană, dar nu părea să-L cunoască deloc pe Hristos Omul, Fiul Omului. Dogma întrupării Fiului lui Dumnezeu a fost mărturisită în simbolul credinței, dar nu a fost percepută de adâncul inimii în toată plinătatea Iubirii revelată lumii. Oricât de greșit ar fi fost înțeleasă, sfințirea omului, însăși trupul omului, de către Dumnezeu-omul Hristos a rămas neobservată.

În acest sens, în vechea Ortodoxie Rusă, cu aderarea severă la legea severă, mai exista încă mult din Vechiul Testament. „Lumea”, cu deșertăciunea ei păcătoasă, împovărată de un blestem, parcă ar mai aștepta Răscumpărarea în viitor și nu a simțit atingerea divină pe pământ a Cuvântului întrupat.

Hristos, adorat și căutat, era departe. Evanghelia era departe. Viețile sfinților, care vorbesc despre postul strict

și rugăciune de pocăință, despre faptele grele de mortificare a cărnii, învățături instructive cu amenințarea chinului veșnic în iad de foc - aceasta este ceea ce a stăpânit gândul și inima oamenilor credincioși din vechiul Rus'. În vasta literatură de „natură salvatoare de suflete” a prevalat amurgul fricii eterne de pedeapsă în viața de apoi, iar în aceste amurguri strălucirea Cărții Eterne a Iubirii, întunecată de ele, părea să se stingă. Convorbirea lui Hristos cu Samariteanca, Predica de pe Munte, marea revelație a Cinei celei de Taină din Evanghelia după Ioan – în general, toată strălucirea Evangheliei a rămas aproape neînțeleasă, nu s-a apropiat de inimă, nu a intrat. în ea.

Înainte ca privirea spirituală a unui rus să stea un ascet în lanțuri, el și-a controlat complet imaginația. Lanțurile au fost concepute ca singura cale și ca scop - eliberarea de focul iadului. Sufletele aspre nu au văzut cu siguranță chipul frumos al Mariei Magdalena, plângând la Sfântul Mormânt nu de frică, ci de dragoste, nu au tremurat de

încântare în acel moment unic din istoria lumii când Sfântul Mironosițel recunoaște Înviat Cuvânt câte unul: „Maria”! și, căzând la picioarele Lui, tot într-un cuvânt, într-o exclamație, își pune toată jubilația inimii transfigurată de bucurie: „Rabi”!

* *
*

Strălucirea iubirii și a „bucuriei în Duhul Sfânt” în întregime luminează și luminează conștiința religioasă a poporului credincios rus în era cumplită a catastrofei întregi rusești.

Reînnoirea vine prin tristețe, sânge și distrugerea tuturor vechilor temelii ale vieții. În adevăr, îngustă este calea și îngustă este poarta care duce la Împărăția lui Dumnezeu.

Fosta „lepotă” a „sfintei Rus’” care a fost creată de secole se năruie în praf sub picioarele omului călcător - fiara. Mai rău și mai groaznic decât în zilele tulburărilor „blestemul” se trezește în poporul rus. Iar „blestemul” este al cuiva, și nu superficial, așa cum cred ei. Se cuibărește de mult în întunericul sufletului rusesc. Chiar și atunci când nimeni nu a auzit predicarea ateismului și a materialismului, la cumpăna dintre secolele al XVI-lea și ΧΛΠΙ. Mulțimea „ortodoxă” l-a târât pe Patriarhul Hermogene în Piața Roșie și aproape l-a ucis pe el, Înaltul Ierarh al Întregii Rusii. Pe vremuri, atât Biserica, cât și Statul îl țineau de frică pe rus, îl păstoreau cu „un toiag de fier”. Și de îndată ce bagheta cade din mâinile slăbite și cădele fricii - fiara „pedepsei” se ridică la înălțimea sa maximă.

În momentul revoluției ruse, din adâncul păcatului național, vine o nouă putere, altoită pe vechile rădăcini ale lui Razinsky și Pugachevsky. Ea poartă în sine apoteoza „pedepsei” nemaiauzite până acum, plină de decădere spirituală și duhoare. Tija ruptă a vechii puteri în bucăți; vântul a risipit teama veșnică de pedeapsa pentru păcate atât în această viață, cât și în viitor; în fața ochilor mei se află câmpia rusă nesfârșită - o vastă întindere pentru fiecare „îndrăzneală” minusculă: zdrobește, bate, distruge totul, atât viu, cât și tăcut - nimeni nu se va opri, nimic nu va interveni ...

Domuri aurite și brocart aurit, împodobite cu salarii scumpe pe fețele întunecate ale icoanelor, matrice multi-pood de candelabre de argint; toate „modelele” prețioase acumulate în sacristiile antice, mănăstirile antice asemănătoare fortărețelor - toată această comoară a veacurilor, venerată și venerată de secole, acum nu va salva vechile tradiții ale vechii evlavie cotidiene, nu le va ascunde cu maiestuosul ei

nici o greutate din atacul inamicului, ci ea însăși devine prada lui. „razineții” și „pugacioveții” turbați ai noii formații nu se teme de „scrisoare”, nu tremură în fața „legii”. Își dezvăluie cu nebunie dinții și râde de asta, în fața căreia el însuși a tremurat ieri. Adevărat, el tremura nu atât la ordinul conștiinței sale, cât de inerție, de obiceiul inconștient de la bunici și părinți. El sfâșie hainele de aur, smulge salariile și se îmbătă de triumf: tunetul cerului nu l-a lovit pentru asta, ceea ce înseamnă că acolo sus cu adevărat nu este nimic, de unde, de secole, „L-au înspăimântat pe Dumnezeu”!

Pe de altă parte, în groază de moarte, în deznădejde finală, toți cei care prețuiesc prin sânge – mai dragi decât sufletele lor – splendidul „gol” al trecutului zdrobit: se pare că Biserica însăși este sfâșiată

odată cu Narhe. ; împreună cu un mare salariu de icoane, Chipul lui Dumnezeu este dus din Țara Rusiei, Sf. plăcută și o părăsește pentru totdeauna pe Hristos Însuși.
Sentimentul sfârșitului îi cuprinde pe mulți: într-adevăr, vechea Rusă sfântă se termină, și odată cu ea, parcă, și întreg universul se termină, căci dacă „porțile iadului” au biruit candelabrele din brocart, argint și aur, ele. au biruit „toiagul împărătesc sfânt”, atunci vor birui Biserica... Nu s-a împlinit oare promisiunea lui Hristos? Sau totul se prăbușește, a venit ultima oră și vine Judecătorul punitiv? Dar din „balbuitul” pe jumătate distrus iese nevătămatul care rămâne veșnic, afirmând promisiunea lui Hristos, Biserica Ortodoxă cu adevărat creștină. Fără confuzie, fără frică. Mâhnirea ei pentru trecut este strălucitoare, căci smerenia ei este mare și credința ei este mare. Cei care pleacă însoțesc cuvintele purtătorului de patimi biblice: „Domnul a dat, Domnul a luat. Binecuvântat să fie Numele Lui!” Ney nu are nici un sentiment de părăsire de Dumnezeu. Printre ororile

sânge, batjocură, violență monstruoasă și teomahism turbat, ea însăși răstignită din oră în oră, Ea strălucește cu un zâmbet binevoitor de Serafim, cu un zâmbet mângâie pe cei obosiți cu inexprimată „bucurie în Duhul Sfânt”.
Mâinile kromeshnikovului au rupt salariile din icoane, dar Ea înăbușă în Sine durerea blasfemiei și, arătând spre templele jefuite, spune: „Chipul lui Hristos este cu noi. Au fost luate doar bijuterii din aur. În loc de aur, cumpărat cu bani, L-au împodobit cu o ispravă de dragoste, credință și rugăciune!”).
Mai mult, în sărăcirea „prostiilor” exterioare, Ea vede că se apropie dobândirea bogăției spirituale, acea Împărăție interioară a lui Dumnezeu, „unde hoțul nu se apropie și unde molia nu mănâncă”.
Biserica a învățat în mijlocul persecuției și al atacurilor tâlharilor asupra altarului:
„Nu disperați, uitându-vă la icoane fără rizh. Domnul Însuși va judeca pe cei pângăriți. Ei au luat ceea ce a fost creat de mâinile omului, dar nimeni nu ne poate lua darurile harului lui Dumnezeu dacă ne păstrăm și întărim credința în încercări. Sf. Sami imaginile sunt încă cu noi și chiar par să fi devenit mai aproape acum, ieșind din veșmintele aurii și argintii. Nu uitați că Hristos Mântuitorul S-a născut în nenorocirea ieslei și puterea lui Dumnezeu lucrează în slăbiciune.”
Nimic nu a tulburat Biserica Patriarhală Rusă în sângele și haosul furtunii revoluționare.
Opa a răspuns fanatismului subtil rău intenționat al persecuției cu o ispravă de mărturisire; Ea nu numai că și-a acceptat sărăcia cu mare umilință, dar a iubit-o cu bucurie. Trădarea și trădarea clerului decedat a fost percepută de ea ca tăierea de către sabia lui Dumnezeu a vântului uscat.
*) Cuvintele episcopului, aflat acum în exil.

wei, care nu aduce roade bune; martiriul credincioșilor, ca jertfă de ispășire pentru păcate.
* * *

Cineva înainte de revoluție (cred că D. S. Merezhkovsky), care a scris un articol despre Rev. Serafim de Sarov, foarte caracteristic conștiinței de sine din acea vreme, l-a intitulat: „Ultimul Sfânt Rus”. La acea vreme, majoritatea covârșitoare nu avea nicio îndoială că posibilitatea sfințeniei și a faptelor religioase dispăruse pentru totdeauna, că epoca învechită a așa-zisei „Sfinte Rus'” se încheie cu un sfânt „întârziat”.
Dar s-a întâmplat ceva neașteptat, pur și simplu de necrezut: sfințenia bună și strălucitoare a ascetului Sarov nu a fost sfârșitul trecutului, ci mai degrabă un prototip al unei noi perioade.
În personalitatea călugărului Serafim, în spiritul și starea de spirit a isprăvii sale, nu există nimic bizantin - dur și aspru. Călugărul este strict doar față de sine, dar față de „fiecare suflet de creștin îndurerat și amărât” este plin de îngăduință. Sfântul Serafim nu amenință pe păcătos, ci îl mângâie cu nădejde; strălucește asupra lui și-l luminează cu lumină. Serviciul lui Serafim față de oameni este totul în iluminarea iubirii și a unui fel de îngrijire tandră pentru sufletele umane slabe.
„Bucuria Duhului Sfânt” strălucește în zâmbetul bătrânului Sarov. Nu cu această bucurie se luminează isprava marelui martir Veniamin, Mitropolitul Petersburgului, chiar și în fața judecătorilor săi nelegiuiți și a morții care îl amenință înainte? Și nu este aceasta lumina cea mai înaltă care iradiază din înțelepciunea liniștită și blândă a marelui Întâistătător al Întregii Rusii, când, după ce a prevăzut într-o măsură nemăsurată încercarea trimisă poporului rus, el acceptă, ca o cruce, jugul comun și

Prin exemplu personal, arată el turmei sale singura cale adevărată a eliberării – calea luptei spirituale împotriva răului?
După „lepotismul” ecleziasticismului aurit în exterior, o astfel de înălțime este pur și simplu dincolo de puterea altora, nu numai pentru împlinire, ci chiar pentru înțelegere.
Nu crede în fața ochilor credincioșilor, nu amenințarea „Iadului”, ci peste păcatul întregii Rusii, ca o veste bună, sună apelul:
„Veniți la Mine, toți cei trudiți și împovărați, și Eu vă voi odihni.”
De acum înainte, dragostea Bisericii în întregime deschide paginile Evangheliei în fața poporului rus.
Anterior, exista „o lecție de viață”, ca ceva pregătitor; acum apropierea de cel mai mare – până în adâncul Evangheliei după Ioan.
Mitralierele ciripesc, puștile bat din palme, încuietorile ușilor închisorii clacă, iar Biserica cântă Paștele cu toate faptele ei:
„Acum totul este plin de lumină, raiul și pământul și iadul”.
Cu adevărat lumina ajunge la iad:
A existat o „frumoasă” mănăstire Solovetsky, bogată, bine organizată.
Din trecut - Sf. Zosima, Savvatiy și Herman, din Sfântul Egumen Filip, mai târziu Mitropolit al Moscovei, s-a păstrat amintirea „moaștelor”, dar splendoarea s-a îmbinat cu funcțiile închisorii: exilați din ordinul „autorităților care țineau” strâns zidurile penitenciarului.
chilii, iar stareții înșiși vegheau asupra acelor mb la voința supremă a conducătorilor pământeni a fost realizat cu acuratețe.
Acum cei răi au desființat mănăstirea, au făcut din ea o evidentă și cruntă servitute penală, o adevărată „lume interlopă”... Dar în servitutea penală există așa-zisa „casă episcopală”... Fără „vină”, desigur - doar un departament de prizonieri

pentru ierarhii şi preoţii exilaţi. Episcopii înșiși sunt numiți condamnați și efectuează muncă silnică în toate sarcinile lor. În loc de brocart, haine grosiere din piele pentru prinderea peștilor în apă înghețată... Dar cei care au fost în. Solovkakh spune că barăcile episcopale condamnate strălucesc cu duhul credinței, vigoare și rugăciune mai mult decât orice mănăstire „împodobită cu verde”.
Cerurile și abisul par să se fi deschis simultan în Rusia și să se opună unul altuia. Deci la fiecare pas. Dar lumina cerului ajunge aproape peste tot; Dar Biserica, în marea ei dragoste, se îndreaptă fără teamă către fiecare păcătos, căci ea deosebește demonul de cel posedat cu o perspicace condescendență.
Cu toate acestea, este pur și simplu imposibil să acoperim și să definim în întregime ceea ce se întâmplă în Rusia, adică ceea ce face Biserica acolo - este dincolo de puterea noastră.
Un lucru, însă, nu poate fi trecut cu vederea de nimeni care, chiar și pentru o clipă, a intrat în contact strâns cu sufletul transfigurării Ortodoxiei Ruse: s-a întâmplat o minune. „Minunea înnoirii bisericii, asemănătoare cu minunea înnoirii icoanelor.
Ambele miracole sunt conectate în mod misterios unul cu celălalt și se însoțesc unul pe celălalt; poate se afișează unul. alte.
Minunile vindecării au mai fost săvârșite la icoane. Dar reînnoirea icoanelor înseși este deja ceva diferit în sensul și sensul ei profund.
În miracolul strălucitor al înnoirii icoanelor se află nu atât mila lui Dumnezeu față de infirmitățile omenești, cât slava lui Dumnezeu, strălucind cu puterea spiritului uman trezit.
Așa cum minunile lui Hristos au avut propria lor, dacă pot spune așa, natură ierarhică, tot așa minunile manifestate prin credința în Hristos au și propria lor natură ierarhică, propria lor diferență calitativă.
/

Lazăr înviat iese din mormânt în fața tuturor evreilor adunați la Marta și Maria, dar Domnul transfigurat de pe Muntele Tabor este la îndemâna privirii doar a trei ucenici aleși.
Ortodoxia transfigurată nu înlătură sfințenia celor adevărate și mari în evlavia antică și mai târziu în Rusia: de-a lungul secolelor, comorile de credință și spirit acumulate în izvoare separate s-au contopit acum, parcă, într-un curent comun al bisericii, iar puterea acestui pârâu cu un nou botez spală credinţa mângâietoare sufletului rus . Strălucirea luminii lui Tabor luminează Biserica Rusă în zilele noastre din culmea ei însăși arhierească - pe păpușa albă a Mărturisitorului - Patriarhul, aceste raze sfinte strălucesc și cad asupra celor mai smeriți păstori, săvârșindu-și slujirea în puterea duhului.
Chipul străvechi al unei icoane ortodoxe este neatins, o mână umană nu a atins-o, dar dintr-o dată culorile stinse de-a lungul secolelor au strălucit de la sine, liniile erau clar definite - de parcă vălul care ascundea imaginea divină ar fi căzut.
Bisericii Transfigurate i s-au dat în totalitate toți cei cinci talanți ai pildei Evangheliei și cea mai dificilă poruncă de „a lăsa pe tată și pe mama” să-L urmeze pe Hristos. Vechea Biserică Rusă, cu sacrificiu de sine eroic, a respectat porunca străveche „cinstește-ți pe tatăl tău și pe mama ta și vei tânji pe pământ”. Ea a slujit cu putere patria pământească, îndeplinind datoria de dispensare. Lumina Taborului luminează acum în mod predominant patria cerească, înlocuind

„longevitatea pe pământ” de durată cu eternitatea Împărăției lui Dumnezeu.
În multe privințe, este necesar să treci peste durerea pierderii, prin separarea de nativ, familiar, iubit... Și ortodoxia rusă modernă a depășit cadrul vieții de zi cu zi...

și în ciuda lui; baza sa este iubirea de sacrificiu. Nu mai este în cantitate, ci în calitate; nu pe temelia tradiției, ci pe fapte interioare, pe creșterea continuă a spiritului. Îl dezbracă pe „bătrânul” de pe credincios și îl îmbracă cu „arma luminii”.
Distrugerea „frumuseții” exterioare este amară până la lacrimi pentru fiecare dintre noi, deși este făcută de mâini nelegiuite dintr-un sentiment de răutate satanică, este permisă de sus prin căi ale providenței divine de neînțeles pentru noi.
Iată aceeași taină ca și în distrugerea Templului din Ierusalim, prevestită de gura Domnului Însuși. Templul, sfințit prin repetata intrare în el a Însuși Hristos, a Maicii Sale Preacurate și a Apostolilor, templul din care Dumnezeiescul Învățător i-a izgonit pe negustori, numindu-l „casa Tatălui” – a trebuit să piară pentru ca nici măcar „piatră pe piatră” a rămas de toată frumusețea ei. .
Învierea este imposibilă fără Golgota, fără moarte răscumpărătoare, căci nici măcar un bob de grâu „nu va prinde viață dacă nu moare”.
Cel mai mare Apostol, căruia i-au fost înmânate „cheile Împărăției”, Hristos îi răspunde amenințător când „a început să-L mustre”, rugându-l să nu bea paharul chinului Golgotei.
Petru îi spune Învăţătorului, plin de iubire omenească şi de nelinişte: „Fii milostiv cu tine, Doamne, să nu ţi se întâmple aceasta”.
Iar el, întorcându-se, i-a zis lui Petru: Pleacă de la Mine, Satana; ești o ispită pentru mine; pentru că nu te gândești la ce este Dumnezeu, ci la ce este uman.” (Matei, cap. 16).
Omul plânge de „vinovăția” pierdută, despre viața distrusă și, îngrozit, se îndepărtează de tragedia Golgotei, nu vrea să poarte crucea în urma lui Hristos, agățându-se convulsiv de

ruinele vechiului Ierusalim rusesc, unde pietatea oficială, decrepită în ultimele secole, dădea în mod obișnuit „o zeciuială din mentă”.
Dar Biserica, dându-se în întregime lui Hristos, nu mai acceptă „zecimi” – Ea cere plinătatea jertfei.
În fața chipului strălucitor al Ortodoxiei transfigurate, este imposibil să stai la jumătatea drumului în Biserică – „din obișnuință” și „de dragul ordinii” sau – de dragul „binelui trezirii naționale”:
„... o, dacă ai fi frig sau fierbinte! Dar cum ești cald, și nu fierbinte și nici rece, atunci te voi vărsa din gura mea” (Apoc. Sf. Ioan Teologul, Cap. 3).
Pentru Rusia bisericească, care acum, evident, pentru toată lumea, contrar literei tradiției canonice, conduce Ortodoxia universală, a venit o nouă eră, s-au deschis noi căi înaintea ei. Unde duc ei, nu știm, dar inima simte tremurând înălțimea urcușului.
M. Kurdiumov

CODIFICAREA LEGII BISERICII SOVIETICE.
Noul decret privind asociațiile religioase, aprobat de Prezidiul Comitetului Executiv Central al Rusiei și al Consiliului Comisarilor

Poporului al R.S.F.S.R. la 8 aprilie și publicat la Izvestiya în perioada 26-28 aprilie, nu este neașteptat. Vara trecută, presa sovietică a relatat că Consiliul Comisarilor Poporului a aprobat o nouă instrucțiune privind punerea în aplicare a decretului privind separarea bisericii și a statului din 23 ianuarie 1918. Krasnaya Gazeta a raportat chiar destul de multe detalii despre conținutul său.
Atunci instrucțiunea nu a apărut. A fost nevoie de 10 luni pentru a-l aduce în forma sa finală. Când a fost reluată, ea a dobândit un rang mai înalt decât s-a prevăzut inițial. Ceea ce s-a publicat recent nu este o instrucțiune departamentală care s-ar contopi în masa celor publicate în momente diferite, ci un act legislativ, în art. 68 revizuirea prescriptivă a tuturor actelor de origine departamentală care o contrazic.
Nici nu este în esență neașteptat ceea ce dă decretul din 8 aprilie. În esență, pare a fi o codificare a acelor instrucțiuni, circulare și precizări care, de mai bine de unsprezece ani, au dobândit decretul principal din 23 ianuarie 1918, care, de altfel, nu a fost anulat printr-un nou decret. . Codificarea este incompletă: o serie de probleme, într-un fel sau altul rezolvate prin instrucțiuni și explicații departamentale, sunt lăsate deschise în noul decret.
Ca act de codificare, decretul din 8 aprilie ar prezenta relativ puțin interes pentru persoanele familiarizate cu legea ecleziastică actuală a statului sovietic!) Dacă nu ar fi o împrejurare foarte importantă: acest decret a fost emis la un an și jumătate după binecunoscutul mesaj al Mitropolitului Serghie și, prin urmare, ar trebui să reflecte în sine starea actuală care s-a creat ca urmare a acesteia
') Despre el, vezi articolul meu: „Biserica și statul sovietic”, „Calea”, nr. 10, pp. 53-85.

mesaje. În decret, o serie de prevederi sunt îmbrăcate sub formă de norme legale, pe care le-am putut ghici doar din rapoarte împrăștiate. Prin totalitatea lor, sistemul bisericesc este legalizat de statul sovietic într-o măsură mult mai mare decât era înainte.
Dar această legalizare este dată cu un motiv. Ea este însoțită de o ofensivă sistematică pe „frontul religios”, care are sarcina de a închide biserica în cadrul îngust al activităților pur liturgice. Și această tendință, după cum vom vedea, este clar vizibilă în noul decret.
Relieful organizatoric începe cu cea mai joasă chilie a bisericii - parohia. În R.S.F.S.R.1) până în prezent au existat două forme de legalizare a acestora: 1) forma unui „grup de credincioși”, în baza instrucțiunilor din 24 august 1918, conform cărora grupurile ar fi trebuit să fie formate din nu mai puțin de 20 de persoane, iar 2) forma „societăților religioase” bazată pe instrucțiunile din 27 aprilie 1923, a căror aplicare a deschis credincioșilor uniți mult mai multe drepturi, dar a presupus prezența a cel puțin 50 de persoane. În virtutea unei explicații din 11 aprilie 1924, această a doua formă era destinată în primul rând sectanților și bisericii în viață, în timp ce ortodocșii trebuiau să se mulțumească cu forma mai puțin convenabilă a unui grup religios.
Potrivit decretului din 8 aprilie, întrebarea este pusă cu totul altfel. În virtutea art. 3 al acesteia, o societate religioasă este o asociație locală formată din cel puțin 20 de credincioși de aceeași confesiune, direcție sau convingere, în timp ce credincioșilor care, din cauza numărului mic, nu pot forma o societate religioasă, li se

acordă dreptul de a forma o societate religioasă. „grup de credincioși”.
Astfel, organizarea este acum posibilă chiar și pentru cele mai mici grupuri de credincioși, iar distincția organizatorică între confesiunile privilegiate și neprivilegiate nu mai este posibilă.
Drepturi mai mari sau mai mici (căci societățile au drepturi mai mari decât grupurile) se acordă credincioșilor doar în funcție de numărul lor în localitate.
Atât societățile religioase, cât și grupurile de credincioși sunt supuse înregistrării în departamentele administrative (în orașe) sau în comitetele executive volost (la sate) (articolele 4 și 5), și se poate refuza înregistrarea (articolul 7), pe motive. despre care decretul nu spune nimic. Asociațiile religioase deja existente sunt supuse reînregistrării
*) Decretul a fost emis de membrii acestei republici și se aplică numai acesteia.

stratio (v. 65), ceea ce este destul de înțeles, dacă ne gândim că majoritatea iau o formă nouă, mai înaltă.
Rezoluțiile tocmai citate deschid fără îndoială calea arbitrarului administrativ. Dar înregistrarea era obligatorie chiar înainte de decretul din 8 aprilie și era absolut posibil să o refuzi. Cu excepția cazului în care unele instrucțiuni secrete maligne sunt date pentru reînregistrare, aceste hotărâri nu vor schimba în esență nimic.
Un pas înainte organizatoric foarte semnificativ este recunoașterea legală a organelor executive ale parohiilor. Astfel de organisme, formate din trei persoane în societățile religioase și o persoană într-un grup de credincioși, sunt supuse alegerii de către adunările generale ale credincioșilor „pentru îndeplinirea directă a funcțiilor legate de administrarea și folosirea bunurilor religioase, precum și pentru scopurile reprezentării externe” (Articolul 1 3). În ceea ce privește persoanele alese în organele executive ale asociațiilor religioase de ambele tipuri, autorităților de înregistrare li se acordă dreptul de contestație (articolul 14), drept de a cărui folosire cursul propriu-zis al vieții bisericești va depinde în mare măsură de baza unui nou decret.
Dar oricum ar fi, membrii acestor organe executive au acum voie să încheie „tranzacții legate de administrarea și folosirea bunurilor religioase, pentru achiziționarea de produse și proprietăți în vederea îndeplinirii ritului și ceremoniilor religioase, precum și pentru închirierea de localuri pentru adunările de rugăciune” (v. unsprezece).
Aceștia sunt, de asemenea, responsabili pentru cheltuirea sumelor donate (articolul 56). Ca o anumită inconsecvență, se reține și conceptul de „douăzeci”, preluând controlul asupra clădirii de rugăciune și asupra proprietății de cult (articolul 28).
Existența comisiilor de audit este recunoscută și ca decret (articolul 15). Ședințele organelor executive și de audit sunt permise fără permisiunea și chiar notificarea autorităților (articolul 16).
În aceste condiții, repetarea în decretul vechii reguli potrivit căreia societățile și grupurile religioase nu se bucură de drepturile unei persoane juridice își pierde mult din gravitate.
După cum știți, unul dintre cele mai mari obstacole în calea bunei funcționări a bisericii a fost nerecunoașterea completă de către legea sovietică a administrațiilor diecezane și centrale. Începând cu instrucțiunile din 27 aprilie 1923, a devenit posibil, cu permisiunea

cuvenită, să se convoace congrese provinciale și întregi rusești ale societăților religioase și să aleagă.

organele lor executive. Decretul din 8 aprilie repetă prevederile acestei instrucțiuni, dar cu un adaos caracteristic (articolul 24): inițiatorii și organizatorii congreselor, întâlnirilor și conferințelor religioase pot fi societăți și grupuri de credincioși religioase, organele lor executive, precum și organele executive ale asociațiilor religioase.ѣzdov, sau, mai simplu, administrațiile diecezane și patriarhale. Sistemul de permise rămâne — statul sovietic, desigur, nu refuză posibilitatea de a pune mâna pe o mărturisire cu care consideră necesar să ia în considerare. Însă, datorită schimbării menționate mai sus a conceptului de societate religioasă, convocarea congreselor (=sobors) încetează să mai fie un privilegiu al confesiunilor patronate și devine fundamental admisibilă pentru toată lumea.
Un alt obstacol major în calea cursului corect al vieții bisericești este încetarea arbitrară de către autoritățile locale a tratatelor cu grupurile religioase și închiderea nu mai puțin arbitrară a bisericilor de către acestea. Noul decret introduce unele îmbunătățiri, deși mici, în aceste aspecte.
Motivele rezilierii contractelor de utilizare a clădirilor de rugăciune au fost foarte incerte până acum. În practică, contractele erau adesea reziliate pe baza dorinței autorităților locale de a transfera templul în folosința unui alt grup, mai demn de încredere. Decretul din 8 aprilie stabilește că rezilierea contractului este posibilă numai în cazul nerespectării de către societatea religioasă a condițiilor acestuia, precum și în cazul neîndeplinirii oricăror ordine ale organelor administrative - la reînregistrare, reparații etc. (articolul 43). Această hotărâre, desigur, poate fi ocolită cu ușurință prin prezentarea unor cerințe impracticabile. Mai important, prin urmare, este un alt decret, care, în conformitate cu practica din ultimele luni, interzice confiscarea efectivă a clădirii de rugăciune și a proprietății religioase de la credincioși până la soluționarea finală a problemei de către Prezidiul Executivului Central al Rusiei. Comitetul, în cazul în care decizia autorităților locale va fi contestată de credincioși (v. 44): După cum arată practica din ultimul deceniu, Prezidiul Comitetului Executiv Central All-Rusian privește lucrurile puțin diferit decât „ necredincios” zelos în localităţi şi, urând biserica nu mai puţin decât pe aceştia din urmă, îndreaptă lupta împotriva ei pe un drum mai puţin nepoliticos decât închiderea administrativă a bisericilor.
O regulă similară a fost stabilită printr-un nou decret în legătură cu cazurile de închidere a bisericilor în sine - și aici problema rămâne în așteptarea unei decizii finale a Prezidiului Comitetului Executiv Central All-Rusian (articolul 37). Chiar motivele închiderii

sunt caracterizate atât de larg - „dacă clădirea este necesară pentru nevoile statului sau publice” 1), - care corespunde. articolul (36) nu oferă nicio garanție credincioșilor. Acestui motiv principal se atașează unul suplimentar: sosirea clădirii de rugăciune într-o stare care amenință să se prăbușească. Procedura de închidere a clădirii de rugăciune în acest caz, din anumite motive, a fost elaborată prin decret cu grijă excepțională (Art. 46-53); Reprezentanții credincioșilor au, de asemenea, voie să discute problema.

Răspândite în diferitele părți ale decretului sunt și mai multe facilitări ale activităților organizatorice și liturgice oficiale ale bisericii. Organelor executive ale asociațiilor religioase, precum și congreselor religioase li s-a acordat dreptul de a folosi ștampile, sigilii și antete cu denumirea numelui lor (articolul 23), în timp ce până acum acest drept era considerat îndoielnic. Comunităților religioase li se acordă direct dreptul de a construi noi clădiri de rugăciune (Art. 45), ceea ce pare să condamne practica opoziției, unul dintre cele mai izbitoare exemple ale căruia este povestea de anul trecut cu construirea unei biserici la fabrica Kommunistichesky Avangard. lângă Vladimir. Membrilor asociațiilor religioase li se recunoaște dreptul de a pune în comun și de a colecta donații voluntare atât în clădirea de rugăciune în sine, cât și în afara acesteia (articolul 54) - acest drept în practică a fost adesea refuzat.
Donațiile voluntare, cu excepția obiectelor donate pentru decorarea templului, nu sunt incluse în inventarul bunurilor religioase (articolul 55) și, prin urmare, în cazul lichidării unei societăți religioase, ele nu merg în beneficiul statul, precum și tămâia, lumânările, vinul, uleiul și cărbunele (articolul 40, paragraful „e”).
Formal, noul decret recunoaște dreptul de a săvârși ritualuri religioase la cererea celor care se află în spitale sau în locurile de detenție a muribunzilor sau grav bolnavi (articolul 58, partea 2).
Într-o formă generală, procesiunile religioase în jurul bisericilor sunt permise (v. 60)2).
Aceste îmbunătățiri parțiale sunt contracarate de o anumită deteriorare organizațională. În virtutea art. 10, fiecare societate religioasă sau grup religios poate folosi doar o singură clădire de rugăciune, prin decret, puține parohii sunt însă sortite distrugerii,
Proiectul de anul trecut conținea o interdicție privind lichidarea unui templu în cazul în care amenință continuarea închinarii unei anumite comunități.
a) Proiectul de anul trecut a mers mult mai departe în acest sens.

având două sau mai multe temple. Aria de activitate a clerului, predicatorilor și mentorilor este limitată de locația membrilor asociației religioase pe care o deservesc și de locația sălii de rugăciune corespunzătoare (articolul 19, partea 1). Ultima regulă este eliminată, totuși, în acele cazuri în care clerul etc. slujește constant două sau mai multe asociații religioase (articolul 19, partea 2). Astfel, nu este interzis ca mai multe parohii mici să aibă în comun un preot; dar pare să existe o limită a practicii de a invita predicatori eminenti să vorbească în afara bisericilor lor; posibilitatea concelebrării mai multor preoți în zilele sărbătorilor templului etc., devine îndoielnică.
Restricțiile tocmai menționate sunt nesemnificative în comparație cu cele care decurg din tendința de a interzice bisericii toate activitățile, cu excepția activităților liturgice și organizatorice formale. Această interdicție este exprimată în art. 17, care interzice asociațiilor religioase: 1) angajarea în activități educaționale, și anume organizarea de întâlniri sau cercuri pentru studii literare, biblice sau religioase, organizarea de excursii și locuri de joacă, deschiderea de biblioteci și săli de lectură; 2) să se angajeze în activități caritabile, și anume să ofere sprijin material membrilor acestora, să organizeze sanatorie și asistență medicală; 3) să se îngrijească de bunăstarea materială a membrilor lor, și anume, să

creeze fonduri de ajutor reciproc, asociații cooperatiste și industriale și să organizeze cercuri artizanale și de muncă. Acest articol interferează chiar și cu activitățile pur liturgice ale asociațiilor religioase, interzicând organizarea de întâlniri speciale de rugăciune pentru copii, tineri sau femei.
Sensul general al articolului este clar. Este îndreptată împotriva amplei activități de „creștinizare a populației” pe care biserica o desfășoară pe baza uneia dintre epistolele Mitropolitului Serghie, necunoscută nouă în original, dar care a ajuns până la noi în transmiterea de străini. corespondenți. În decretul din 8 aprilie, statul sovietic, așa cum spune, spune bisericii: „Nu mă voi mai amesteca în funcțiile pur liturgice ale bisericii; Nu voi mai împărți ierarhia bisericească; dar în schimb cer ca biserica să renunțe la toate încercările de a influența viața în afara zidurilor clădirilor de rugăciune și în afara cazurilor de acte liturgice.
Poziția bisericii sub noul decret poate părea extrem de dificilă, dacă nu țineți cont

două împrejurări.În primul rând, o parte semnificativă din decretele tocmai date, chiar și formal, este o inovație doar în S. R. F. S. R., la care se referă decretul. În Ucraina, multe dintre ele funcționează de câțiva ani), fără a duce în esență la diferențe semnificative în poziția Bisericii Ortodoxe în această parte a Uniunii Sovietice în comparație cu poziția ei în altele. Dar nici în R.S.F.S.R., acțiunile de mai sus nu au fost niciodată permise, adică acordate prin lege: cetățenilor. Nici credincioșii nu aveau dreptul să organizeze cercuri, fonduri mutuale, biblioteci etc., așa cum nu îl are consiliul cetățenilor în general.
În al doilea rând, semnificația interdicțiilor prin decret este slăbită de efectul reflexiv al regulii fundamentale conform căreia asociațiile religioase nu au drepturi de persoană juridică. Fără astfel de drepturi, asociațiile umane, ca atare, nu pot funcționa deloc; aceasta înseamnă că încă dinainte de decretul din 8 aprilie, lucrările de „creștinizare a populației” puteau fi realizate nu de asociații religioase, ci doar de indivizi incluși în componența lor. Pentru ei nu a fost emisă o nouă interdicție, iar întreaga întrebare este dacă în viitor va exista un număr suficient de curajoși conducători bisericești care să continue activitatea educațională sau caritabilă care le-a fost interzisă nu mai mult decât altor cetățeni.
În concluzie, trebuie menționat că Decretul din 8 aprilie marchează renunțarea autorităților la două măsuri care au rămas în vigoare de la lupta autorităților sovietice împotriva Patriarhului Tihon. Artă. 67 se anulează, în primul rând, prin decretul din 27 decembrie 1921, privind bunurile de valoare aflate în biserici și mănăstiri, acel celebru decret privind sechestrul bunurilor bisericești, care dădea până de curând autorităților sovietice dreptul de a sechestra biserica de atunci. proprietate. Noile retrageri par imposibile.
Același articol anulează decretul din 30 iulie 1923 privind trecerea la un nou stil de zile de odihnă corespunzătoare sărbătorilor ortodoxe, și un decret suplimentar la 14 august a aceluiași an. Aceste decrete au fost o încercare de a oferi toate serviciile posibile bisericilor în viață, care trecuseră la noul stil. Decretele au dus la faptul că sărbătorile ortodoxe s-au dovedit a fi zile lucrătoare și că în an au apărut mai multe zile lucrătoare, necorespunzătoare nici aniversărilor

revoluționare, nici vreunei zile cinstite de biserică. Conform cu aceasta

') Vezi citatul meu. articol, p. 80.

ASA DE

Statul a cedat complet problemei și a revenit la poziția pe care o ocupase din 1918-1923.

Dintr-o scurtă trecere în revistă a decretului din 8 aprilie, reiese că în multe chestiuni situația nu a fost încă clarificată. Nu este încă clar cum vor fi folosite astfel de decrete ale sale, precum articolele privind reînregistrarea sau eliminarea membrilor consiliilor bisericești. Nu este clar cât de eficientă va fi interzicerea societăților religioase de a se angaja în orice altă activitate decât activitățile liturgice și organizaționale. Nu este clar ce formă vor lua ordinele departamentale afectate indirect de decret, uneori de mare importanță.

Toate acestea nu vor fi lămurite atât de curând, pentru că în general biserica nu se grăbește în actele și deciziile sale, iar statul sovietic, eșuând în politica de atac, cu atât mai departe, cu atât mai hotărât devine pe linia viclean. Un lucru este cert: proba practică la care este supus posey-ul. tsiya metropolitan Sergius, intră într-o fază nouă și decisivă.

N. S. Timashev

CRIZA NECESULUI BISERICII DIN RUSIA ȘI CREȘTEREA ULTERIORĂ ÎN STRĂINĂTATE.

(19 2 3)

„Fie ca toți să fie una, precum Tu, Tatăl, ești în Mine și Eu în Tine, așa să fie și ei una în Noi; Fie ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis.
(Ioan XVII. 21).

Căci în felul acesta va fi unanimitate și Dumnezeu va fi slăvit în Domnul în Duhul Sfânt, Tatăl și Fiul și Duhul Sfânt.
(Reguli ap., 34)

Unitatea credincioșilor este principalul testament al Întemeietorului Bisericii și, în consecință, legea ei fundamentală ca societate a credincioșilor în Hristos. Această unitate este realizată prin „unanimitatea minții” a societății bisericești. Canonul al 34-lea Apostolic indică, de asemenea, mijloacele pentru realizarea unei asemenea unanimități. Se realizează prin relații stabilite canonic în biserică. Aceeași regulă propune două principii de bază ale acestor relații: 1) toți episcopii unui anumit popor trebuie să-l cunoască pe primul dintre ei și să-l recunoască drept cap; fără a avea în vedere ea, ei nu trebuie să întreprindă nimic care să depășească puterea lor, care se extinde numai asupra zonei sau episcopiei încredințate fiecăruia dintre ei. 2) „Primul episcop” trebuie să facă totul conform raționamentului colegilor săi episcopi. „Primii episcopi” din timpul existenței bisericii în diferite părți ale acesteia au purtat și poartă diferite titluri: primați, arhiepiscopi, mitropoliți și patriarhi. Indiferent de titlu, ei au canonic aceeași autoritate bisericească. Această putere se exprimă în formele stabilite de subordonare a tuturor episcopilor unei biserici date față de capul lor „primul episcop”. În primul rând, toți episcopii sunt obligați să înalțe

pentru a-și cinsti numele la slujbele divine și prin aceasta să mărturisească unitatea cu el și recunoașterea autorității sale asupra sinelui.Aceste două momente: comemorarea primului episcop și recunoașterea autorității sale sunt inseparabile una de cealaltă. Cerința canoanelor bisericești ca episcopii să înalțe numele „primului lor episcop” la slujbele divine nu este deloc o formă simplă, ci este o afirmare ireductibilă și constantă a supunerii lor față de el. Prin urmare, din punct de vedere ecleziastic, ar fi imposibil ca un episcop să-și pomenească „primul episcop” și să se plaseze în afara autorității sale, adică să se îndepărteze de el. Un astfel de incident, dacă s-ar fi petrecut vreodată în realitate, nu ar mărturisi mai mult decât despre ipocrizia deschisă a acestui episcop. Cel care a păcătuit în esență, dar și-a păstrat forma ar fi și el supus răspunderii, ca și cel care a încălcat forma și esența. În spatele formei exterioare se află o esență cunoscută. Pierderea acestei esențe nu este răscumpărată prin respectarea unei forme.
Deja în timpul Dublului Sinod (861), se pare că au existat cazuri în care episcopii individuali și-au lăsat subordonarea capului lor, referindu-se la un fel de vină a „primului episcop”. Prin aceasta au încălcat unitatea acestei biserici și astfel s-au despărțit, parcă, de restul bisericii, târând cu ei pe oamenii care de multe ori nu au înțeles întreaga complexitate a relațiilor bisericești. Prin urmare, citatul sinod a hotărât: chiar dacă primul episcop se face vinovat de ceva, dar nu a fost încă condamnat de conciliu, atunci vina sa însăși nu poate servi drept motiv pentru despărțirea vreunuia dintre episcopii aflați sub jurisdicția sa. Și numai într-un caz este permisă o astfel de separare - când primul episcop a căzut deschis în erezie, deja condamnat de conciliu: el însuși crede greșit și așa învață poporul. În acest caz, nu s-ar depărta de „primul episcop”, din moment ce „primul episcop” însuși căzuse deja; în toate celelalte cazuri, orice episcop care se desparte de capul său, în conformitate cu canoanele 14 și 15 ale Dublului Sinod, este supus depunere. Așa este strict păzită unitatea bisericească.
Mitropolitul are dreptul să aprobe episcopi și să-i numească împreună cu alți episcopi. El singur poate, în anumite cazuri, să intervină în treburile episcopiei de sub jurisdicția sa: să ia clerici din eparhie etc. Într-un cuvânt, Mitropolitul este puterea reală pentru toți episcopii unei anumite regiuni sau popor, deși în demnitatea sa sfântă este egal cu toți ceilalți episcopi. Un episcop care a oprit comemorarea primului episcop, adică, care și-a părăsit subordonarea, este interpretat de biserică

guvernează ca „instigator al unei schisme”, prin urmare, este supus unei pedepse stricte: depunerea, adică este lipsit de demnitatea sa și „devine străin de orice preoție”.
Având astfel aprobată puterea primului episcop, regulile bisericii acordă o mare importanță sinodului, ca organ la care primul episcop discută cu alții despre chestiuni care țin de mai multe eparhii sau de întreaga biserică, congres, întâlnire etc. În traducerea slavă a lucrărilor lui Grigore de Nazianz, într-un manuscris din secolul al XI-lea, există o astfel de expresie: „La catedrale și la adunări”. Acest termen a fost transferat din sfera bisericii în zona relațiilor civile. În Cronica Ipatiev citim: „Și era o catedrală mare, adunam oameni din toate părțile”. Întâlnirile reprezentanților diferitelor ranguri ale statului Moscova pentru soluționarea afacerilor de stat au primit

numele Zemsky Soborov, în timp ce întâlnirile reprezentanților bisericii au primit numele de „catedrală consacrată”. Acesta din urmă a fost aproape întotdeauna inclus în consiliul de stat și în acest fel a fost întocmit „sfatul întregului pământ”. În consecință, cuvântul slavon bisericesc rus vechi „sobor” nu este direct legat de nicio formă anume de adunare. O adunare a ierarhilor, clericilor și mirenilor poate fi numită catedrală, indiferent de gradul de autoritate al acestei sau acelei întruniri. Colegiul Călugărilor, care administrează mănăstirea în relații economice și administrative, poartă și numele catedralei. Întâlnirile clericilor din eparhie erau uneori numite catedrale. În 1458, o asemenea întâlnire a fost convocată de Arhiepiscopul Teodor de Rostov, care scria: „Și din acest motiv fac și adun o catedrală în orașul de pe Lacul Alb în Biserica Sfântul Vasile cu arhimandriți și stareți, preoți și diaconi. .” (A. I. I nr. 64). Canoanele cunosc și consilii, adică adunări în general și consilii desăvârșite.
Cuvântul „perfect” (τέλειος) în limba slavonă bisericească, precum și în rusă veche, se găsește nu numai în combinație cu cuvântul catedrală. Compararea utilizării cuvântului „perfect” în diferite cazuri explică pe deplin sensul acestuia. În traducerea slavă a lui Pandekt Antiohia citim: „Dacă ai dragoste perfectă, faci mai puțin pentru tine”. În traducerea slavă a Teologiei lui Ioan Damaschin, făcută de Ioan, Exarhul Bulgariei, se găsește următoarea frază: „Din Sfânta Maria și Fecioara Maria S-a născut Duhul Sfânt și din ea a fost un om desăvârșit”. În Povestea anilor trecuti, sub anul 6479, citim: „Vreau să am dragoste

perfect. Mitropolitul Nikifor, în scrisoarea sa către Marele Voievod, Vladimir Monomakh, scria: „Hristos nu l-a trădat pe cel care va săvârși misterul... pâine nedospită, ci pâine desăvârșită și acră”. Din aceste exemple, reiese clar că cuvântul slavon bisericesc „perfect” corespunde conceptului nostru de adevărat, real, real. Deci, regulile bisericii sunt cunoscute de consilii în general, sau de adunări și consilii reale care au autoritate bisericească. Un episcop care nu are eparhie nu poate el însuși, nici la cererea poporului, să ocupe un scaun liber și, altfel, este supus „respingerii” dacă a făcut acest lucru fără decizia unui consiliu perfect. (Antiohia. Sob. 16). Un episcop care nu vrea să meargă în eparhia pentru care este hirotonit, este exclus de la împărtășirea bisericească până când își împlinește datoria sau până când un sobor desăvârșit decide asupra lui. (Antiohia. Sob. 17). O importanță atât de mare este acordată numai unui consiliu real, care are deplinătatea autorității bisericești, adică plenipotențiar. Ce fel de conciliu poate fi considerat un purtător real, autorizat de autoritate bisericească? Același canon 16 al Sinodului de la Antiohia cere, pentru ca sinodul să fie valabil, prezența pe acesta a mitropolitului regiunii sau a „primului episcop”. Astfel, este clar că nu doar întâlnirea este importantă, ci și prezența mitropolitului. Fără această condiție, conciliul însuși nu poate fi considerat valabil, deținând puterea și semnificația autorității bisericești. Din compararea acestui canon cu canonul al 34-lea apostolic, este clar ce mare importanță se acordă mitropolitului unei regiuni sau primului episcop al unei anumite națiuni. Și numai el poate convoca un consiliu adevărat, plenipotențiar. Aceasta este unitatea vizibilă a bisericii locale; prezența capului episcopilor dă unitatea de voință și integritatea întregii organizații bisericești. Biserica, pierzând o asemenea unitate, nu ar fi putut să mențină unanimitatea în mijlocul

ei, adică să-și împlinească chemarea interioară și, într-o măsură și mai mică, și-ar fi putut îndeplini misiunea în lume, care este atât de hotărât formulată de Mântuitorul: „Fie ca lumea să creadă că Tu ai trimis.” Aceasta este marea semnificație a unității bisericii. Prin urmare, toate grupările schismatice, indiferent de modul în care formulează oportunitatea separării lor, greșesc întotdeauna: din cauza celor secundare, temporare și trecătoare, încalcă principiul etern - unitatea Bisericii, care a fost pusă la temelia aceasta de către însuși Fondator. Acest mare păcat obligă sufletele neliniștite ale renegaților să caute confirmarea corectitudinii comportamentului lor în împlinirea vizibilă a formei. Prin urmare, renegații și schismaticii din toate timpurile se străduiesc

au prețuit și se străduiesc să mențină aspectul catolicității, dar aproape întotdeauna își pierd conducerea bisericească. Prin urmare, catolicitatea însăși va dobândi un caracter accidental, lipsit de temelie în acțiunile conducătorilor episcopilor, iar dintr-un tot organizat, asociațiile lor se transformă în haos, apoi catedrala însăși încetează să mai fie un organ al autorității bisericești, ci devine „ o adunare fără lege”.

Deci una și aceeași instituție, în anumite condiții, este un organ al autorității bisericești, observând și afirmând unitatea unei biserici date, iar în alte condiții, se transformă într-un instrument de diviziune și dușmănie. Pierderea esenței structurii bisericii nu poate fi răscumpărată prin aparenta corectitudine a formei.

eu.

După ce ne-am familiarizat în termeni cei mai generali cu fundamentele sistemului bisericesc, trebuie să trecem acum să luăm în considerare faptele specifice ale tulburărilor bisericești din 1923. În articolul precedent („Calea”, nr. 14 și 15) am afirmat deja faptul că frământările bisericii vii au început să scadă până la sfârșitul anului 1922; în orice caz, până atunci își depășise puterea progresivă și începu să se închine. Evenimentele din 1923 mărturisesc acest lucru cu și mai multă claritate.

Membrii Bisericii Vii în prima lor proclamare, chiar înainte de acapararea aparatului bisericesc, s-au declarat susținători înfocați ai catolicității și, înainte de adoptarea afacerilor sinodale, s-au adresat autorităților civile cu o cerere de permisiunea de a convoca un consiliu bisericesc pe data de chestiuni urgente ale bisericii. Cu toate acestea, în viitorul apropiat nu au reușit să facă acest lucru; da, se pare, ei înșiși nu s-au grăbit în mod deosebit cu asta după ce au preluat puterea. Primul consiliu bisericesc viu s-a întrunit abia pe 2 mai 1923, adică la aproape un an după ce oamenii bisericii vii au preluat puterea.

Doar bisericii în viață și aliații lor, reprezentanți ai grupurilor bisericești înrudite (SODATS și Vozrozhdeniya) au venit la catedrală. Acest lucru s-a întâmplat din mai multe motive. În primul rând, știm că Sinodul Patriarhal, în deplină concordanță cu practica bisericească, s-a pronunțat împotriva participării membrilor credincioși ai bisericii patriarhale la acest consiliu, ca un consiliu fals, adunat pe lângă autoritatea bisericească de către invadatori, ale căror puteri , din punct de vedere bisericesc, cu greu le-au depășit valorile arhiștilor și grefierilor, și chiar și atunci provizorii, cărora Sfântul Patriarh, după cum am văzut, a fost însărcinat să accepte treburile sinodale pentru transferul de deputat.

titlul. Au existat însă cazuri de participare la şedinţele electorale a membrilor bisericii patriarhale. La unele dintre întâlniri chiar au constituit majoritatea, dar odată cu atitudinea neceremonioasă și cu violența cu care conducătorii au condus aceste întâlniri, era clar că numai elemente de dorit pentru conducătorii actuali ai aparatului bisericesc de atunci vor fi admise în consiliu. Filtrul era necesar, deoarece bisericii în viață vedeau clar că, cu orice fel de conduită obiectivă a afacerilor, nu se vor putea baza pe catedrală, ba chiar le era frică de vocea bisericii. Alegerea membrilor catedralei era o chestiune a existenței lor ca organizație; a renunța la autoritatea ecleziastică în numele catolicității era la fel de inacceptabil pentru invadatori ca și a pune mâna pe sine. Consiliul a fost convocat nu pentru a preda puterea, ci pentru a întări poziția conducătorilor „bisericii vii”, care se zguduise până atunci. Desigur, în asemenea condiții, Consiliul Bisericii Vie a devenit un instrument al grupărilor bisericești corespunzătoare. Atunci când alegeau membri ai prezidiului deja la consiliu însuși, persoanele care au propus acești candidați sau alți candidați și-au motivat întotdeauna propunerea prin meritele persoanei din fața „bisericii vie”. Este clar că această întâlnire nu a fost diferită de Congresul Bisericii Vie.
Activitatea acestei catedrale este legată de identificarea atitudinii bisericești vii față de Sfântul Patriarh Tihon, întemnițat atunci. Abordarea politică a cazului Patriarhului Tihon este clară chiar din formularea întrebării. La a doua şedinţă, din 3 mai, a fost audiat un raport al lui A.I.Vvedensky, care a fost consacrat concomitent întrebărilor: despre Biserica Ortodoxă, revoluţia socială, sovietic: ;ast/;■ Patriarhul T.ho.iЂ. Organizarea Bisericii Ruse, după cum am văzut, nu a fost lipsită de neajunsuri majore, dar A.I. O astfel de formulare a întrebării nu poate fi demnă decât de o asemenea adunare precum a fost Consiliul Bisericii Vii. Este posibil să privim altfel cutare sau cutare sistem de stat, dar a pune un semn egal între creștinism și socialism nu înseamnă amestecarea umanului cu divinul. După asemenea declarații, a mai rămas un singur lucru, care a fost făcut de colegul lui A. I. Vvedensky, Kalinovsky, devenind un agitator antireligios. Cu toate acestea, vorbitorul nu a îndrăznit să facă un asemenea pas. Cu o răutate excepțională, A. I. Vvedensky a atacat și Consiliul Local din 1917-18, în principal pentru restaurarea patriarhiei, dar numai în chestiunea Patriarhului Tihon, furia vorbitorului a atins cea mai mare tensiune. Principala acuzație

AI Vvedensky s-a redus la faptul că Patriarhul este un inamic ireconciliabil și activ al puterii sovietice. Pentru a dovedi acest lucru, toate loviturile sunt adunate, iar faptele majore de natură opusă (de exemplu, decretul Patriarhului din septembrie 1919) sunt complet omise. Discursul lui A. I. Vvedensky nu este un rechizitoriu sau un discurs al procurorului, ci cea mai nerușinată agitație împotriva șefului bisericii. Krasnitsky a vorbit și despre această problemă. În încheiere, a fost anunțată rezoluția: „sfatul episcopal”, care s-a desfășurat sub președinția Mitropolitului Bisericii Vie Antonin. Din câteva cuvinte ale președintelui acestui consiliu, prefixate de acesta până la anunțarea hotărârii în sine, reiese că propunerile președintelui conferinței ierarhice au fost luate la baza rezoluției. Președintele nu a ezitat în acel moment să menționeze acele

asupriri pe care le-a îndurat personal din partea Patriarhului. După aceasta, este posibil să te îndoiești că decizia consiliului Episcopilor Bisericii Vii a fost influențată de răutatea inumană a președinției tale. A. I. Vvedensky și V. D. Krasnitsky cer privarea de demnitate, ceea ce, totuși, nu sunt de acord, dar din moment ce vorbim despre Patriarh, putem presupune că patriarhul. Consiliul Episcopilor a decis să-l priveze pe Patriarhul Tihon de rangul și titlul de patriarh. Hotărârea adunării generale vorbește despre privarea de rang și monahism și revenirea la statul lumesc primitiv, în ciuda faptului că o astfel de propunere nu a fost făcută de nimeni. În plus, a fost adoptată o rezoluție specială prin care se desființează patriarhia: „De acum înainte, biserica să fie condusă de un conciliar” (Buletinul Sinodului, nr. 7, p. 76. 1928). Și asta se face într-un moment în care fostul Episcop Antonin este deja numit Mitropolitul Moscovei și al Întregii Rusii. Care este diferența dintre Mitropolitul Tuturor Rusiei și Patriarhul - este misterul nerezolvat al Bisericii Vii, cu excepția cazului în care, desigur, acest titlu este un nume gol care nu are nicio legătură cu Toată Rusiei.

Nu este lipsit de interes să notăm câteva detalii ale votului care a avut loc. Președintele consiliului, Mitropolitul Vie al Bisericii Petru, după anunțarea rezoluției, cere permisiunea de a o supune la vot. În acest moment, s-a auzit o voce: „Îngăduie cuvântul”. Doar această voce este notă în protocol, dar din observația ulterioară a președintelui reiese că această persoană a încercat să vorbească din locul său, deoarece nimeni, cu excepția vorbitorilor, nu a primit dreptul de a vorbi. Președintele, referindu-se la regulament că nu se poate vorbi din loc, l-a oprit pe vorbitor. Să remarcăm încă un detaliu care nu este lipsit de interes. După raportul lui A. I. Vvedensky, s-au auzit voci care cereau o pauză, care însă nu a fost dată.

„înainte de adoptarea rezoluției”, așa cum nu a existat nicio invitație din partea președintelui de a vorbi despre rapoartele audiate. Rezultatele votării au fost următoarele: un vot împotriva rezoluției, 5 voturi s-au abținut, restul au votat pentru rezoluție, cu toate acestea, protocolul nu indică numărul acestora, precum și în general nu există nicio indicație în protocolul numărul de persoane care participă la întâlnire. Comparând toate aceste detalii, este ușor de înțeles sub ce presiune a fost stors o rezoluție plăcută HCU chiar și în rândul bisericilor în viață selectați. După toate acestea, este necesar să vorbim despre o încălcare a condițiilor elementare ale justiției: nu numai că nu a fost permis un discurs în apărare, dar însuși învinuitul nu a fost interogat pe fondul acuzațiilor care i-au fost aduse. Ignorarea cerințelor canoanelor bisericești și a justiției elementare în sine mărturisește nesemnificația deciziei dictate de răutatea excepțională a conducătorilor „bisericii vii” împotriva Sfântului Patriarh Tihon.

Așadar, conducătorii „bisericii vii” au obținut din masa obișnuită a participanților la consiliul bisericesc viu verdictul pe care l-au dorit în cazul Sfântului Patriarh. Am spus deja că aspirațiile de clasă ale clerului alb au fost forța motrice din spatele schismei Bisericii Vii. Acum conducătorii au decis să se îndrepte spre clerul alb, iar a doua întrebare a fost problema celei de-a doua căsătorii a clerului. Și această întrebare a întâlnit, deși slabă, dar totuși opoziție printre membrii acestei adunări. Un raport pe această temă a fost făcut de prof. arc. N. G. Popov (Buletinul Sinodului nr. 8 (31) 1928). Acest

raport, plin de cazuistică, a făcut o impresie deprimantă. Primul adversar, protopopul Johnnov, a pus imediat întrebarea pe o poziție cu siguranță principială. Două cazuri, a doua căsătorie a clerului din Bizanț, citată de vorbitor, a infirmat mai degrabă decât a confirmat ideea principală a raportului. Văduvia unui duhovnic, deși este un lucru grav, dar, după cum a declarat adversarul, trebuie vindecată în alt mod. O a doua căsătorie nereușită a fost o nenorocire și mai mare pentru copiii preotului și pentru el însuși. Permisiunea clericilor de a intra într-o a doua căsătorie nu exclude complet văduvie. Majoritatea consiliului, totuși, era în mod clar de partea celei de-a doua căsătorii. Au fost supuse la vot două întrebări: 1) să permită a doua căsătorie a slujitorilor preoți cu binecuvântarea autorității episcopale, 2) să admită în preoție pe cei care au părăsit-o numai ca urmare a încheierii unei a doua căsătorii. Majoritatea a votat hotărârea, care nu este indicată în procesul-verbal. 16 au votat împotrivă și 7 s-au abținut, adică au fost și împotriva rezoluției; anchetator

dar în total erau 23 de persoane împotriva rezoluției. Pentru un astfel de ansamblu, chiar și această cifră este destul de semnificativă. După vot, președintele începe să anunțe modificarea conferinței episcopale. A fost o zarvă generală și s-a auzit un zgomot incredibil. Din locul ei strigă: „aceasta este treaba conciliului, și nu conferința episcopală”. Președintele încearcă de ceva vreme, fără succes, să stabilească tăcerea, iar doar afirmația sa că amendamentul vizează doar episcopii restabilește o oarecare liniște. Clericii, care tocmai primiseră despăgubiri pentru rezoluția adoptată în cazul Preasfințitului Părinte Patriarh, s-au speriat evident că consiliul episcopal a vrut să limiteze răsplata primită cu nerușinare prin modificarea lor. După o oarecare liniște, președintele a explicat că a doua căsătorie a fost permisă clerului, cu excepția episcopilor. Acest ultim amendament este motivat de „gravitatea condițiilor în care se află mișcarea renovaționistă”. În apărarea acestui amendament, prot. A. I. Boyarsky, care și-a motivat propunerea cu o cerere „de a nu impune episcopilor ceea ce nu vor”. Membrii soborului, dându-și seama că acest amendament nu privea majoritatea, au răsuflat ușurați și au votat amendamentul. Doar 14 persoane au susținut punctul de vedere fundamental despre posibilitatea recăsătoriei pentru întreg clerul. Aceasta a subliniat și mai mult lipsa de principii a punerii acestei întrebări, așa cum a fost hotărâtă la Consiliul Bisericii Vii. Episcopilor nu li s-a dat acest drept, doar pentru că nu-l doresc; în consecință, majoritatea clerului alb a primit permisiunea de recăsătorire, întrucât aceasta corespundea dorinței sale, aș spune, aspirațiilor sale sociale, pe care conducătorii, care tocmai le-au stârnit de la majoritatea membrilor aceleiași adunări condamnarea ilegală. al Patriarhului, nu putea să nu satisfacă. Această aspirație socială, din motive tactice, era greu de acceptat în momentul de față, ca și a doua căsătorie a episcopilor. La aceasta trebuie adăugat că „soborul” a aprobat și introducerea episcopiei căsătoriei. Construindu-și toată bunăstarea pe simpatia clerului alb, bisericii în viață nu puteau decât să socotească aspirațiile lui.
Următorul moment în activitatea Consiliului Bisericii Vii ar trebui să fie marcat de crearea unui nou corp de conducere. V.Ts.U. a fost înlocuit de Consiliul Suprem al Bisericii. Membrii Bisericii Vii au înțeles cu ce ostilitate era tratată masa de credincioși din HCU.

Aceasta a servit drept bază pentru crearea Consiliului Suprem al Bisericii. Acest organism a fost compus pe bază de coaliție, adică trei grupuri renovaționiste erau reprezentate în el, după semnificația lor.

la catedrală: „Biserica vie” a primit 10 locuri „Uniunea Bisericilor Apostolice Antice” - 6 și „Renașterea” - 2. Acest lucru, într-o anumită măsură, este în concordanță cu componența Consiliului Bisericii Vie, așa cum a fost indicat. în Izvestiya. Grupul non-partizan de membri ai soborului (45 de persoane), în cursul activității, se pare că s-a alăturat grupului Renașterii, făcând astfel posibil ca acest grup să numească doi reprezentanți la Soviet, în timp ce grupul însuși, în compoziție (10 persoane), cu greu putea pretinde un singur loc. Astfel, Biserica Vie și-a păstrat rolul de conducere, deținând 10 locuri din 18. Uniunea Bisericilor Apostolice Antice era considerată un grup mai radical decât Biserica Vie însăși, iar Uniunea Renașterii era mai moderată. (Titlinov, Biserica nouă, p. 25, Notă). Din aceasta rezultă clar că direcția treburilor Consiliului Bisericii Vie din 1923 a fost determinată de curente mai radicale din cadrul acestei mișcări. Conciliul din 1923 trebuia, după cum am spus deja, să restabilească poziția „bisericii vii”, care fusese zguduită până atunci. O perioadă de întoarcere în masă la vechea organizație bisericească a avut loc încă de la sfârșitul anului 1922, iar această mișcare nu s-a oprit tot timpul până la deschiderea Consiliului Vie al Bisericii în 1923. Activitățile sale i-au convins chiar și pe reprezentanții autorităților civile că toată această mișcare nu era altceva decât un „copac căzut și rece”. La începutul lunii mai a avut loc un Sinod al Bisericii Vii, iar la jumătatea acelei luni, deja circulau zvonuri despre eliberarea iminentă a Patriarhului. Pe 25 iunie a avut loc stabilirea ședinței administrative a Curții Supreme privind eliberarea Patriarhului Tihon. Pe 26 iunie era deja liber, pe 28 iunie s-a adresat cu un mesaj „arhipăstorilor, păstorilor și turmelor Bisericii Ortodoxe”. Acest prim mesaj a fost de mare importanță. Sfântul Patriarh Tihon în ea, în primul rând, se referă la judecata bisericii vie asupra lui însuși. Sfântul Patriarh declară că nu a recunoscut verdictul Consiliului Bisericii Vie adus împotriva lui pe două motive: 1) formal - Patriarhul nu a fost chemat în judecată și nici măcar nu a fost informat despre acest proces, prin urmare verdictul în sine nu poate avea forță. ; 2) în esență, acuzația de contrarevoluție politică este neîntemeiată: din 1919, Patriarhul a dat anumite instrucțiuni cu privire la neamestecul Bisericii în politică. „Desigur, nu am pretins că sunt”, spune mesajul patriarhal, „pentru un astfel de admirator al puterii sovietice precum se declară renovaționiștii bisericii”. Dar totuși, când a devenit conștient

noi suntem deciziile Catedralei Karlovac, apoi s-a înclinat spre opinia minorității. După Adresa HCU Karlovac către Conferința Genoveză, Patriarhul a închis însăși administrația bisericii Karlovac, care s-a ivit alături de el cu binecuvântarea Patriarhului Constantinopolului.cum mă reprezintă catedrala.” Arătând alcătuirea aleatorie și chiar anticanonică a catedralei în raport cu episcopii care au funcții judecătorești, și anume, din 67 de episcopi ai Bisericii Vii, doar 10 sau 15 erau episcopi ai vechei sfințiri, restul au fost numiți ilegal. de renovationisti. Revenind la întrebarea viitoarei direcții a politicii bisericești, Patriarhul declară: „De

acum înainte, le declar cu siguranță tuturor celor care vor încerca să-l ridice împotriva puterii sovietice că zelul lor va fi cu totul zadarnic și fără rod, căci eu cu tărie. condamnă orice încălcare a puterii sovietice, indiferent de unde provine. nu a ieșit la iveală."
Această epistolă a Sfântului reproduce în mare măsură mărturia lui, făcută de acesta în timpul închisorii, și declarația apărută în legătură cu cererea de eliberare.
Bisericii în viață au insistat mai ales că Patriarhul și organizația sa bisericească sunt contrarevoluționare, că au fost inspirați în activitățile lor de contrarevoluționari din rândul liderilor Karlovtsy și, prin urmare, periculoase pentru guvernul existent ca atare. Preasfințitul Patriarh, după cum știm, a luat cu mult timp în urmă o poziție loială în raport cu autoritățile sovietice, dar acum trebuia să-și formuleze mai detaliat atitudinea sub influența acuzațiilor care i-au fost aduse de autoritățile civile, au fost susţinute de bisericii în viaţă şi au fost cauzate de politizarea nesăbuită a adunării din Karlovac 1921 şi Karlovac VCU. Declarațiile făcute în timpul anchetei l-au obligat pe șeful episcopilor ruși să le repete deschis, iar acest lucru a fost făcut de Sfântul Patriarh cu cel mai mare curaj, cu unicul scop de a realiza binele posibil pentru biserică. Situația acestuia din urmă la acea vreme, în ciuda eșecului Bisericii Vie din marile centre urbane, era teribilă. Preasfințitul Patriarh a fost eliberat pe 26 iunie, iar pe 28 a emis deja prima sa epistolă, răspunzând la întrebarea dureroasă pentru mulți credincioși despre condamnarea sa de către un sinod bisericesc viu. La 26 iulie, Sfântul Patriarh a intrat efectiv în administrarea Bisericii Ruse.
În cercurile străine ale părtinirii Karlovtsy, se subliniază foarte des că Sfântul Patriarh, după eliberarea sa

a preluat conducerea bisericii cu acordul Episcopiei Ortodoxe, după cum se spune în mesajul său către Patriarhul Sârb. Mă tem că acestei expresii i se acordă o oarecare semnificație juridică ecleziastică. Dacă da, atunci trebuie spus că lucrurile au stat cu totul altfel. Ceea ce Sfântul Patriarh numește cu modestie consimțământul episcopiei a fost, de fapt, „strigătul îndurerat” al tuturor copiilor credincioși ai Bisericii, inclusiv al episcopilor. Aceasta nu a fost baza pentru percepția puterii, ci cel mai puternic motiv pentru aceasta. Acest acord nu a avut nicio semnificație juridică bisericească, ci a devenit un impuls moral de a intra imediat în treburile administrației, întrucât de fapt nu exista nicio administrație centrală patriarhală la acea vreme. Încă de la primii pași, Sfântul a trebuit să creeze totul din nou. Treburile și localurile au fost puse sub sechestru de către bisericii în viață, nu erau episcopi, membri ai ultimei componențe a Sfântului Sinod. Cu toate acestea, la 5 iulie, Preasfinția Sa a avut deja ocazia să se întoarcă cu un nou mesaj către biserică. Această epistolă dezvăluie natura captivantă a însușirii de către „biserica vie” a autorității bisericești și a aparatului bisericesc. Zvonurile vagi și contradictorii care circulau în Rusia la acea vreme despre evenimentele care au avut loc în mai 1922 au primit o explicație certă în acest mesaj. Epistola subliniază lipsa de har a clerului bisericesc viu și îi avertizează pe laici împotriva participării la păcatele lor, intrând în comuniune în rugăciune cu episcopii și preoții fără har.
Care trebuie să fi fost starea de spirit a prizonierului Donului când a rămas întemnițat și conștient de toată greutatea responsabilității care îi revine, pentru aceste milioane de oameni seduși și căzuți

inconștient, dintre aceste milioane, mii și poate zeci? de mii, au fost nevoiți să solicite cereri către renegați. În asemenea împrejurări, un singur Patriarh putea scoate biserica din această situație cumplită, nu pentru că „biserica vie” a fost întărită, ci pentru că organizația bisericească patriarhală a fost complet distrusă, iar „succesiunea canonică a autorității bisericești” a încetat și ea: Mitropolitul Agafangel, după cum știm, a fost arestat, dar nu și-a lăsat un deputat. Eliberarea Sfântului Patriarh a rezolvat imediat toate aceste probleme. Sfântul Patriarh a revenit în administrație nu în virtutea consimțământului episcopilor, ci sub influența strigătului întregii biserici, care a străbătut el și prin zidurile masive ale închisorii sale.

„În același timp, facem apel la toți episcopii și preoții și copiii credincioși ai bisericii, care, în conștiința datoriei lor, au susținut cu curaj rânduiala înființată de Dumnezeu a bisericii.

viață și le cerem să ne ajute în lucrarea de liniște a Bisericii... Cei care, vrând sau fără voie, sau din ignoranță, s-au strecurat în epoca actuală a înșelăciunii și, recunoscând autoritatea ilegală, s-au îndepărtat de unitatea bisericii și harul lui Dumnezeu, te implorăm să-ți recunoști păcatul, curăți-te cu pocăință și să te întorci la sânul mântuitor al Bisericii Universale. Astfel s-a încheiat cea de-a doua epistolă a Preasfinției Sale Patriarhul. Care este diferența dintre atitudinea bisericilor vii față de Patriarh, pe de o parte, și a Patriarhului față de cei care au intrat în „biserica vie”, pe de altă parte.

Eliberarea Sfântului Patriarh a fost primită de credincioși ca o izbăvire. La Moscova și în alte centre mari, parcă sărbătoreau Paștele pentru a doua oară în acest an - așa era bucuria. Slujba patriarhală, slujba episcopilor credincioși Patriarhului, a fost însoțită de o mulțime uriașă de oameni și de o astfel de ascensiune spirituală, care a fost cea mai mare mângâiere și încurajare pentru credincioșii, care au suferit în anul închisorii Patriarhului.

Bisericii vii au fost zguduiți până la temelii. Mulți dintre episcopi, după ce au săvârșit păcatul căderii, au adus „fructe vrednice ale pocăinței”, au fost primiți cu dragoste în părtășia bisericească de către Sfinția Sa și restaurați în toate drepturile lor. Printre primii dintre cei care s-au pocăit a fost Mitropolitul Serghie, care a ocupat apoi catedrala Vladimir. Pe vremea aceea, Biserica Rusă abundă de mărturisitori, iar acum în mijlocul ei apăreau fii mari în pocăință, aducând această pocăință fără nicio condiție sau conspirație. Clerul în număr semnificativ a început să se întoarcă la biserica patriarhală. Faptul eliberării patriarhului nu putea trece fără urmă pentru organizația bisericească vie în ansamblu. Sub presiunea tuturor acestor circumstanțe, membrii Bisericii Vii și-au convocat congresul în luna august a acestui an. Acest congres a produs o tulburare internă în însăși „biserica vie”. Consiliul bisericesc a fost lichidat și în locul său a fost creat un nou organism, Sfântul Sinod. Însăși organizația bisericească și-a însușit un nou nume: Biserica Ortodoxă Rusă. Hotărârile radicale ale Consiliului din 1923 au fost suspendate în executarea lor „din motive tactice”. Zhivotserkovstvo a fost înlocuit de renovaționism. Elementele radicale s-au retras în plan secund sau și-au trădat radicalismul, iar conducerea a căzut în mâinile elementelor mai moderate, care, după cum am văzut, au avut un număr nesemnificativ de voturi la Consiliul de mai. Dacă revoluția

bisericească vie din 1922 prof. Titlinov consideră o revoluție bisericească

Lucia, atunci schimbările aduse de Congresul din august din 1923 pot fi numite cu mult mai multă justificare o contrarevoluție renovaționistă internă.
Cea mai importantă sarcină a fost refacerea organizării bisericești a bisericii patriarhale, după cum știm, la momentul eliberării Sfântului Patriarh, aceasta nu mai exista. Acordând o mare importanță unanimității bisericești, Sfântul Patriarh a convocat deja în iulie 1923 o conferință a episcopilor credincioși. Această întâlnire i-a recunoscut pe renovaționiști ca schismatici și, în legătură cu dorința exprimată de Patriarh de a se retrage de la muncă, s-a îndreptat către Preasfințitul Tihon cu o cerere „să fie cârmaci până în momentul când va plăcea Domnului Dumnezeu să dea pace bisericii. cu vocea Consiliului Local al Rusiei”. Unanimitatea în rândul episcopatului rus a servit ca o bază solidă pentru continuarea activității organizaționale. Apoi, din voia Sfântului Patriarh, a fost creat Sinodul Patriarhal care, de altfel, printr-un ordin special din 10 noiembrie 1923, a confirmat din nou decretul de închidere a administrației bisericii Karlovac.
II.
Anul 1923 în viața cercurilor bisericești străine a fost legat de activitățile celei de-a doua conferințe a episcopilor refugiați de la Karlovtsy. Am văzut deja că conferința din 1922 nu a împlinit Decretul patriarhal, ba chiar a aprins scânteia unei răsturnări ecleziastice, punând problema însușirii autorității bisericești. După ce a adus chestiunea la închiderea celei mai înalte administrații bisericești din Rusia și la încheierea Sfântului Patriarh, Sinodul Karlovac a decis să nu se închidă pentru a „păstra succesiunea autorității bisericești”, ceea ce nu fusese niciodată comunicat VCU Karlovac. de oricine. În 1922, a fost creat Sinodul provizoriu, deoarece în cazul eliberării Sfântului Patriarh, acesta trebuia să îndeplinească decretul său în întregime. În a doua jumătate a lunii mai 1923, adică doar 8% din lunile de după ședința din 1922, a fost convocată o a doua adunare a episcopilor, căreia i-au adoptat numele catedralei. La această întâlnire au venit toți aceiași 12 episcopi-refugiați, care demult fuseseră destituiți din scaune de către cele mai înalte autorități bisericești și care în acel moment nu aveau atribuții oficiale și guvernamentale, cu excepția Mitropolitului Evlogii, numit de Sfântul Patriarh. în fruntea administraţiei bisericilor ruse din Europa de Vest.nr. Principalele întrebări care au fost luate în considerare la această întâlnire au fost: 1) problema organizării

coborârea celor mai înalte autorități bisericești ruse din străinătate, 2) despre Sinodul Episcopal, 3) despre sinodul de la Karlovtsy și 4) despre autonomia Mitropoliei Europei de Vest.
Trecând la o analiză a esenței deciziilor luate cu privire la prima chestiune, trebuie menționat că această problemă a însemnat luarea în considerare a opiniilor unor episcopi și mireni cu privire la necesitatea „desemnării Sinodului Episcopilor Bisericii Ortodoxe Ruse de afară. al Rusiei funcțiile autorității bisericești întregi rusești” până la eliberare Eu sunt Sfântul Patriarh. Așadar, gândul, aruncat întâmplător în 1922, la ședința din 1923 a devenit punctul central de judecată al întregii întâlniri. Inițiativa în acest sens a aparținut nu

numai episcopilor, ci și mirenilor. Numele celorlalți și nici celorlalți nu sunt indicate în protocol. Cât despre laici, este ușor de ghicit care grup a dictat aceste propuneri. Odată cu lichidarea Sinodului Bisericii de la Karlovtsy, creat de adunarea din 1921, grupul de extremă dreaptă și-a pierdut reprezentarea aleasă în administrația bisericii din Karlovtsy și, cu o perseverență mai mare, a fost gata să dicteze voința lor conducătorilor bisericii. viata in strainatate. Acești episcopi și laici nu au ținut cont de toate împrejurările cazului și, forțând evenimentele, nu s-au întâmpinat cu simpatie într-o formulare atât de deschisă a acestei întrebări. S-a hotărât că nici ierarhii străini individuali, nici consiliile lor nu reprezintă o putere care să dețină drepturile „pe care Biserica Atotrusească le posedă în fața ierarhiei sale legitime în întregime”. Parohiile și bisericile rusești au fost recunoscute ca o parte inseparabilă a Patriarhiei Moscovei, condusă de Sfântul Tihon. Un cititor cu inimă simplă, și poate chiar un participant la întâlnire, nemulțumit de opiniile discutate ale episcopilor și ale laicilor, a sugerat că bunul simț și disciplina bisericească au triumfat la această întâlnire. Acest lucru a fost departe de a fi cazul.
De îndată ce au trecut la discuția unor întrebări specifice, s-au retras imediat și complet de la deciziile teoretice adoptate anterior. Sub titlul celei de-a doua întâlniri, întâlnim deja o decizie care contrazice în esență deciziile menționate mai sus. În primul rând, s-a dovedit că există o Biserică Ortodoxă Rusă în străinătate și nu o parte inseparabilă a Bisericii Ruse. Prin urmare, congresul creează cel mai înalt organ de conducere sub forma unui consiliu de episcopi, iar consiliului ierarhilor din străinătate i se atribuie semnificația autorității bisericești, care, desigur, este și în totală contradicție cu decizia tocmai adoptată. Că consiliul este de fapt putere asimilată, reiese din următoarele: îl înlocuiește pe

scaune și judecători episcopi, adică este înzestrat cu funcțiile celei mai înalte autorități care există în biserică. Problemele de credință și de învățătură morală sunt transferate în jurisdicția acestui consiliu. În mod involuntar, apare o îndoială dacă a mai rămas ceva pentru partea autorităților bisericești din toată Rusia? Ni se pare că funcțiile acestei puteri sunt complet transferate la Catedrala Karlovac.
Dacă la aceasta adăugăm rezoluția enumerată la al treilea paragraf și care prevede Sinodul din munți. Karlov-tsah dreptul de a conduce relații în numele Bisericii Ruse din străinătate cu bisericile autocefale, precum și cu statele străine, se poate spune că nu mai era nevoie de existența în continuare a autorității Bisericii All-Rusiei. Așadar, episcopii și laicii, care au intrat în catedrală cu păreri care păreau respinse în timpul discuției de la punctul 1, se puteau simți acum pe deplin mulțumiți. Au fost Biserica Rusă și reprezentantul ei să fie de acord cu separarea parohiilor din străinătate? A fost consimțământul șefului episcopilor ruși pentru ridicarea unor astfel de întrebări și adoptarea unor decizii atât de importante de către episcopii-refugiați din străinătate? Toate acestea sunt întrebări fără un răspuns pozitiv la care nicio hotărâre luată la această întâlnire nu are semnificație juridică bisericească.
Dacă adăugăm la aceasta că Cartierului Mitropolitan Europei de Vest i s-a acordat, deși o autonomie limitată, atunci este clar că Catedrala Karlovac a dobândit drepturi autocefale. Numai că nu au vrut să

rostească acest cuvânt groaznic și, evident, nici din motive tactice.
S-ar putea crede că existența decretului patriarhal de închidere a HCU Karlovac a fost uitată la ședință și, fără nicio rezervă, s-au creat noi organisme, cu o putere poate mai mare decât însuși HCU Karlovac.
Dacă luăm în considerare că toate eparhiile și episcopii ruși cu autoritatea corespunzătoare au primit autonomie deplină de către Sfântul Patriarh și apoi de către adjunctul său, Mitropolitul Agafangel, atunci nu se poate decât să admită că Consiliul Karlovac a restrâns drepturile mitropolitului Evlogii , prin urmare , se considera, dacă nu mai mare, atunci măcar egală cu Sfântul Patriarh și locțiitorul său.
Tot ceea ce s-a întâmplat la această întâlnire confirmă faptul că adâncirea tulburărilor bisericești în străinătate a continuat. Ce explică însă o decizie atât de contradictorie a acestei conferințe?
Explicația pentru aceasta trebuie căutată în prezența acelei rupturi în mediul ecleziastic din străinătate, al cărei început, după cum știm, a fost retras la ședința din 1921. unu

o parte a reuniunii a apărat punctul de vedere fundamental corect atunci când a discutat prima problemă de pe ordinea de zi, cealaltă parte și-a exprimat opiniile asupra unor chestiuni specifice. Ambele părți, dacă nu erau mulțumite de munca conferinței, atunci credeau că deocamdată „o pace proastă este mai bună decât o ceartă bună” și că totul se va rezolva odată cu trecerea timpului. Inutil să spun că păstrarea păcii prin încălcarea voinței celei mai înalte autorități ecleziastice în viitor nu promitea o pace durabilă în străinătate.
Toate aceste decizii urmau să fie înaintate autorităților bisericești din toată Rusia. Acest lucru s-a făcut foarte ușor, întrucât împrejurările petrecute în Rusia în acel moment excludeau posibilitatea de a lua în considerare asemenea întrebări și de a le răspunde: Sfântul Patriarh se afla în închisoare. Administrația Patriarhală Supremă a Bisericii nu a existat deloc. Acțiunile noilor instituții au fost introduse la un capriciu și acum.
De îndată ce Consiliul Karlovac și-a încheiat lucrările, Sfinția Sa și-a primit libertatea. La prima dată, probleme urgente ale vieții bisericești din Moscova și Rossiya au distras atenția Sfintei Patriga de la biserica străină, dar deja în noiembrie 1923, după cum știm acum, printr-un decret special al Sinodului Patriarsago, s-a dispus eliminarea Administrația Carlovatsky a fost din nou confirmată.
Autogestionarea a fost o trăsătură distinctivă a activităților Conferinței Episcopale din 1923 și a creării de către aceasta a unui corp de conducere. Toate acestea au dus la dezvoltarea în continuare a tulburărilor bisericești în străinătate.
Așadar, luând în considerare evenimentele din 1923, am constatat prezența unei crize profunde în rândul „biserica vie”, în timp ce frământările bisericești din străinătate, deși încet, au continuat să se dezvolte. Anul 1923 poate fi numit anul conciliilor, adică adunările tuturor mișcărilor bisericești. Episcopii credincioși Bisericii Patriarhale s-au întâlnit împreună cu Patriarhul în luna iulie a acestui an și au numit cu modestie această întâlnire, exprimându-și doar speranța că, în împrejurări mai favorabile, se va întruni și Consiliul Local.
Bisericii vii și bisericii Karlovac s-au declarat susținători înfocați ai catolicității. În legătură cu aceasta, bisericii în viață și-au convocat propriul consiliu în mai 1923. Activitățile catedralei din

Karlovtsy aparțin celei de-a doua jumătate a lunii mai și începutul lunii iunie. Am văzut deja că vechiul cuvânt rusesc (slavonă bisericească) „sobor” nu are un sens strict definit, prin urmare toate aceste întâlniri pot fi numite într-un anumit sens catedrale, adică congrese, întâlniri, întâlniri.

Nu în acest sens, însă, termenul este folosit de biserici în viață și conducătorii Karlovtsy. Prin întâlnirile lor, ei sunt înclinați să dea semnificația unui organism autorizat de autoritate bisericească, adică să le considere, în vechea terminologie rusă, ca fiind catedrale perfecte.
În acest sens, ambele sunt la fel de greșite. Condiția principală pentru ca o adunare bisericească să dobândească semnificație ecleziastică-guvernamentală este ca „primul episcop” să fie prezent la ea; cel puțin, este necesar ca ședința să fie convocată de el, iar planul de lucru să fie aprobat de el, întrucât fiecare episcop în parte, oricare ar fi el la rând - al doilea, al treilea sau al zecelea - fără discutarea „primul episcop” nu poate lua nicio hotărâre care să depășească limitele autorității sale diecezane. Inutil să spun că problemele discutate la Consiliul Bisericii Vie din 1923 și la Congresul Karlovac au depășit puterile individuale ale episcopilor. În același timp, un număr semnificativ de episcopi, participanți la aceste întâlniri, nu aveau la acea vreme nicio putere bisericească și guvernamentală, fie pentru că erau retrageți de Sfântul Patriarh (episcopii Karlovatsk), fie pentru că nu aveau scaune la toți, fiind doar vicari (parte din Karlovac și episcopi bisericești în viață), sau chiar au fost hirotoniți în plus față de șeful episcopilor ruși (bisericești în viață), fără aprobarea cărora nu poate fi numit un singur episcop rus.
Toate acestea au lipsit atât Biserica Vie, cât și Catedralele Karlovac de conceptul de consilii reale, organele competente ale puterii bisericești și, în consecință, deoarece numele catedralei le poate fi aplicat, ea nu desemnează altceva decât o întâlnire, un congres, etc. Acest lucru a fost înțeles chiar de bisericile vii, kovtsy, când congresul lor din august a suspendat și a schimbat hotărârea consiliului lor din mai, adică și-au asumat aceeași semnificație pentru consiliu, care a avut loc în mai, și pentru congresul lor, care a fost in august. A fost o vreme când ierarhii străini au fost destul de conștienți de acest lucru, când el/Congresul Bisericii, care a jucat un rol atât de tragic în viața Bisericii Ruse, a adoptat numele de Adunarea Bisericii.
Mai presus de toate, conferința episcopilor sub Patriarh s-a potrivit conceptului de „consiliu perfect”. Însuși șeful episcopilor ruși a participat la această întâlnire, a convocat această întâlnire, numărul participanților la această întâlnire a fost de câteva ori mai mare decât numărul membrilor Catedralei Karlovac, toți au fost hirotoniți corect canonic; și numai pentru că nu toate eparhiile au putut fi reprezentate la această întâlnire

de către episcopii lor domnitori, membrii acestei adunări o numesc consiliu. Indiferent de nume, a avut o mare importanță în organizarea credincioșilor și a afirmat unanimitatea episcopiei credincioșilor din Rusia.
Nu a fost nimic asemănător nici la Conferința de la Karlovac, nici la întâlnirile Bisericii Vii. Convocate împotriva voinței „primului

episcop”, Conferințele Karlovac și Biserica Vie au introdus noi momente de diviziune în mediul bisericesc rusesc și, ceea ce este deosebit de remarcabil, fiecare dintre aceste conferințe a introdus o nouă divizare chiar și în grupul restrâns de care era o adunare.
Permițând o abatere nesemnificativă, așa cum li se părea conducătorilor, de la ordinea bisericii, ei s-au trezit pe neașteptate în afara legământului însuși Întemeietorul Bisericii, care a lăsat moștenire unitatea urmașilor Săi. Atât de strâns legate sunt respectarea ordinii stabilite a bisericii și slujirea sarcinii principale a existenței bisericii pe pământ. Prin urmare, menținerea corectitudinii ordinii bisericești este o sarcină primordială pentru întreaga societate bisericească și, în acest sens, nu ar trebui să conteze motivele oportunității temporale.
I. Stratonov.
23. III. 1929.
Berlin.

PROLETARII ȘI MAȘINA*)
Proletariatul. Industrie. - Iată cele două elemente cele mai puternice ale erei noastre, pe care le caută și nu-și găsesc loc pentru ei înșiși!
Nu există niciun canal în care amândoi ar fi destinați să se reverse și să-și găsească viața vie și ființa deplină.
De fapt: aici este Occidentul european capitalist și aici este URSS proletar.
În prima, mașina domnește și doar proletarul se străduiește să domnească; în a doua, dimpotrivă, proletariatul domnește (de jure!) și doar se plantează industria. - Și deci corelația - industrializare - proletarizare este momentul atot determinant în ele?
- Nu.
Mașina merge singură, - iar nobilimea nu știe nimic despre „socializarea instrumentelor de producție”. Dar brațele proletarului sunt scurte, iar dacă sunt lungi pentru a se ghemui în căldură, nu știu ce să facă cu această căldură... cum să se descurce cu ea.
Nu există interacțiune între proletariat și mașină, nici în „țările capitaliste” industrializate și nici în „regiunea proletariană” industrializată.
Și, în general, este posibil?
Este necesar?
La urma urmei, acestea sunt „forțe teribile”. — Și la ce poate duce interacțiunea lor? Industria... și aici sunt fanteziile galeze, oamenii lui sunt marțieni.
Proletariatul... și aici este „viitorul șuncă al democrației”. Și nici măcar „vine”, ci vine... vine.
Această temă, desigur, în special, este esențială și urgentă pentru Rusia. - La urma urmei, este „o țară cu mari oportunități”, „mare surprize”, La urma urmei - ex oriente lux!
Ce este înfricoșător pentru ea? Se teme ea însăși de puterea lor?
*) Redactorii Căii, nefiind de acord cu unele dintre gândurile autorului acestui articol, îl publică ca o expresie caracteristică și vie a unor tendințe în rândul tinerilor care au acceptat revoluția și, în același timp, au fost cuprinsi de căutări spirituale. . Influența puternică a lui VV Rozanov se simte la autor.

2.
Cărbunele negru este Mesia subteran, Cărbunele negru este regele și mirele aici, Dar nu groaznic, mireasă Rusia, Glasul cântecelor tale de piatră pentru mine Cărbunele geme și sarea devine albă Și minereul de fier urlă, - O nouă stea s-a luminat pentru mine peste stepa goală noua stea a Americii.
„Cântecul” de piatră al industriei și „Mesia negru” al „oamenilor muncitori” – acesta este în 1913. Cei „Doisprezece” bărbați ai Armatei Roșii, în fața cărora „Iisus Hristos este înainte” – acesta este în 1918. Deci „gândit în imagini” - poetul Blok, - care a ascultat slab „Muzica Revoluției”, - poetul luminat de chipurile schimbătoare ale „Eternului Feminin”, care îi sunau atât în „zorii”, undeva „ante lucem”, și „în lumea cumplită” a orașului fabrică trâmbițe și săraci răi.
Dar imaginea lui Hristos, atât de clar identificată de Blok înainte de moartea sa, nu se afla în curentele muzicale care emanau de pe chipurile Ei. Această imagine este deja dincolo de limitele vieții și operei sale.
Iată ce scrie în jurnalul său din 10 martie 1918: „Eu doar afirmam un fapt. Dacă te uiți în stâlpii furtunii pe această cale (adică calea celor doisprezece soldați ai Armatei Roșii. Yu.I.), atunci îl vei vedea pe Isus Hristos.
Și a urât această față a lui Hristos. Blok a avut mereu această ură.Totuși, când l-a perceput pe Fiul „despre legende, despre basme, despre mistere”, - „Hristos atotcuceritorul”
- nu era pentru el o realitate atât de insurmontabilă și tangibilă (și, prin urmare, urâtă) ca în anii Revoluției,
- la vremea „moartei universului” a „prăbușirii lumii vechi”, care l-a hipnotizat și ademenit de multă vreme pe poet în elementul muzical rău al chipului pământesc al „Eternului Feminin” (prima mai din „Astarte” decât din „Sophia”, - iau terminologia lui Blok), pentru că în 1900 scria:
Să nu mai vorbim, dar vârsta mea este veselă
Îndrăgostit de distrugere, Da, eu, ca niciun alt om mare, sunt martor la distrugerea universului.

3.
„Dar aceasta este o viziune.
Și iată un alt, un alt fiu uimitor și teribil de sensibil al timpului său, care a simțit în acest timp al său - aceleași realități. Voi cita două locuri din lucrările lui Rozanov, unde acest cel mai uimitor gânditor al epocii noastre, în mici pasaje intime, a fost capabil să exprime date de bază ale modernității - date sunt uneori atât de străine și diferite de viziunea sa asupra lumii.
Dar adevărul este că el se plimba mereu cu anumite dovezi de sine și adevăruri, pe care le-a absorbit în sine doar pentru că nu se putea abține să le absoarbă. Iată o formulă minunată pentru percepția-înțelegerea lui, pe care el însuși a găsit-o: „Deodată ceva m-a lovit - un gând sau un obiect... - uimit, mi-am umflat ochii.”
Și iată, de exemplu, la care „și-a îngroșat ochii”:
1. Patrie, religie, mod de viață, legături sociale, moșii, filozofie, poezie ars în focul Phoenix. Bărbatul este din nou gol. („Homines novi”... 1901).
2. În actuala mișcare a Rusiei, astfel de mase și spații sunt introduse în revoluție, iar compoziția elementelor și a forțelor sale

în mișcare este atât de complexă încât nici o singură revoluție nu a pâlpâit. („Fetișul slăbit”. 1906).
3. Toată Rusia s-a grăbit la muncă, la o nouă creație gigantică, la o revoluție în toate condițiile de existență și mai presus de toate - condițiile de muncă („În dispozițiile zilei”, 1906).
4. Și se formează un mare „parteneriat”: nu un stat, nu o Biserică, ci ca un sistem de conștiințe, ca o lume a conștiințelor - nu constrâns ca aerul, puternic ca electricitatea. Se spune că electricitatea este mai puternică decât fierul. Lumea veche este de fier, noua este electrică. („În subteranul rusesc.” 1906).
Citez dintr-o carte de articole: „Când au plecat autoritățile”. (1901-1910).
Iată, Rozanov, ce rost are - doar să afirm faptele pe care Bacon în secolul al XVI-lea le-a prevăzut cu o plăcere inepuizabilă în timpul său. referitor la invențiile tehnice care au deschis un câmp larg pentru industrialism astăzi și – Marx în secolul al XIX-lea – în ceea ce privește rolul proletariatului. („Proletarii din toate țările se unesc”) (Manifestul Comunist din 1847).
Adevărat, Rozanov a notat acest lucru fără „o plăcere inepuizabilă

stviya”. Dacă în cartea „Când șefii sunt plecați” – și se poate găsi o atitudine în favoarea „plăcerii inepuizabile” – atunci deja în „Apokal”. nu vei gasi niciodata. Nu putea decât să simtă că „electricitatea” (industrializarea) și „revoluția la scară planetară” erau oarecum „infernal de necesare”. (precum și, de exemplu, „presa obscenată” urâtă de el).
Dar aici este Revoluția din octombrie! - Structura generală a experiențelor de simțire a lumii ale lui Rozanov în acest moment - și în corespondență cu E. Gollerbach (1915-X-1918). iar în „Apocalipsa” - se dovedește așa:
"Noapte. Inexistenta. Mormânt." "Întuneric. Ceață. Moarte". „Nihil complet”...etc.
Și în acest moment groaznic inexistent, când „Rusia este moartă”, nu există credință și clopoțelul este în zadar. - „Bum. Bom. Bom. Dar sunetul este deja gol. ...
Și toate acestea sunt o consecință a cumplitului nihilism al umanității creștine, „râzând de Dumnezeu” – care a zguduit lumea în sânul Legământului Fiului. Cu toate acestea, nu oamenii sunt deloc de vină - oameni păcătoși, fără Dumnezeu, fără adăpost. - Aici Rozanov face o anumită concluzie finală, care i se sugerează pentru tot timpul vieții sale,
—■ „Copacul plantat de Hristos nu este Pomul Vieții. Și așa: „Horor,. despre care nimeni nu ghicește mai mult decât este: că nu sânul omului a putrezit creștinismul, ci că creștinismul a putrezit sânul omului.” Creștinismul nu este pentru viața noastră; „nu este din lumea aceasta”. - Acesta nu este acel Iahve-Tatăl-Dumnezeu al celor Vii, care a intrat în legătură cu Israel în ritul tăierii împrejur („În momentul tăierii împrejur, Îngerul lui Iehova coboară asupra pruncului”), și nu Ra a egiptenilor - Soarele Dătătorului de Viață, care mai mult decât Hristos dorește fericire omenirii (nu o dată, - hrănit simbolic cu pâine, dar hrănește mereu!).
Dacă totul crește din „punctul tatălui”, atunci adevărul evanghelic duce la un alt „punct – tăcere, inexistența cosmosului”.

Cuvântul este fals: „Eu și tatăl meu suntem UNUL”. Fiul nu este o antiteză necesară, ci o contradicție de coșmar în raport cu Tatăl. Aici trebuie remarcat faptul că pentru Rozanov istoria lumii umane

skago, este în egală măsură străin de dialectica hegeliană a „filozofiei istoriei” și de doctrina continuității revelației.
Pentru el, fiecare ființă vie în fiecare moment dat se înalță la Dumnezeu, pentru că crește. Și „creșterea este rugăciune”. El este în ardere nemișcat astăzi. În acest sens, este foarte departe de profesorul său Dostoievski, pentru că, după propriile sale cuvinte, „Dostoievski nu a avut astăzi”. Ar fi trebuit să fie mai aproape de Tolstoi (pe care, însă, îl ura). Până la urmă, Tolstoi a fost mereu în „viața rotundă de viață” de astăzi, care a reușit să spună în anii săi declin: „În esență, noi, ca Dumnezeu, stăm nemișcați” (Jurnal, 1904, 2 ianuarie).
Dar mai departe - despre Hristos despre Rozanov.
În ciuda accentului etern al lui Rozanov pe esența dată a vieții, deși nu a perceput religia în dialectică,
- cu toate acestea, era străin și de aspectele morale și religioase (de care Tolstoi s-a agățat). El a putut să vadă evenimentele religioase și istorice doar ca o mare macro-viață (dar nu macro-ființă).
A scris în aceeași „Apocalipsă”; Fiul „a adus omenirea la chinul disperării, la gânduri de sinucidere”, El „a desfigurat la infinit, a bântuit lumea”, „a împovărat insuportabil viața umană”.
Și de aceea Hristos este vinovat pentru toate consecințele teribile pentru Rozanov ale istoriei creștine. In acest sens -
- "legi complet mecanice - esența răspunsurilor creștine" '
și – „socialismul este cu adevărat un fenomen creștin”.
Mașini neînsuflețite și proletari pe jumătate morți care amenință lumea vie – acestea, potrivit lui Rozanov, sunt rezultatele „nu-i din lumea aceasta” a lui Hristos.
4.
Dar să ne amintim acum de Blok. – Uimitoare este convergența acestor doi oameni, uimitor care nu au legătură cu legământul filial (deși sunt în sânul Lui).
„Mesia subteran” al lui Blok și „Iisus Hristos” lui sunt înaintea industrializării și proletarizării. – Au Rozanova
- aceeași corelație - dar în ordine inversă. Hristos – în spate – și „lumea mașinilor” și „Șamicul care vine”.
În același timp, Blok salută aceste elemente, iar Rozanov îi blestemă pe ei și pe Hristos „vinovatul” lor. În ultimul, adică în blestemul lui Hristos, Lucrările coincid din nou, deși

din nou, în aceeași ordine inversă, pentru că - Blok L-a văzut pe Hristos, - tocmai, în față, și nu în spatele elementelor, - ci - rezultatul (rezultatul teribil, urâtos!) - a fost conform lui Blok în Hristos, (- „fantomă feminină ").
Seducătoare și înșelătoare sunt aceste două predicții inspirate de dușmanul omului. Ele sunt rezultatul unei neînțelegeri complete a esenței lui Hristos. Dar această neînțelegere, ca și cea mai extremă ateism și indiferență religioasă în general, care a găsit un teren atât de bogat în istoria de 2000 de ani a Europei creștine, a fost întotdeauna, la urma urmei, în Testamentul Fiului, adică a avut loc

chiar de la început. pământ pe care Fiul Cel uman a venit nu numai să-l consoleze (cum a crezut Rozanov când a încercat să „simpatizeze” cu Hristos); dar pentru a răscumpăra.
El este atât „Mângâietorul sufletului adevărat”, cât și Cel care a luat paharul păcatelor omenești. Și, prin urmare, atât Blok, cât și Rozanov erau creștini (așa este, așa cum ar fi, a priori), deși se considerau responsabili nu față de El.
Primul a scris:
„Îți voi răspunde numai ție
„Pentru că am tăcut toată viața”,
adică înaintea Fației feminine a lumii transfigurate; pe care Blok a prevazut-o in toate datele lumii, ca un fel de realizare (- realizarea inainte de termen).
Al doilea a răspuns înaintea lui Iahve Tatăl, Ra-Soare, în sânul căruia s-a ars creșterea timpului de înjumătățire (adică singura realitate Rozanov a acestei lumi).
5.
„Din zilele lui Ioan Botezătorul și până acum, Împărăția Cerurilor este luată cu forța, iar cei care folosesc forța o iau.” (Mt. 11, 12.)
Și s-a dat porunca, cuvântul final al Predicii de pe Munte: „Și așa fiți desăvârșiți, precum Tatăl vostru Ceresc este desăvârșit”.
Aceste cuvinte fără precedent, dar adevărate sunt concluzia a ceea ce Tatăl i-a revelat lui Israel: omul este creat după Chipul și Asemănarea lui Dumnezeu (cartea Genezei).
Dar Chipul și Asemănarea lui Dumnezeu, distorsionate pe chipul Bătrânului Adam, au strălucit cu o nouă lumină inexprimată - numai prin harul Tatălui, care L-a trimis pe Fiul, Care a dat libertate să încânte Împărăția Cerurilor și să împlinească porunca lui Dumnezeu. perfecțiunea, arătând calea către Plinătatea lui Dumnezeu.

Aceste noi promisiuni – inclusiv prevederea pătrunzătoare a lui N. A. Berdyaev – reprezintă momentul central al Noului Testament. Și prin ei „creștinismul a creat o istorie furtunoasă și rebelă”, tragică în sensul ei, căci „tragedia se naște din libertate, din libertatea reală, din libertatea răului, din libertatea întunericului” (The Sensul istoriei).
De aceea s-a născut Apocalipsa, care nu a fost o antiteză teribilă a absurdei „religii noncosmologice a lui Hristos” (Rozanov), ci o profeție în Hristos. - Ororile apocaliptice la sfârșitul timpului - esența unei consecințe libere a noii libertăți, Noul Adam, ai cărui copii au fost - și teribilele genii ale Renașterii și apropiate de noi - demonicul Alexander Blok și demonicul Vasily Vasilyevich Rozanov.
Și tocmai din această cauză, destinele acestor doi din urmă sunt deosebit de instructive, deosebite și semnificative. Nu teomahiști, nu atei, ci adepți ai Vechiului Testament și ai Testamentului care nu veniseră încă (ceea ce este și mai ispititor), ei, în ciuda tuturor seducătoarei și vicleniei lor, erau teribil de sensibili și pătrunzători în raport cu epoca lor. . Sunt mai buni decât mulți și mulți, - au simțit, au prins puternicele curente epocale. Poziția lor anti-creștină, trăită de ei, atât în muncă, cât și în viață, îi pune într-o poziție despre care spun că „se vede din lateral”.
De aceea s-a dovedit o identificare atât de uimitoare a subiectului: mașina, proletariatul și - creștinismul, Hristos. v
Dar aspectele sunt diferite. - Iată rezultatul viziunii lor:

„groarea zilelor noastre” – „răbuitul Apocalipsei” – în haosul „legilor mecanice” și în haosul social – vin de la Hristos.
Depășirea concretă a lumii în „muzica” industrializării și sărăcia spirituală a Rusiei proletare – du-te la Hristos.
6.
Și chiar este. Dar nu este Amin. – Hristos nu este vinovatul și nu conducătorul elementelor mașinii și revoluției – „care sunt esența timpului nostru – și ele vin de la Hristos și Îl caută pe Hristos. – Pentru a înțelege acest lucru, trebuie să renunți la categoria fatală a cauzalității . - Hristos nu este, zeul indian, care, ca lumea întreagă cu oamenii, se află în karma (legea răzbunării, care este legea cauzei și efectului), Cuvântul este veșnic, până în veac; este trans și meta în raport cu noi și cu totul și, dacă se poate

a fi perceput – care nu poate fi recunoscut cu adevărat, nici în limitele destinaţiilor vii rerum (scopul lucrului despre care vorbeşte Rozanov), nici în „spiritul muzicii” al poeziei lui Blok.
„Cuvântul făcut trup” este din altă lume și dezvăluie ceea ce „nu este din lumea aceasta”.
Dar nu este lege, nu destin, ci dragostea lui Dumnezeu pentru ceea ce nu este Dumnezeu, ci creat de El după Chipul și Asemănarea Sa și adoptat de El ca umanitate liberă.
Desigur, totul este în Mâna lui Dumnezeu și nici măcar un fir de păr nu va cădea dintr-un cap de om fără voia lui Dumnezeu Creatorul Atotputernic.
Și, desigur, Dumnezeu știa ce „consecințe” va avea Darul Său – Darul libertății. Dar aceasta nu înseamnă că El a făcut o batjocură (formularea lui Kirilov a întrebării în „Demonii” lui Dostoievski) și nu înseamnă că „povara” libertății este insuportabilă, așa cum credea Marele Inchizitor (Frații Karamazov). Numai semnificația de bază a fiului divin poate dezvălui această problemă. - Dragostea Tatălui și a Fiului este dragoste pentru copiii săi, tovarășii Cauzei lui Dumnezeu și cauza comună a întregii omeniri.
Această calitate de fiu a lui Dumnezeu este experimentată pe trei căi ale zelului pentru Dumnezeu - viața și ființa:
- „În experiența „spirituală”: adevăratul „gnostic: iubirea de Dumnezeu -
- În experiența „duhovnicească” a „psihicului” drept: iubirea față de aproapele, care, după cuvântul lui Ioan (am mâncat.), este împreună cu ea și iubirea față de Dumnezeu – căci oricine iubește este născut din Dumnezeu și îl cunoaște pe Dumnezeu.
– În experiența „carnală” a „gilik”-ului lâncezitor: dragoste pentru lume, căreia i se dă promisiunea că Noul Ierusalim se va pogorî asupra ei (Apoc. 21). împodobit ca o mireasă și va fi un cer nou și un pământ nou. Deznodământul acestor căi izvorăște într-o nouă unitate împlinită - iubirea de oameni - în frumusețea lumii pentru Dumnezeu - și iubirea lui Dumnezeu - în frumusețea slavei lui Dumnezeu pentru oameni.
Adevărata imagine a realizării acestui exod este stocată în instituția mistică a Bisericii, dar devine în empirismul istoric temporal și spațial.
7.
Biserica deține semințele Împărăției lui Dumnezeu.
Istoria slăbește realitatea empirică, astfel încât semințele mele găsesc „pământ bun”.
Se pare că este deosebit de favorabil pentru Anul Domnului

este pământul actual, care nu mai vrea să hrănească culturile și civilizațiile naționale ale „turnului Babel” neterminat?
Probabil pentru mulți această afirmație va părea nu doar o „ispitire”, ci și o „frază goală”, un „sunet gol”. Într-adevăr, de fapt, „internaționalismul” proletariatului „tuturor țărilor” și „puterea de nivelare” a „mașinii lumii” se află, poate, sub semnul fiului divin, și nu sub semnul aceluiași „turn”. din Babel” sau, poate, vreun nihil haotic.
La urma urmei, este ca și cum nu este deloc smerenie frățească, ci o nouă mândrie satanică teribilă, „spiritul golului”.
Dar o explicație mai atentă a „mitului” despre turn duce și va duce la ceva complet diferit.
Turnul este rodul creativității Bătrânului Adam, a unui Babilon nominal biblic, personificând, în general, toate culturile acelei vremi cu greutatea lor distinctivă a statelor agricole și comerciale.
Numai copiii barbari-mongoli, semitici și arieni, nomazi erau ușori, până când au aflat încă viața monarhiilor pe care le zdrobiseră. Când s-au asimilat, (ceea ce s-a făcut foarte repede), povara uşoară a dispărut; se profila greutatea culturii.
Soarta a atârnat și peste revoluțiile interne - sclavii rebeli și indigenții indignați - s-au dovedit a fi strânși în vechiul mod de viață, deși au evidențiat o nouă aristocrație, noi conducători.
Numai poporul Israel era cu adevărat ușor, „negustorii evrei” fără adăpost (atât de diferiți de negustorii-vecini bogați, fenicieni, puterea așezată mediteraneană). Singurul Iahve, care a vorbit prin profeți, este singura casă a acestui popor nomad rătăcitor, rătăcitor printre statele agricole și comerciale agricole.
Casa Părintelui a fost (și este!) pentru ei și adevărul este singura realitate care interacționează cu o altă realitate - realitatea vieții trăite, înghițită în zeama rătăcirii lor „Geschãfb-ov - Simbolismul culturii și viața de civilizația a rămas întotdeauna o suprastructură pentru ei (Ueberbau al lui Marx!) La fel, aptitudinile artistului maestru și ale cetățeanului-subiect nu ar putea deveni niciodată un scop în sine pentru ei. Nu trebuiau să-și aranjeze viața, să se stabilească în viață. Erau, parcă, aranjate a priori în ea. Și, chiar dacă s-au îndepărtat de Legământul Tatălui, atunci oricum, capacitatea lor de a trăi în concret a rămas inevitabilă.
Este „substanța” și „materialismul istoric” al lui Spinoza

Marx nu a fost cel mai tangibil sau pur și simplu date vii în epoca „raționalismului” și „pozitivismului”.
Toate popoarele mari s-au sufocat cu abilitățile lor culturale, s-au autodistrus și au masturbat „energia vieții” în nimic. - Și la sfârșitul acestei bez-braziya - au dispărut, neputând să sufle viață și să simtă conciliar pe Dumnezeul recunoscut conciliar.
Dar evreii, pe bune, - trăiesc și se roagă - conciliar, (în orice caz, chiar dacă luăm în considerare apostații religioși, toți vorbesc aceeași „limbă de înțeles de inimă”).
Și alte popoare pescuiesc în apele noroioase ale gândurilor lor și se ofilesc și se usucă.
Așa a fost în vremea Legii Tatălui-Dumnezeu al Viului, iar în timpul libertății în Hristos, eliberarea de Fiul-Dumnezeu, cat. despre „ceea ce nu este din lumea aceasta”. La urma urmei, nu numai popoarele

creștine au lânceit despre acestea din urmă, ci au lânceit și popoarele precreștine, pentru că culturile și civilizațiile lor nu au fost niciodată atât de imanente în raport cu prezentul viu, în care poporul Israel își aștepta Mesia.
Dar „din noi” – comerț temperamental cu bunuri „duhovnicești”, „mentale”, „carnale” – sunt ele – chiar în prezentul viu – în care „săracii cu duhul” trec prin „porțile înguste”. Dar alții „se îmbogățesc în spirit”, extind porțile vieții cu noi și mai noi valori, nevoi, drepturi - îndatoriri și își urmăresc adevărul „în limitele unei părtiniri independente” a existenței.
8.
Dar cine va primi Împărăția Cerurilor?
- Sărac cu spiritul.
– Exilat pentru adevăr.
Numai ei. Alții sunt diferiți. - Ei - să se consoleze; moștenește pământul; vor fi mulțumiți, vor avea milă; Dumnezeu va fi văzut; va fi numit. Fiii lui Dumnezeu. „Dar Împărăția Cerurilor nu este a lor. - promisiunea lui Hristos. Cu toate acestea, Israelul va primi Împărăția Cerurilor. Vei primi?
Deși sărac cu duhul și exilat pentru adevăr (fără cămin pe pământ, distrat)?
Aici este indicată principala trăsătură a iudaismului, care L-a acceptat pe Dumnezeu cu cel mai mult sens, dar care a cuprins Revelația Sa - numai în această viață, în această lume. „De aceea toată lumea, un evreu pentru fiecare creștin, va fi ceva

respingătoare, pentru că întreaga istorie creștină – atât în momentul apropierii de Dumnezeu, cât și în timpul revelațiilor Sale – este despre asta, dacă nu din această lume, atunci mai presus de viața acestei lumi.
Popoarele creștine - se străduiesc să iasă în grabă din sânul haosului, din sânul vieții - în ființă - gândire. Întreaga lume antică, Hellas, Roma, a fost încă lovită de această aspirație. Viziunea greacă asupra lumii în imaginea Logosului sau a cosmosului și ordinea mondială romană în conceptul de ordo (ordine) indică faptul că aceste popoare se aflau în elementul de gândire-ființă, și nu în elementul de viață sexuală, precum Culturile Vechiului Testament din Egipt, Babilon, hitiți, India, Persia, China și Israel. – Toate acestea nu erau culturi individualiste, ci colective, conciliare, care – în creativitatea și în religia lor – au substanțial momentul vieții sexuale, sau chiar dacă l-au negat – tocmai acest moment, pentru că erau vii (și , mai mult, uneori, cu o prăbușire în abis-haos), dar nu existențial.
9.
– Egiptul însorit naiv al lui Ra-Goros și lupta lui Typhon și Osiris, al căror regat de apoi este în întregime imanent lumii noastre și se împerechează cu ea...
- Babilonul întunecat iscoditor, simțind teribilul abis haotic al zeiței Tiamat, ascunzând potențialul lumii zeilor și oamenilor, care, prin căutarea catastrofală a lui Dumnezeu a marilor eroi epici Etan, Gilegamesh, Engidu, ajung în invizibilul pământul morților, unde totul este necunoscut și teribil de străin vieții noastre. (Iată sentimentul primar că transă, meta)..
- Persia cu lupta lui Ormuzd și Ahriman, care au creat reciproc lumea și aspirația eshatologică a sfârșitului lumii, - moartea ei de foc (și aici, o vagă descoperire și transă și meta) ...

– Hitiții, care l-au onorat pe marele Ma-Pământ, zeița, care dă viață...
- Fenicienii cu teribilul devorator al celor vii - Moloch, si minunatul renovator al vietii - Adonis...
- Și alții, alții...
- Și - Israel, știind un lucru - o viață și - un singur Dumnezeu...
Și toate acestea se află în centrul vieții, iar centrul vieții, viața derivată din producție, este sexul.
- Și la fel - India ariană și China mongolă, care sunt din brahmani, Atmanov și cerul atotcuprinzător

plonjat în metafizicul „fără vânt” – nirvana și „calea” transcendentală – Tao.
Și totuși, chiar și aici - totul a fost doar „în” și „din cauza” vieții - sexul. O altă Grecie - în zorii istoriei sale - prin filozofia milesiană timpurie și prin misterele - dionisiace, orfice, pitagorice - atât de apropiată în viziunea sa asupra lumii de Orientul Mijlociu.
– Dar – numărul care formează lumea lui Pitagora, „Ființa” fluidă a lui Heraclit din Efes și „Ființa” nemișcată a lui Parmenide din Elea – sunt complet diferite. Legile pitagoreice și heraclite ale lumii, procesul lumii și singura „ființă” a lui Spyros al lui Parmenide, care este „gând”, iar „gând” este „ființă” (și nu există altceva decât „ființa-gând”) , toate acestea vorbesc despre o nouă părtinire de la viață în ființă, de la sexul generativ la gândirea generativă. Polul acestei lumi (viață) este înlocuit cu polul altei lumi (ființă). Și acum s-au deschis noi întinderi – care – atât pentru elenul ideal curajos, cât și împreună – pentru romanul cu adevărat curajos; – Întinderi de transformare fără precedent și depășire a lumii vieții – lumea gândirii.
Jumătate de creștere-rugăciune de mulțumire, - viața Orientului - este înlocuită de ființa Occidentului, care - mișcare-gând - este o căutare a rugăciunii. Dar aici nu este doar opoziţia dintre „lumea antică” şi „lumea antică”, ci în acelaşi timp opoziţia Noului Testament cu Vechiul Testament.
Într-adevăr, Fiul omului – Dumnezeu Fiul – care a învățat despre Împărăția lui Dumnezeu că „nu din lumea aceasta” – devine o stâncă nu a lumii Tatălui în care a intrat, ci o stâncă a Europei ariene care năpădește, lâncezește în mental trei dimensiuni ale geometriei euclidiene și în normele dreptului roman.
Dar celor din urmă, logic și, în general, genetic, atât „răspunsurile creștine” ale lui Copernic (vezi citatele de mai sus din Rozanov), cât și „fenomenul creștin” - Marx (ibidem) ... Și asta înseamnă atât industrializare, cât și proletarizarea. - Deci individualismul gândirii, umanismul existențial - prin Hellas - Roma, prin Renaștere și „epoca marilor descoperiri” din secolul al XVI-lea și prin secolul „pozitiv” al XIX-lea, sfâșiat între „libertate, egalitate și fraternitate” din 1789 și „proletarii din toate țările se unesc” 1847 – duce la colectivismul mașinilor și proletariatul „țărilor avansate” – SUA Imperiul Britanic, Deutsches Reich, URSS. – adică, în aceste ultime țări, începe trecerea la o anumită epocă nouă.

10.
Această tranziție are același sens în sensul mișcării „cadrului conștiinței” (orizonturi) - care la un moment dat a avut trecerea de la

nomadism la agricultură și comerț cu așezarea lor antispontană, sistematică și mișcare sistematică și - sistematică. dezbinare între bogați și săraci.
Acum pe. mări de sânge care au hrănit „Palirea așezării”
— se ridică omniprezenta mașinărie proletără și de nivelare, în rest... — prostie „rău” și fantezie „răută”!
Iar cine are ochi nu vede;
Iar cine are urechi nu aude, ------
- Ce este...
- Și acesta este ceea ce - o mașinărie și așezat lângă ea, lacom de viață, dar sărac cu duhul, un proletar nenorocit - este sfârșitul tot felul de luxuri ale spiritului - (atât în viață, cât și în ființă) și, - tocmai din acest motiv, - devenind chip de față în fața libertății pe care a dăruit-o, Dumnezeu Fiul ne-a descoperit-o.
Și, prin urmare, mașina și proletariatul nu sunt o „nouă barbarie” ci cu adevărat și cu adevărat - desăvârșirea căii teribile și pasionale și răscumpărătoare a istoriei creștine.
Primitivul gândirii întruchipate în mașină și primitivul vieții proletare, „zburând jalnic în hornul” fabricii
- aici este „pământ bun” pentru Semănător — Păstorul cel Bun. - Dar aici „e vorba de tot”, desigur — nu în proletariat în general — ci mai ales în proletariatul rus.
- Și numai prin el - în proletariatul universului.
Predestinarea industrializării cotidiene cu rădăcina dăruirii „sângelui și cărnii” slavo-turianului rusesc, - îndeplinesc și realizează incompatibilul până acum nefinalizat, adică trăirea vieții și aranjarea gândirii, care sunt inseparabile, împreună nu caută. despre „Regele evreilor”, nu despre „ideea despre Dumnezeu”, ci numai despre Dumnezeu.
Și Dumnezeu, prin soarta sacrificială a Rusiei, (egal cu jertfa poporului Israel) - vorbește proletariatului mondial - puternic, dar orfan de viață.
Se pare că, pentru a „mirosi” în cel mai bun mod posibil, pentru a simți un gust pentru ceea ce este cu adevărat proletariatul, ar trebui să reflectăm asupra gândirii teribil de plictisitoare, dar în același timp lacom de tenace și, cel mai important, infinit de radiație. al „fără aripi” Gorki.

unsprezece.
Funinginea industrializării și absurdul „înțepăt de nas” al proletariatului — sunt atrase la noi de un fel de amestec monoton monoton, care se zvârcoli sub „albastrul stuc” al zeilor — slympienii... și la picioarele lui. Catedrala Sf. Petru ... și "Köln of smoke-hulks" , ... și puternica clădire a Parlamentului englez ... și alte monumente încă vii ale "vechii lumi" - păgână și creștină ariană Europa, care a umplut toate golurile orfane cu „simboluri ale culturii” și „pragmatismul civilizației” (epitete remarcabile ale lui N. A. Berdyaev în a sa The Meaning of History).
Concluziile prea palpabile ale acestuia din urmă l-au făcut pe sensibilul, dar orb, Blok și pe surdul dar „ochi de ochelari” Rozanov să spună că Fiul Omului este un Vinovat și Conducător ambiguu....
Și acesta nu a fost un paradox, ci un fel de adevăr din interior. Într-adevăr, Fiul lui Dumnezeu — într-adevăr a deschis istoria creștină cu toate „consecințele” ei și o conduce cu toate „rezultatele” ei.
Dar aceasta nu este „vinovăție” (cum spune Rozanov) și „nu genul ăla” de conducere (ca în Blok).

Istoria creștină este dată voinței mâinilor omului; și – voința a fost denaturată – dar această denaturare – este acum anulată. Rezultatul este zero, nimic (de care geniul creator al arianismului a fost mereu atât de îngrozit și nu a vrut să-l înțeleagă!), adică.
- mașina și proletarul din jurul ei - și odată cu ea.
Și atunci unul dintre cei doi - sau nu este nimic - este cu adevărat nimic sau ceva care va aspira la Dumnezeu și va fi ceva cu Dumnezeu - dacă Dumnezeu acceptă, dacă este Voia Sa. Înainte de această Voință, nu se poate decât să se deschidă complet și să aștepte,
– să nu ceri nimic, ci să aștepți continuu – „Facă-se Voia Ta” – ceea ce poate sau nu se face ca răspuns – pentru cu adevărat – „Facă-se Voia Ta”.
Și aceasta este adevărata smerenie și adevărată credință. Și acesta este Amin, pe care doar poporul rus îl poate pronunța (deși poate nu îl pronunță, dar numai ei au ocazia) și atunci tot pământul va spune aici - cu toată voia lui omenească: să se facă Voia Lui. Și va fi voia Lui.
12.
Si de aceea -
– mașini de șlefuit, –
– Tu ești gândul care biruiește această lume;

- Și șuieră proletarii - sunteți săraci cu duhul, persecutați pentru adevărul pâinii voastre zilnice „materialiste” și deloc gospodari în orfanitatea voastră fără adăpost, (ca Israelul),
– și mai mult decât orice și niciodată – în modul cel mai specific (deși încă fără cuvinte), strigând deloc despre un „paradis comunist”, ci despre Împărăția Cerurilor „nu a acestei lumi”.
Proletarii nu au luxuri spirituale (odinioară atât de necesare); în ceea ce privește „nevoile mic-burgheze - atât de apetisante pentru orice proletar, nu sunt groaznice, - pentru că lângă mașină, toată viața este incoloră și fără gust și - nu există nimic în afară de sarcina responsabilă de a învinge lumea, care atât de mult. departe constă în căi ferate, un avion ahh, radio, tractoare, mașini-unelte, sobe... și apoi, ce mai târziu, „cu rezolvarea, cel puțin, a problemei folosirii căldurii solare, sau
- „planetar” (de la cuvântul planetă!) - electrificare? ..
- Iată întinderile în care gândul va lucra pentru viață, iar viața va hrăni gândul - care nu se va smulge de viață,
- și împreună cu ea va face treaba... -
Nu este ca Turnul Babel, mândru de fanfaron, deși fantastic de frumos, construit pe munca sclavilor - pentru a îndeplini visul celor care conduc, un vis care a fost un parazit în viața celor care se supun.
Acum, reunindu-se ca una, gândirea în mașinărie și viața în proletariat lasă în urmă toate visele incitante și, cu greu, se cufundă într-un asemenea infinit, care se depărtează din ce în ce mai mult și se accelerează, încât ori nimeni nu va vedea nimic, ori îl va vedea pe Dumnezeu. într-o congregație.
Și asta prin Rusia risipitoare, „tot-umană” – pentru întreg pământul, pentru pământul care se industrializează și se proletarizează.
Yu. Și într-un cu la b.

CALEA ESTE INCORECTA...
(Maria de Valle). *)

Nu există un destin mai extraordinar, un suflet mai sacrificial, nici un drum mai martir. Viața Mariei de Valle, în exterior atât de neînțeleasă și contrară ideilor obișnuite ale evlaviei creștine, este inacceptabilă pentru conștiința medie și nu se încadrează în niciun cadru tradițional. Se sprijină în întregime pe semnificația misterioasă a căilor sale interioare. Călăuzirea Duhului Sfânt sfințește toate evenimentele acestei vieți, această ascultare eroică față de voința ascunsă a lui Dumnezeu. Viața Mariei de Valle este plină de simbolism sacru, este plină de simboluri ale suferinței Domnului. Experimentând misterul original al lui Hristos, ea reflectă evenimentele lumii cerești cu o putere și o amploare de geniu fără precedent.
Personalitatea Mariei de Valle este originală și excepțională. Ea nu are încă locul ei recunoscut printre sfinții canonizați. Lumea trebuie să dezvăluie încă experiența mistică a acestui suflet remarcabil, care depășește tot ceea ce știm din viața misticilor. Cu repede înaintea veacului, chipul Mariei de Valle este întors către împărăția viitoare a Duhului Sfânt. Momentul proslăvirii sale oficiale va fi un moment semnificativ în viața pământească a Bisericii, un semnal pentru descoperirea nevăzută a căilor interioare ale Duhului.
Ea nu seamănă cu nimeni. Detașarea severă a contururilor înfățișării ei spirituale are ceva iconic în ea, în
♦) M. de V. s-a născut la 15 februarie 1590 în satul normand Saint-Sauveur-Sendelin. Informații detaliate despre aceasta sunt date pentru prima dată în remarcabila carte a lui Emile Dermenghem: La Vie admirable et les Révélations de Marie des Vallées (le Roseau D'Or, chez Plon-Nourrit, 8, rue Garanciere, Paris, 1926). Datorită trăsăturilor deosebite ale căii mistice descrise, cartea, când a apărut, a provocat cele mai contradictorii recenzii ale cercurilor bisericești.

este predominarea cerescului asupra omului. Cele mai înrudite cu ea din fire sunt Sfânta Ecaterina de Genova și, poate, Sfânta Magdalena de Pazzi. Dar calea Mariei de Valle este nemăsurat mai grea. Este lipsită de orice fel de mângâiere și mângâiere, este o potecă spinoasă și aspră, cufundată abrupt în prăpastii căscate și urcând pe înălțimi inumane. Și pe această cale, ridicându-se din ce în ce mai sus în cercuri, de-a lungul lungii vieți a Mariei de Valle, tainele triste ale Rozariului Ceresc se desfășoară solemn...
De la vârsta de 19 ani este „posedată”. După ce a făcut un jurământ de castitate, ea devine o victimă a răzbunării mirelui respins, care recurge la farmecele malefice ale vrăjitoarei locale. După ce l-a întâlnit la o sărbătoare la țară, Marie de Vallee își începe crizele cumplite, iar chinul ei nu are sfârșit. Din cauza intrigilor vrăjitorilor din jur, este acuzată de prefăcătorie, aruncată în închisoare, batjocorită și torturată. Vederea cerească o întărește. Ei o chinuiesc cu investigații crude, alungând „duhurile rele” din ea, dar toate exorcismele sunt neputincioase, spiritele refuză să o părăsească pe Mary de Valle, motivându-și comportamentul prin voia lui Dumnezeu! Dumnezeu i-a permis lui Satan să ia stăpânire pe Mary de Valle, ca cândva sclavul său Iov. „Iată, tot ce are el este în mâna ta; numai că nu întinde mâna asupra lui.” (Іовъ, I, 12).
Iar diavolul o chinuie pe Maria de Valle aproape până la sfârșitul vieții, dar nu are putere să o forțeze să păcătuiască, căci voia ei este a lui Dumnezeu.

Ea însăși își privește situația dificilă ca și cum ar fi destinul ei de la Dumnezeu și, prin urmare, nu ar fi de acord să „schimb cu însăși Regina Franței!”

Toate forțele ființei ei se străduiesc să se contopească cu voința lui Dumnezeu, eroismul ei sacrificial este fără milă și nu cunoaște compromisuri. Cu o singură lovitură de suflet înaripat, ea se ridică la nivelurile înalte ale unității mistice (via unitiva). Tăiindu-și voința umană imperfectă, ea se roagă lui Dumnezeu să facă din ea, cel puțin cu prețul chinului infernal, un instrument perfect al voinței Sale divine. Și acum Domnul acceptă jertfa ei. Dar El o vrea pe toate, fără urmă: trebuie să renunțe la ultima și singura ei mângâiere – comuniune!...

Aici ajungem la cel mai misterios și ciudat moment din viața Mariei de Valle. Cel care conduce acest suflet ales printr-o renunțare exclusivă la cea mai înaltă perfecțiune și ascunde miracolul iubirii pe care El o creează în ea sub hainele mizerabile ale umilinței și bolii, cere de la Marie de Valle maximul uman posibil: El excomunică.

ea din Biserică și o face o victimă responsabilă pentru păcatele lumii!...

Ce luptă dureroasă trebuie să se fi înălțat în sufletul unei fete evlavioase, cât de neobișnuită și periculoasă trebuie să-i fi părut o astfel de cale contrară dictaturilor Bisericii! Însuși Hristos o avertizează la început și îi dă un an să se gândească la „noviciați”, timp în care nu poate primi decât comuniunea spirituală. „Acum ești liber”, spune Hristosul ei, „dar atunci nu vei putea să gândești, nici să vorbești, nici să acționezi, nici să dori în afara voinței Mele. Dacă vreau, te voi lipsi de sacrament și te voi conduce într-un mod groaznic. Apoi are loc următorul dialog semnificativ între Mary de Valle și Învățătorul ei divin: Maria: „Este necesar să refuzi comuniunea pentru a împlini voia lui Dumnezeu?” Mântuitorul: „Nu, dimpotrivă. În măsura în care voința oamenilor se ofilește, împărtășirea îi reînvie cu dragoste pentru voia Mea și aprinde în ei o mare flacără de dragoste pentru Dumnezeu. Maria: „Dar atunci de ce sunt lipsit de comuniune?” Mântuitorul: „Aceasta este o chestiune diferită. În locul Sfintelor Taine, li s-a dat Patimile Domnului. Voia lui Dumnezeu vrea să te facă să trăiești în mijlocul morții.”

Astfel, pentru Marie de Valle, imposibilitatea unei comuniuni reale devine, parcă, o condiție prealabilă pentru comuniunea mistică!

Alegerea a fost făcută, voința lui Dumnezeu este lege pentru ea. Ea se roagă pentru un singur lucru: ca, punând asupra ei pedeapsa pentru păcatele lumii, Domnul să o salveze de păcatul însuși. Chiar înainte de moarte, ea trebuie să dea o mărturisire pe viață. Și într-adevăr, la urma urmei, ea va trebui să moară de moartea mistică a unui bob căzut în pământ pentru a prinde viață! ..

Vine termenul „contractului”. Cu toată dorința de a-și îndeplini datoria ecleziastică, Marie de Valle nu mai este în stare să treacă la Sfintele Taine: în momentul hotărâtor, ceva de genul paraliziei vine peste ea, iar comuniunea devine fizic imposibilă. Cunoscând sfințenia vieții ei, liderii ei spirituali recunosc exclusivitatea căii ei interioare; pentru ei, nu poate fi vorba de neascultarea bisericii. Dar dușmanii Mariei de Valle de mulți ani nu se obosesc să o acuze de fals misticism, demonism și înșelăciune. Noile autorităţi spirituale nu vor să suporte o asemenea stare de lucruri. Încep interogatorii nesfârșite. Marie de Valle este convinsă că a fost înșelată de diavol, i se cere să-și schimbe comportamentul ciudat. Ca răspuns la rugăciunea arzătoare

a ascetului în vârstă, Domnul îi permite în cele din urmă să cedeze insistențelor clerului. Obstacolele fizice dispar și

Paștele Mary de Valle se împărtășește împreună cu alți credincioși. Timp de 33 de ani a durat „Epitymia” impusă ei pentru păcatele lumii!...
Mărturisitorul Mariei de Valle Bl. Jean Ed a reușit să o justifice teologic, să infirme afirmația dușmanilor săi că Marie de Vallay, posedată și incapabilă de a se împărtăși, „nu are nicio parte” cu Dumnezeu, dovedind că, în ciuda contradicției exterioare, viața Mariei de Vallay . este în concordanță cu acele moduri extraordinare în care Domnul uneori este de dorit să conducă sufletul spre sfințenie.
Mântuitorul i-a promis Mariei de Valle că va dezvălui lumii la ceasul rânduit adevărul a ceea ce se întâmplă în ea: „Când dintre mai multe pâini nesfințite este una sfințită, atunci numai Cel care a sfințit-o o deosebește și când El vrea, El o va deschide și o va dezvălui lumii”.
Marie de Valle i s-a dat să realizeze cuvintele lui An. Paul, care ofta cu sfânta compasiune: „Eu însumi aș vrea să fiu excomunicat de la Hristos pentru frații mei, rudele în trup”... Dar Maria de Valle a suferit nu numai pentru vecini, ci, în primul rând, pentru dușmanii ei. , - magicieni și vrăjitori răi care merită pedeapsa veșnică! Niciun chin nu o sperie, dimpotrivă, se teme că toate suferințele pământului nu vor putea să-și potolească setea sufletului ei de a suferi pentru Hristos. Conceptul principal al lui Marie de Valle este „Iadul în numele iubirii”, o sarcină uimitoare, fără precedent! Inima Mariei de Valle arde, rănită de iubirea divină pentru Binele cel mai înalt – „Caritatis vulnerata ego sum!”.
În cartea profetului Ezechiel XXII, 30-31, Dumnezeu se plânge că nu găsește o persoană care s-ar opune Lui pentru un pământ păcătos! Dragostea divină caută pe cineva dispus să îndure chinul iadului pentru mântuirea păcătoșilor. Auzind chemarea lui Dumnezeu, Maria de Valle răspunde instantaneu. Tânjește să-și dea sufletul pentru frații săi pieritori: „Iată-mă, ia-mă!”
Timp de doi ani ea asediază cerul. În cele din urmă, rugăciunea ei a fost răspunsă. Ea aude o voce amenințătoare care îi anunță moartea. I se pare că sufletul ei este despărțit de trup și coboară în iad la păcătoși. În prezența tuturor diavolilor, ea este judecată pentru crimele sataniștilor, iar nevinovatul este condamnat la chinul veșnic. Suferințele ei sunt de ordin spiritual, dar se reflectă și asupra corpului, surprinzând toate sentimentele din ciclul lor. Inima ei este un cuptor încins care amenință să o incinereze. Ea este chinuită de foame și sete, deznădejde și furie, de pofta pentru toate binecuvântările lumii și de ura față de Dumnezeu. De trei ani nu a mai băut un pahar cu apă, și numai

ocazional înghite o bucată de pâine cu dificultate. Fantome groaznice îi pâlpâie în fața ochilor, gustul ei este plin de amărăciune, mirosul ei de duhoare. Toate furiile lumii interlope au luat armele împotriva ei. Într-adevăr, ea trăiește în mijlocul morții și uneori chiar își pierde credința în Dumnezeu. Ea se vede ca un monstru colosal care personifică păcatele lumii. Ea aude ridicolul Preacuratei Fecioare și a îngerilor întorcându-se de la ea și începe să râdă de ea însăși, osândită pentru totdeauna! Numai ocazional îi revine amintirea

martiriului voluntar, iar conștiința ei se limpezește pentru o clipă. În restul timpului, ea se consideră pierdută pentru totdeauna.

Dar nici în iad, „Mântuitorul nu-și ia ochii de la ea!” Privirea Mântuitorului este echivalentă cu harul Său, în acest caz insesizabil și ascuns, dar neschimbat. „Oriunde ai fi, eu sunt cu tine”, i-a promis Hristos lui Mary de Valle.

Tortura infernală durează peste trei ani, apoi vine o ușurare temporară. Știm din viața unor sfinți (Sf. Tereza, Fericita Angela, Sf. Ecaterina de Genova) că li s-a dat pentru o zi, pentru o oră, o vedenie cumplită a iadului, din care sângele le curgea rece în vene. Sf. Magdalena de Pazzi chiar, ca încercare, a trebuit să petreacă cinci ani în „peștera leilor”, să lupte cu diavolii și să-i învingă. Dar cine, ca Marie de Valle, s-a condamnat voluntar să ardă în focul iadului?

Următoarea etapă a suferinței pe calea Mariei de Vallee este marcată de cei „doisprezece ani de întristare”, așa cum îi numește ea însăși, în timpul cărora suferințele ei ajung la punctul culminant, aceasta este revărsarea mâniei Domnului, care este despre care se vorbește în Plângerile lui Ieremia I, 12. „Da, nu, aceasta va fi cu voi, toți cei care trec! Uitați-vă și vedeți dacă este vreo boală ca a mea, care s-a lovit de mine, pe care a trimis-o Domnul asupra mea în ziua mâniei Lui aprinse! Epuizată, ea implora milă... Dar Hristos îi răspunde că Tatăl nu L-a cruțat pe Cruce și că Iubirea însăși L-a biciuit, L-a încununat cu spini și L-a răstignit și că Ea a dat putere călăilor Săi!... . Consecința acestei boli au fost răni sângeroase de mulți ani. Nu se știe dacă acestea erau stigmate, dar, aparent sau invizibil, Maria de Valle, ca și Ap. Pavel, purta plăgile lui Hristos pe trupul ei Schosl. lui Gal. 6, 17).

O mai așteptau încă multe încercări dificile. Să amintim doar „boala inimii, nu trupească, ci spirituală”, când animalele sălbatice (păcatele lumii) îi sfâșie inima, Mila divină o străpunge cu săgețile Dreptății. Mânia lui Dumnezeu aprinde în el fulgere, iar Fecioara Preacurată îi străpunge inima cu pumnalul!...

Limbajul Mariei de Balla și revelațiile ei își împrumută imaginile din simbolismul creștin din acea vreme. Prin vălurile lor fumurii se pot discerne etapele agoniei mistice a sufletului. Într-un zbor rapid, acest suflet atinge scopul cel mai înalt - fuziunea finală cu Căsătoria Divină, Spirituală. Pentru a atinge o astfel de perfecțiune, a fost necesar să trecem prin întunericul anihilării complete, când forțele sufletului mor una după alta. Maria de Valle este prezentă la moartea lor: mai întâi, conștiința, apoi memoria și simțirea o părăsesc, în ultimul rând voința pleacă... Apoi, curățat de tot ce nu este Dumnezeu, sufletul creat încetează să mai existe și se dizolvă, se transformă în Dumnezeu. , după cuvântul Apostolului : „Transformamur in eamdem imaginem”: „Privindu-ne la slava Domnului, suntem prefăcuți în același Chip” (II Corint. III, 18). Apoi „Vivo ego, jam non ego”: „Și nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine” (Gal. II, 20), iar Hristos îi spune Mariei de Valle să-l numească Soție!

Dar și acum, în loc să se odihnească în liniștea fericită a contemplației, Marie de Valle își alege suferința până la capăt. Ea preferă să sufere împreună cu ultimul suflet nemântuit încă pe pământ, decât să fie în paradis fără ea. „Atunci paradisul ar fi un chin pentru mine!” ea spune.

În experiența de foc a Mariei de Valle, se dezvăluie adâncimi necunoscute, vălul este ridicat din cea mai secretă și neexploratată

sferă a existenței mistice. „Noul iad, după Hristos, creat de el pentru Mary de Valle, este o revelație a celui mai misterios și mai formidabil abis al Iubirii divine.
Hristos îi spune Mariei de Valle că în vremurile din urmă Mila divină va ucide însăși păcatele oamenilor, dar că ei nu o vor recunoaște și o vor lua drept Dreptate, pentru că Mila se va îmbrăca în hainele Dreptății! O persoană neluminată percepe suferința ca „mânia lui Dumnezeu", ca pe o „pedeapsă". Pentru a vedea în suferința trăită nu o lege cruntă sau o pedeapsă dreaptă, ci o acțiune de curățire a iubirii milostive, este necesar ca sufletul unei persoane să fie luminat de harul fiiului, este necesar ca Dumnezeu, chiar și în durere, fii Tatăl sufletului, și nu Judecătorul!
Maria de Valle binecuvântează fiecare durere pe care i-o dă Dumnezeu, înainte de fiecare suferință anunțată, ea cântă Aleluia!.
„Rareori se întâmplă să fiu iubit atât de necondiționat și atât de neînfricat", îi spune Hristos, „Ridică-te, așadar, ca un zori frumos care cheamă soarele!"
iot
Biblioteca „Runivers"
Iubire și suferință - aceasta este viața Mariei de Valle și misiunea ei specială pe pământ. Iubire pentru suferința de dragul lui Hristos, suferința din dragoste pentru Hristos. Nu este dat unei persoane să-și arate dragostea într-un mod mai eficient, de îndată ce suferă pentru Cel Iubit și împreună cu El.
„Mântuitorul mi-a luat inima și mi-a dat-o pe a Lui, adică toată umilința, toată amărăciunea și întristarea patimilor Sale", spune Maria de Valle. „Ego cum Jesum cor unum habeo". ar putea spune ea cu Sf. Bernard. Cufundată cu totul în abisul fără fund al acestei Inimi divine, - „le coeur de G abîme" de Leon Blois - ea a băut până la fund „potirul de sulf și de foc" oferit de Tatăl, acel pahar despre care Hristos își întreabă. ucenicilor dacă îl pot bea împreună cu El... După aceea, ea a fost răsplătită cu înalte revelații. Despre unitatea viitoarei Împărății a lui Dumnezeu, când pământul va fi locuit de sfinți și nu va mai exista păcat care denatura frumusețea sufletului, când va fi „un singur Dumnezeu, o singură credință, un singur botez, o singură Biserică și un singur Păstor." Despre „potopul înflăcărat" al Duhului Sfânt, care va inunda lumea cu pâraie de iubire înflăcărată. În acele zile vor apărea mari martiri ai dragostei și ai sfinților, care îi depășesc pe cei dintâi, așa cum cedrii Libanului depășesc arbuștii! Și despre reforma internă a clerului, despre care i s-au dat viziuni, anticipând și anticipând celebra viziune de pe Muntele Salette. Un ecou inspirațional al acestor revelații se găsește în Bl. Grignon de Montfort, care îi cere lui Dumnezeu preoți înfocați, cu care pământul va fi reînnoit și Biserica va fi transformată. Acestea vor fi suflete, libere și detașate, aprinse de dragoste și supuse fiecărei suflare a Duhului Sfânt, ca niște nori care tunet, înălțate deasupra pământului și pline de rouă cerească...
Dar cele mai profunde intuiții ale Mariei de Vallee se referă la cultul Inimii Sacre, a cărei ea era destinată să devină inspiratoare.
Liturghia acestui cult a fost creată de Bl. Jean Ed, și a fost acceptat de Biserică cu câțiva ani înainte de viziunea Sfintei Margareta - Maria Alakok!
Aprofundând sintetic misterele creștinismului, cultul Sfintei Inimi completează dezvoltarea veche de secole a cultului catolic al Dumnezeului-om. Maturându-se în măruntaiele secolelor, a fost sortit să fie timpul celei mai mari răciri a inimii, sărăcirii iubirii pe pământ,

pentru a „încălzi frigul cu dragoste și a aprinde caldul”. În revelațiile lui Marie de Valle, simbolul iubirii se contopește cu simbolul unei persoane spirituale, cerești, a cărei imagine plurală este Cfe. Inima, vatra arzătoare a iubirii lui Hristos, izvorul Duhului dătător de viață - „Cor Jesu, de eujus plenitudine

omnes nos accepimus": "Inima lui Iisus, din a cărei plinătate primim cu toții!" (Lit. al Sfintei Inimi).

„Toți sfinții formează împreună Iubirea Divină”, îi spune Hristos Mariei de Valle, „Dragostea este într-un fel numele acestor sfinți, mai mult decât Sfântul Petru, Sfântul Pavel etc. Acesta este numele pe care le dau eu. ”

Sunt trei Inimi: Dragostea a coborât din cer; Patimile Domnului curgând din Iubire; si Euharistia care se naste din Patima. Toate trei sunt una, acestea sunt cele mai înalte trei manifestări ale iubirii divine. Inimile Mariei și ale lui Isus sunt una! Inima Maicii este Fiul, Inima Fiului este Duhul Sfânt. Și încă ceva: inima Mântuitorului este suferința Sa, prin taina căreia El a domnit în inima Mariei de Valle. Despre această suferință vorbesc Psalmii 21, 68 și câteva texte din Sfânta Scriptură.

Cu puțin timp înainte de moartea ei, Maria de Valle a cerut să-i citească cartea Plângerile lui Ieremia. Ea a plâns în timp ce asculta cuvintele inspirate, înfățișând în mod viu abandonul și deznădejdea „nopții întunecate” a sufletului, care pentru Marie de Valle a durat aproape toată viața ei.

„Sunt un om care a suferit durere din cauza mâniei toiagului Său. M-a condus și m-a dus în întuneric, mi-a slăbit carnea și pielea, mi-a zdrobit oasele, m-a protejat și m-a acoperit cu amărăciune și povară. M-a pus într-un loc întunecat, ca cei care au murit demult, m-a înconjurat cu un zid ca să nu ies, mi-a îngreunat cătușele. Și când am strigat și am strigat, mi-am amânat rugăciunea. Mi-a blocat cărările cu pietre, mi-a pervertit cărările... Și-a tras arcul și m-a făcut, parcă, o țintă pentru săgeți. A trimis săgeți din tolba lui în rinichii mei. Am devenit o râs pentru tot poporul meu... M-a hrănit cu amărăciune, mi-a dat de băut pelin. (Pl. Ier. III, 1-15).

Dar perioada de probă s-a încheiat, calea desăvârșirii pasionale... Luându-și rămas bun de la pământul pe care l-a iubit cu o milă atât de dureroasă, Marie de Valle deja spuma în suflet spre patria cerească - „acasă!”. Când, în cele din urmă, în 1656, a apărut moartea, ea nu a trebuit decât să ia trupul Mariei de Valle – inima ei se topise de mult, se dizolva în bkeanul luminifer al Marii Inimi, din care emana și căreia îi slujea. .. Ave, Cor Sacratissimum!

. Elizabeth Belenson

J EAN WAHL. Nenorocirea conștiinței în filosofia lui Hegel. Edițiile Rieder.

Cartea recent publicată de Val, un tânăr filozof francez talentat, este cea mai interesantă, strălucitoare și originală dintre toate cărțile despre Hegel. Hegel este interpretat într-un mod nou. Vedem acest lucru deja în Von Kant bis Hegel al lui Kroner, cea mai bună istorie a idealismului german. Wahl oferă o interpretare religioasă și romantică a lui Hegel. Ca și Kroner, el îl consideră pe Hegel cel mai mare iraționalist. Cartea lui Val merge pe calea pe care ar trebui să se deplaseze în general studiul istoriei gândirii filozofice. Întreaga

istorie a filosofiei este supusă reevaluării și trebuie scrisă într-un mod nou. Chiar și oamenii de știință obiectivi, indiferenți față de religie și metafizică, încep să înțeleagă că întreaga istorie a filozofiei este saturată de elemente teologice și mitologice, are un fundal religios și aparține istoriei vieții spirituale. Kroner leagă idealismul german și Hegel în special cu Eckhart, Luther și Boehme. Wahl merge mai departe în această direcție, pentru el întreaga filozofie a lui Hegel este pătrunsă de entuziasm religios, are o temă religioasă. Hegel a fost inițial un teolog și teolog și a rămas. Reconstituirea lui Hegel ca gânditor religios este originală și talentată. Dar, la fel ca majoritatea filosofilor moderni, în special francezii care scriu lucrări despre istoria filosofiei, el vede punctul științific de onoare în a nu-și exprima niciunul dintre gândurile sale cu privire la esența subiectului, în a nu face nicio evaluare. Val însuși nu este vizibil, rămâne necunoscut ce crede el însuși și dacă ia în serios tema lui Hegel, este vizibilă doar capacitatea de a se obișnui cu lumea ideologică a lui Hegel, reconstrucția și interpretarea talentată. Cred că aceasta este o trăsătură a decadenței, uscarea spiritului filozofic creator în conștiința modernă, alexandismul. De aici abundența lucrărilor foarte învățate și rafinate despre istoria filozofiei. În centru

a filozofiei lui Hegel Wahl postulează ideea de „conștiință nefericită”, căreia i se acordă de obicei puțin spațiu în expunerea filozofiei lui Hegel. O conștiință nefericită este o conștiință ruptă, divizată, iar reversul ei este nevoia de unitate și totalitate. Nefericirea trebuie să se transforme în fericire. Hegel caută o conștiință fericită și veselă. Wahl afirmă că filosofia lui Hegel este mai puțin prosperă decât cred oamenii. Tema principală a lui Hegel este religioasă. Hegel este un romantic. Wall îl aduce constant pe Hegel mai aproape de Hölderlin. De asemenea, crede că Hegel este aproape de Boehme și Schelling din a doua perioadă. Toată gândirea filozofică a lui Hegel este un joc de contrarii. Rațiunea este negația. Adevărul este o mișcare de tranziție de la unul la altul. Hegel are un gust excepțional pentru antinomii și, în același timp, o căutare a armoniei. Totul: gândirea lui Hegel este impregnată de un dinamism tensionat, nevăzut de gândurile filozofiei antice, medievale, raționaliste a noului timp. Hegel descoperă legea dezvoltării spiritului. Prin dezvăluirea contrariilor, are loc o întoarcere la simplitatea originală. Dar contrariile trebuie supraviețuite, ele îmbogățesc. Cea mai înaltă stare de plenitudine și bucurie este atinsă prin ruptură, diviziune și nefericire. Nu există altă cale către o conștiință fericită decât printr-o conștiință nefericită. Wahl crede că Hegel avea un puternic simț al păcatului și că a ajuns la monism prin pluralism. Conștiința nefericită este generată nu de cei de jos, ci de cei mai înalți în om, divinul din el. În mod similar, adversarul lui Hegel, Kierkegaardt, a învățat că frica, teroarea sunt rezultatul trezirii spiritului. Hegel consideră că conștiința transcendenței lui Dumnezeu este ruptura și nenorocirea conștiinței. Transcendența este nefericire. Nu numai iudaismul, ci și creștinismul este o conștiință nefericită. Hegel apreciază foarte mult conștiința nefericită; omul trebuie să treacă prin ea. Wahl se oprește mult pe ideea morții lui Dumnezeu în Hegel. Moartea lui Dumnezeu ne dă viață. Wahl crede chiar că Hegel a înțeles cel mai bine creștinismul, ceea ce, desigur, este foarte greu de de acord. Hegel are o doctrină strălucitoare despre categoriile de

stăpân și sclav. Transcendența lui Dumnezeu generează robie. Eliberarea de sclavie este eliberarea de obiect. Nu există obiectivitate între om și Dumnezeu. Obiectivitatea și transcendența trebuie depășite ca sclavia. Dumnezeu nu este un obiect, ci un spirit. Pentru spirit nu există obiectivitate și transcendență. Religia pentru Hegel nu este un sentiment de dependență, ca pentru Schleiermacher, ci un sentiment de independență. Hegel a luptat pentru cea mai înaltă religie sintetică, în care să existe o combinație de creștinism și antichitate. Foarte adânc în Hegel, că ab-

abstractismul este nefericire, în timp ce bucuria este concretitatea universală. Concretitatea este combinarea infinitului cu finitul. Hegel s-a străduit să obțină concretețe, deși cu greu a reușit acest lucru. Vl. Solovyov a considerat filozofia lui Hegel abstractă. Dar „Critica principiilor abstracte” de Vl. Solovyov este mult mai abstract decât Fenomenologia spiritului a lui Hegel. „Fenomenologia Spiritului” este cea mai strălucită dintre creațiile lui Hegel și, în ea, el se apropie cel mai mult de o filozofie concretă a vieții. Wahl vede în primul rând Fenomenologia lui Hegel.

Dar iată despre ce Wahl nu spune suficient și ce contrazice interpretarea lui religioasă a lui Hegel. Pentru Hegel, cea mai înaltă autoritate este filosofia, nu religia. O minte nefericită este depășită, iar bucuria și totalitatea sunt atinse prin filozofie. Întreaga originalitate a lui Hegel constă în faptul că el vrea să transfere viața în filozofie, tragedia vieții, nenorocirile și bucuriile ei, rupturile și întregul ei, trece într-un concept, se transformă în dialectică. S-ar putea spune că filosofia lui Hegel învață despre pasiunile conceptului, despre misterul conceptului. Totul se întâmplă în conștiință. Până și rănile lui Hristos sunt identificate în Hegel cu contradicțiile rațiunii. Mânia lui Dumnezeu se transformă în dialectică. Hegel a vrut să raționalizeze misterul irațional al vieții religioase. Acesta a fost scopul măreț și îndrăzneț al filozofiei sale. Cealaltă parte a fost că Hegel a iraționalizat conceptul, așa cum spune pe bună dreptate Kroner. Și-a pierdut mințile. Hegel a fost cel mai mare geniu filozofic și în el și-a găsit cea mai înaltă expresie elementul pur al filosofiei. Dar aceasta este ceea ce ridică problema granițelor filosofiei, a dependenței filozofiei de revelația religioasă pozitivă. Trebuie recunoscut ca un defect în excelenta carte a lui Val faptul că el acordă o semnificație religioasă prea mare romantismului și nu simte suficient neputința sa religioasă. A existat un dor religios în romantism, dar conștiința lui nefericită este diferită de conștiința nefericită a creștinismului. În concluzie, trebuie spus că în filosofia lui Hegel se ascunde dinamismul revoluționar. El face dinamita gândirii, respiră luptă. Și acest lucru nu este în niciun fel contrazis de elementele prusaco-conservatoare ale filozofiei sale de stat. Drumurile merg dinspre Hegel în direcții opuse, la dreapta și la stânga. Este păcat că Wahl nu vorbește despre soarta filozofiei lui Hegel în L. Feuerbach și K. Marx. Feuerbach, cel mai mare dintre filozofii atei, îl termină pe Hegel într-o anumită direcție. Feuerbach considera religia în general ca fiind o conștiință nefericită, un produs al nefericirii omului. ȘI

pentru el, depășirea unei conștiințe nefericite este depășirea oricărei religii îndreptate către Dumnezeu, înlocuirea teologiei cu

antropologie. Religia reflecta nefericirea reală și dădea fericire imaginară. Doar un om sărac are un Dumnezeu bogat. Un om bogat și fericit va depăși ideea nefericită a lui Dumnezeu. Ultima concluzie a fost făcută de Marx, care a fost și creația lui Hegel. Marx a transferat din nou dialectica și lupta de la concept la viață, de la conștiință la ființă. Pe de altă parte, Hegel se întoarce la Eckhart, Luther, Boehme și fecundează gândirea religioasă protestantă. El face un pas uriaș înainte în cunoașterea naturii spiritului. Cartea lui Val este citită cu un interes interesant.
Николай-Бердяевъ
Karl H o 1 1. Eseuri adunate despre istoria bisericii. Vol. II. Orientul. — Tübingen, Mohr, 1928, vezi XI+464.
Karl Goll a lucrat mult la istoria Orientului creștin. Cele mai bune cărți ale sale sunt scrise pe subiecte grecești: o carte despre Sf. Simeon noul teolog (1898) și o monografie despre Amphilochius of Iconium, care sa extins într-un studiu despre teologia capadociană în general (1904). Goll a fost istoric-filolog. A știut să simtă și să reînvie textele antice. A știut să pună întrebări, a știut să aleagă subiecte pentru cercetare. Cu greu se poate fi de acord cu ultimele concluzii ale lui Goll. Este greu pentru un protestant să fie un istoric al Bisericii, pentru care natura misterioasă, ontologică, îi este de neînțeles și inaccesibilă; iar sinteza ecleziastico-istorica nu reuseste niciodata. Cu toate acestea, protestanții au fost cei care au făcut mai mult decât alții pentru a reînvia memoria noastră istorică bisericească, pentru a educa sentimentele istorice bisericești. - Acum, în trei volume, sunt adunate articole separate ale lui Gaulle despre istoria bisericii. Deosebit de interesant este volumul dedicat Răsăritului. Aici ar trebui să remarcăm articole despre conceptul de „mucenic” în dezvoltarea sa istorică (o întrebare care a fost aprins dezbătută în literatura occidentală în ultimii ani), despre originea catapetesmei, despre originea sărbătorii Bobotezei și a celor patru posturile Bisericii Răsăritene, despre Sf. Epifania Ciprului, ca oponent al venerației icoanelor, asupra cronologiei primei dispute origenistice. Acesta nu este locul pentru a-i demonta și a ne certa cu Goll. La finalul volumului, după o serie lungă de articole analitice, se regăsesc mai multe eseuri cu caracter generalizator: despre Constantinopolul în Evul Mediu, despre

Fundamentele culturii ruse, despre jurnalele lui Tolstoi. Și trebuie spus că arta istoriei a rafinat puterile de observație ale lui Gaulle. El a putut simți întreaga putere religioasă a evlaviei rusești, întreaga realitate spirituală a „Sfintei Rusii”. Cu o perspectivă artistică, el a putut să vadă și să arate toată profunzimea și înțelepciunea cultului ortodox, care pentru un observator exterior și superficial pare doar o ceremonie plictisitoare, arhaică. În mod curios, în aprecierile sale, Gaulle este cel mai puțin un „occidentalizator” și nu vede sensul destinului rus în „europenizarea” rusă. El repetă opinia occidentală obișnuită că forțele religioase generate de creștinismul rus se exprimă mai degrabă în rezistență, în răbdare, decât în creativitate. Îl stânjenește această răbdare excesivă, iertarea mulțumită, capacitatea de a uita că păcatul, chiar și asupra celui îndreptățit, încă cântărește o pată rușinoasă. Cu aceasta se leagă slăbiciunea sentimentului juridic autosuficient, căci legea însăși pare a fi relativă la absolutitatea aprecierilor religioase. Și, totuși, Goll subliniază că tocmai conștiința de sine

religioasă este cea care fundamentează și justifică marile posibilități istorice ale poporului rus. El vede în răbdarea sa foarte așteptată o garanție că în Rusia este posibil să se stabilească și să rezolve astfel de sarcini care sunt în esență inaccesibile popoarelor „sângelui rapid”... De asemenea, găsim multe observații adevărate în articolul despre Tolstoi. Pentru Gaulle, Tolstoi este un mare artist care, prin propriul său dar estetic, a fost limitat și înlănțuit în căutările sale religioase; - o imagine tragică, șocată de oroarea morții... - În alte două volume sunt adunate articolele lui Gaulle despre istoria bisericii din Occident; lui Luther îi este dedicat un întreg volum.
George V. Florovsky.
1929. V. 30 (VI. 12).
contele Yu. P. Grabbe. - Alexei Stepanovici Homiakov.Varșovia. Tipografia sinodală. 1929.
Acest pamflet a fost scris cu privire la recunoașterea autorului de către strănepotul lui A.S. Homiakov și are scopul de a-l proteja de acuzațiile de ortodoxie insuficientă. Autorul aparține direcției de extremă dreaptă Karlovtsy și este el însuși ocupat să expună ereziile. Se simte că autorul duce o luptă atât cu adversarii lui Homiakov din dreapta, cât și cu admiratorii săi din stânga. Dar pentru cunoașterea ideilor lui Homiakov, pamfletul nu dă

aproape nimic. Autorul însuși recunoaște că nu avea la dispoziție decât materiale foarte slabe. A reușit „în momente diferite, pentru perioade scurte de timp, să dețină doar trei volume de Homiakov”. Între timp, cum sunt lucrările colectate ale lui Homiakov compuse din opt volume. Gr. Grabbe nu expune nici învățăturile lui Homiakov despre Biserică, nici filosofia sa. După citirea acestui pamflet, este complet imposibil pentru sine să-și facă vreo idee despre ideile remarcabile ale lui Homiakov despre catolicitate, libertate și autoritate, precum și despre înțelegerea lui a relației dintre credință și cunoaștere, despre epistemologia sa ecleziastică specifică, despre holistica sa. înțelegerea cunoștințelor filozofice. Pentru cineva care citește acest pamflet fără să-l cunoască pe Homiakov, va rămâne de neînțeles de ce, în opinia autorului, Homiakov are o importanță atât de mare în istoria teologiei ortodoxe și de ce s-a propus chiar să-l numească „învățător al Bisericii”. Homiakov a fost un trezitor al gândirii teologice creatoare în ortodoxia rusă, o gură de aer proaspăt în atmosfera învechită a teologiei școlare oficiale, corodata de raționalism. Din broșura Gr. Este imposibil pentru Grabbe să ghicească măcar ce semnificație enormă au avut Hegel și Schelling în filozofarea și teologizarea lui Homiakov. Gândul lui s-a născut în atmosfera idealismului și romantismului german. Homiakov a reelaborat organic aceste influențe, dar marii idealiști germani au avut aceeași semnificație pentru Homiakov și pentru toată gândirea religioasă și filosofică rusă a secolului al XIX-lea, pe care o aveau filosofia greacă, Platon și neoplatonismul pentru profesorii greci ai Bisericii. Autorul pamfletului îl vede în Homiakov în principal pe predecesorul Mitropolitului? Antony Khrapovitsky și îl apreciază în această calitate. Mitropolitul Antonie, fără îndoială, este într-o oarecare dependență de Homiakov, la fel ca majoritatea teologilor ruși. Dar autorul pamfletului, aparent, nu bănuiește că însuși mitropolitul Antonie, un teolog extrem de liberal, înclinat spre o interpretare raționalist-moralistă a creștinismului, cu o părtinire clară față de pelagianism și mai mult decât Homiakov, poate fi acuzat de opinii

protestante și , în plus, de a fi liberal.-Protestant. Acest fenomen este foarte interesant și necesită o interpretare atentă. În teologia ierarhilor noștri din perioada petrină a existat întotdeauna un aluat raționalist foarte puternic, o frică de panică de misticism și magie. Particularitatea mitropolitului Antonie este că a rupt tradițiile teologiei școlare, s-a răzvrătit împotriva scolasticii și în aceasta a urmat pe Homiakov. Dar el a introdus în teologia ortodoxă un moralism care producea uneori o impresie aproape tolstoiană. El este un dușman implacabil al tuturor misticismului. Ortodoxia ierarhilor noștri

era anti-mistică, gândirea lor era extrem de nominalistă. Și aici se conturează diviziunea principală, deloc după criteriile „dreaptei” și „stângii” — ciocnirea interpretării mistice și a interpretării raționalist-moraliste a Ortodoxiei. În același timp, obiecția împotriva elementelor mistice și „magice” din creștinism a fost împrumutată de ierarhii noștri din iluminismul și raționalismul occidental, influenței cărora au fost expuși imperceptibil în epoca petrină. Și Homiakov însuși era străin de latura mistică a creștinismului, în ciuda luptei sale cu raționalismul. Frica de magie i-a distorsionat înțelegerea misterelor. Gr. Grabbe dedică o cantitate disproporționată de spațiu apărării lui Hhomyakov de atacurile pr. P. Florensky, precum și avertismente împotriva influenței pernicioase a YMCA-Press și a Academiei Religios-Filosofice. Încheie pamfletul cu o represalie împotriva direcției „sofianice” pe care o urăște, despre care are cea mai vagă idee. O. P. Florensky a scris odată un articol despre Homiakov în Buletinul teologic, în care îl denunța ca fiind ortodoxie insuficientă, ca o abatere către protestantism, ca imanentism, ca introducerea ideii de democrație în înțelegerea Bisericii. *) Aceasta a fost un atac asupra lui Homiakov pe dreapta. și Gr. Grabbe, în apărarea lui Homiakov, devine foarte liberal. De ce așa ciudățenie? Ideea este că Gr. Grabbe, la fel ca toți oamenii din felul lui, urăște în general tot ceea ce seamănă cu misticismul sau gnosticismul. O. P. Florensky este un „sofianist” și este împotriva lui chiar și atunci când în multe privințe ar fi trebuit să-l simpatizeze. Gr. Grabbe este un reprezentant al ortodoxiei raționale și cotidiene, iar tot ceea ce este mistic i se pare o erezie. Despre principalul său dușman - „Sophianism” - nu știe cu adevărat nimic, pentru el acesta este doar un cuvânt groaznic. Se pare că mă plasează printre „sofieni”, deși nu sunt așa și a criticat „sofianismul”. Dar asta înseamnă și că nu înțelege nimic aici. În primul rând, unde a făcut Gr. A câștigat Grabbe certitudinea că Boehme era rozicrucian? Și ce este rozcrucianismul? Probabil că nu a văzut niciodată lucrările lui Boehme și și-a obținut informațiile din pamflete oculte șarlatane sau din pamflete ignorante dedicate „Iudeo-Masoneriei”. Boehme a fost un creștin foarte evlavios și autentic și un mare reprezentant al înțelepciunii lui Dumnezeu creștine. Din cate stiu eu, citeste

*) La un moment dat am scris împotriva pr. Articolul lui P. Florensky în apărarea lui Homiakov.

*♦) Vezi articolele mele „despre sofiolsgiy” de la nr. 16 din „Căi”.

Lem Boehme în gândirea religioasă rusă sunt numai eu, și singur eu apăr doctrina lui Boehme despre Sofia, foarte diferită de direcția rusă a „sofianismului”. O. P. Florensky și pr. S. Bulgakov nu are nicio simpatie pentru Boehme și se află într-o linie diferită. Dar Gr.

Grabbe, la fel ca toți oamenii din tabăra lui, le amestecă pe toate într-un singur morman pentru o execuție mai ușoară. Încă o dată trebuie să recunoaștem că discuția problemelor ridicate polemic la finalul pamfletului necesită cultură înaltă și gândire subtilă.Toate acestea nu au nicio legătură cu Homiakov. Însuși autorul pamfletului recunoaște că creativitatea teologică este stimulată de erezii și că multă vreme nu am avut nicio gândire teologică, pentru că nu a existat erezie. Să sperăm că denunţarea Sereşelor va trece în sfârşit în lucrare teologică.

Nikolai Berdiaev.

Ilf. de Navarre, 5, rue dee GobeUne. Parie KhPI.

Biblioteca „Runivers